

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

Jogunk és a bosnyák autonómia.

Írta: Dr. Kmetty Károly.

Az annektálási kéziratok jelezték, hogy a közös pénzügyminiszter rövidesen ki fogja dolgoztatni a bosnyák helyhatósági és tartományi önkormányzatra vonatkozó javaslatokat. Báró Burián a delegációkban tartott beszédeiben már bizonyos mértékig részletezte is a készülő reformot, a mely által Bosnyákország népessége a politikai szabadságnak részesévé tétetik.

Nem kifogásoljuk azt, hogy most egyszerre nagyon sietősnek mutatják be ezeket a reformokat, elhiszszük azt is, hogy a bosnyákok nagyon türelmetlenül várják azt, hogy az osztrák bürokratizmus fojtogató öleléséből valamennyire kibontakozhassanak, de aggodalmunk van amiatt, hogy a bosnyák alkotmányosságot abszolutisztikus rendeletekkel és ezen tartományok közjogi hovatartozásának megállapítása előtt kívánják szabályozni és életbe léptetni.

A magyar törvényhozás természet-szerű hatáskörébe tartoznék az, hogy Bosnyák-mellékország alkotmányosságának legalább alapvető intézményeit megalkossa és törvényileg szabályozza. Egyrésztől magának ezen alkotmányosságának nagyobb garanciáját nyujtáná, mint a császári és királyi oktrojálás, más-

résztől pedig egyedül felelne ama tartományok államjogi helyzetének.

Az annektálás óta Bosnyákország „de jure a mienk”, mi legalább nem tekinthetjük és nem értelmezhetjük másképp ezt az annektálást, mint hogy azzal őfelsége a régi magyar tartományok visszaszerzésére vonatkozó ígéretének tett eleget. Ezen álláspontunkból tekintve, egyedül az lenne helyes és következetes, hogy ne a közös minisztérium, hanem a magyar minisztérium legyen az most már, mely a bosnyák alkotmányos élet szervezését kezébe veszi. A mi jogunk szempontjából még azt is ki kellene zárunk, hogy Bosznia adminisztrációjának élén tovább megmaradjon egy közös miniszter és nem volna szabad a közös minisztériumnak az 1880. évi VI. t.-cikkkel adott megbízást az annexió becikkelyezésével egyidejűleg meghosszabbítani.

Ha ez mégis megtörténik, a mitől az eddigiek után ítélve sajnos tartanunk kell, ha az annektált Bosnyákország kormányzatára és adminisztrációjára meghosszabbítjuk a közös minisztérium hatóságát, ha e minisztérium, mint abszolutisztikus hatalom, állapítja meg ott az alkotmányossági és szabadsági intézményeket, félős, hogy ezzel oly erősen praejudikálunk a magyar állam kizárólagos jogának, oly befejezett tényleges állapotot teremtünk, melyen változtatni

nem lesz erőnk. Félős, hogy a közös birodalmi tartomány, melyet így az annektálás után is még konzerválunk, véglegesen a nyakunkon marad.

Akárhogy forgassuk is a dolgot, első feladat a közjogi hovatartozás kimondása a mi szentesített jogunk értelmében, ez a „prius” s az autonómia szabályozása és életbeléptetése a „posterius”. A józan logika sutba dobása nélkül lehetetlenség másképp eljárni, mint-hogy először magyar állami területnek kinyilvánítjuk a bosnyák territoriumot, kijelentjük, hogy bosnyák polgártársaink magyar állampolgárok.

Csak ennek megtörténtével lenne szabad bárminő önkormányzati szervezéshez hozzálátni és pedig, mint mondtuk, magyar törvényhozási befolyással.

Ahhoz a felfogáshoz tehát teljes lehetetlenség járulni, hogy most nem aktuális a közjogi hovatartozás kérdése, tehát elhalasztható. Ellenkezőleg annyira aktuális, hogy szinte elkerülhetetlen, csak erőnek-erejével lehet elkerülni.

Soha többé annyira nem lesz aktuális a bosnyák terület magyar állami minőségének deklarálása, mint ma; minden nap, mely a mostani bizonytalan helyzetben eltelik, magyar jogot gyengít és emészt.

Eppen ezért kívánjuk, hogy az annektálás becikkelyezésével egyidejűleg döntően a magyar törvényhozás a közjogi

A pénz.

— Jelenet Garvay Andor háromfelvonásos kulturképéből, melynek bemutatója ma este lesz a Vigaszínházban. —

III. FELVONÁS.

Wimmer.

Wimmer (az ajtó bezárulása után hirtelen a pénztárhoz lép, gyors, ideges kapkodással okmányokat szed elő, aztán gyertyát gyújt, az okmányokat egy-egy beléjük vetett futólagos tekintet után vagy összeszaggatja, vagy a gyertya lángján meggyújtva, megsemmisíti).

(Kivülről ajtócsapkodás hallatszik.)

Wimmer (a zajra összerезzen. A gyertyát hirtelen elfújja, a kint fekvő okmányokat nyalábra kapva visszadobja a pénztárba, a papírongyokat és a hamut leseprí, aztán az ajtó felé siet).

Wimmer, Márta.

Márta (diadalmasan, üdén, mosolyogva lép be; diszes, ékszerekkel tulterhelt megjelenése szinte kirívó legyen).

Wimmer (megpillantva, hirtelen megáll, kelletlen, meglepett mozdulatot tesz).

Márta (széles gesztusokkal, erőszakolt frivolsággal): Na, csak hogy egyszer egyedül találom! Asszony nélkül, főleg pedig kellemetlen emberek nélkül. Szinte csoda!

Wimmer (folytatva a frívól hangmodort, nyájassága azonban érezhetően erőltetett): Ugyan! És ilyen veszedelmes társaságban élnék én?

Márta: Csak sose tegyen úgy, mintha

nem tudná! Már föl se lehet ide jönni, mert vagy asszonyt, vagy kétes külsejű urakat talál itt az ember... Sőt a hölgyek nem is kétesek!

Wimmer: Óh! Ön tulsötéten lát. Az üzlet... Tudja...!

Márta: Hagyjon békét nekem az üzlettel! Egész nyíltan csinálják, aztán, ha észreveszem, akkor mindjárt kész a kifogás. Az üzlet...! A börze!... (Gyerekes durezásással, amelyből azonban kiérzik a pöz.) És ezzel szépen elküldenek...!

Wimmer (egy pillanatra sötéten bámul az asszonyra, aztán hirtelen visszaesve előbbi szerepébe, mosolyogva, de most már ellenséges gunnyal): Ne mondja! Hallatlan!!

Márta: Ne csufooldjék! Ez igen komoly ügy!... Igazán csunyaság, hogy engem a miatt az utálatos börze miatt így elhanyagol... Minden idejét ott öli el... Én egyedül élek, egyedül vagyok... Nem volna csoda, ha örültségeket csinálnék...!

Wimmer: De hát nem volt-e meg mindig mindene?

Márta (gögös, kicsinylő, bántó gesztussal a ruhájára): Ez a pár rongyom?!

Wimmer (édesen): Én nem korlátoztam a maga toalett-szükségletét soha. (Nyomatékkal, élesen.) Vchettett volna még több selymet... meg csipkét... meg... meg...! Hiszen kikerestem... Tellett!

Márta: Na tessék! Maga kész akár gyöngédtelenségeket is mondani az embernek, csak-hogy a kedves börzét megvédelmezhesse... Csak tudnám legalább, hogy miért jár abba a furesa társaságba! Mondja! Mit csinál maga mindig a börzén?

Wimmer (meghökken, aztán előrehajolva

értelmetlenül dadog): Hogy... hogy én...! Azt kérde, hogy én mit keresek a...?

Márta (élesen): Igen, igen, na! Ejnye be furesa...!

Wimmer (feléje megy, megragadja a karját. Beszélni akar, az arcán elnyomott, belső szenvedély viharzik, látszik rajta, hogy kitörni készül).

Márta (megdöbben, hátrál).

Wimmer (egy mély lélegzettel erőt vesz magán, lassan elbocsátja az asszonyt, aztán végig simítja a homlokát): Ne haragudjék rám, Márta...! Izgalmas napom volt... Az idegeim egy kicsit... (Visszaesve a természetes nyugalmába.) Egyébiránt tényleg igaza van magának, Márta... Az utóbbi időkben egészen rabia lettem az üzletnek. De nézze, most is annyi a dolgom... (Idegesen az órájára pillant.)

Márta (duzzogva): Na, itt van! Most megint elküld...!

Wimmer (türelmetlenül): Nem! Dehogy! De hiszen tudom, hogy nem jól érzi itt magát. Ez a környezet... Most is bizonyosan valami kényszerűség kergette ide. Én szórakozott, figyelmenlenség kergette ide. Talán kért tőlem ott valamilyen, amit én bizonyosan megint elfeledtem és most föl kellett ide fáradnia. Bocsásson meg, kérem, ha így van is... és juttassa eszembe, hogy mit feledtem el. (Az óráját nézi, türelmetlenül.) Talán üzent valakinek velem? Vagy vásárolnom kellett volna valamit?

Márta (frívól, szabados nevetéssel): Tehát minden áron szabadulni akar tőlem? Hát jó. Elmegyek! De a szabadulásnak ára van, uracskám. Az alkalmat pedig kihasználom, mert nem tudom, mikor ér pénzt megint az én diszkrét visszavonulásom.

hovátartozás kérdésében, inkább szenvedjen valamelyes halasztást maga a becikkelyezés és szenvedjen rövid halasztást a bosnyák alkotmányosság szervezése, semmint a magyar törvényhozás még egyszer kifejezetten hozzájáruljon ahhoz, hogy a közös minisztérium kormányozza Boszniát.

Azt mondják, nehézségeket kell legyőzni a közjogi hovátartozás kérdésében. No hát, ha most kikerüljük a nehézséget, ha elismerjük, hogy az osztrák csinálhat nehézséget Bosznia visszacsatolásánál, így a nehézség idő folyásával fokozódik és pedig „legyőzhetetlenné”.

Ha hozzájárulunk ahhoz, hogy most ne döntessék el a közjogi kérdés, úgy most verhetjük mellünkét, hamut hinthetünk fejünkre és elmondhatjuk a „mea culpa”-t, mert a mi mulasztásunknak és gyengeségünknek lesz egyenes eredménye a bosnyák közösgyű, a „bosnyák birodalmi tartomány” és az öszsbirodalmi eszme és törekvés kézzelfogható megtestesülése... a magyar jog kinyújtatása.

Budapest, október 23.

Az osztrák miniszterelnök a királynál. Báró Beck osztrák miniszterelnök ma délután magánkihallgatáson volt a királynál.

Aehrenthal a néppártban. Báró Aehrenthal közös külügyminiszter ma este látogatást tett az országgyűlési néppártkörben. A külügyminiszter gróf Zichy Aladár király személye körüli miniszternek, a néppárt elnökének kíséretében jelent meg a körhelyiségben, ahol a párt tagjai nagy számban voltak együtt. A pártvezetőség nevében Molnár János praelátus, alelnök üdvözölte a külügyminisztert. Gróf Zichy Aladár ezután bemutatta a külügyminiszternek a párt tagjait, akikkel báró Aehrenthal hosszabb ideig társalgott. Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök, aki szintén bejelentette látogatását, kénytelen volt távolmaradni és azzal mentette ki távolmaradását, hogy a magyar delegáció teljes ülésében váratlanul bekövetkezett boszniai vita gátolta meg, hogy a pártkörben megjelenjen. Gróf Esterházy

Wimmer (erőltetett mosolylyal): Tehát mi a sarcz?

Márta: Nézze! Az uton egy csudaszép selyem-szmirnát láttam valahol kitéve. Ajándékba meg lehetne kapni... Kilencszáz forintba tartják... Potomság! És én olyan régen vágyom valami szép, apart holmi után. Nincs egy valamire való, tisztességes szőnyegem. (Kaczéran.) Megszerzi nekem ezt az örömet?

Wimmer (egy pillanatig sápadtan mered az asszonyra, aztán kapkodni kezd a tárczája után, a zsebeihez, egyszerre megfordul, oda szalad a pénztárhoz, mohó sietséggel kiragadja a nagy sárga borítékot, ránczizálva kiszedi a pénzt és bele gyüri az asszony ridiküllébe).

Márta (pózos aggodással): Vigyázzon! Kidobia a puderes puffomat! Igazgatja a pénzt, egyszerre kiveti a ridikülléből a zsebkendőjét és a Wimmer arca elé tartja: Nézze! Ilyen az új parfümöm. Ugy-e kedves? (A homlokát csókra nyújtva.) Na, csókoljon meg!

Wimmer (gépiesen megcsókolja.)

Márta (indul.)

Wimmer (egy lépést tesz utána.)

Márta (az ajtóból vissza szól): Pá! Ne felejtse el, hogy ma színházba kísér... (El.)

Wimmer.

Wimmer (egy pillanatig némán utána bámul, aztán hirtelen felocsudva, mind a két öklével a mellébe ver): Fúj! Fúj! (Fuldokolni kezd, a torkához kap, oda szalad az ablakhoz, erőszakkal fölcsakítja, aztán karjával átiógva az ablak ráncját, nehezen zihálva odahajítja a fejét.)

külügyminiszteriumi osztályfőnök is megjelent a pártkörben. A külügyminiszter, aki látható érdeklődéssel hallgatta a néppárt tagjainak véleményét az összes aktuális politikai kérdésekről, körülbelül egy órahosszat időzött a pártkörben.

A delegációkból.

Budapest, október 23.

A magyar delegáció ma bevégezte munkáját. Hűségeen megszavazta a közös miniszterek előterjesztéseit. Ma délután négy órakor gróf Zichy Tivadar elnöklele alatt tartotta az utolsó plenáris ülést, amelyen elintézték a hadügyi és a bosnyák költségvetést. Megnyitást Hoffmann Hugó altábornagy reflektált a tegnapi felszólalásokra, gondosan vigyázva arra, hogy mindenkiről megemlékezzen. A részletes tárgyalás előtt a határozatokat fogadták el. Vita csupán az ipari szállításokban való részesedés kérdésében volt, amikor Chorin Ferencz ugyancsak élesen és teljes joggal megtámadta a hadügyminisztériumot, hogy nem tartja be a részesedésre vonatkozó megállapodásokat. Szerényi József államtitkár felvilágosításai és Hoffmann altábornagy védekezése után a határozatot elfogadták és utána megszavazták a hadügyi költségvetést részleteiben is. A bosnyák költségvetésre tértek át ezután, amelyhez Hoitsy Pál előadón kívül csak a horvátok szóltak, akik azonban inkább a horvát helyzetéről beszéltek, ami Nagy Ferenczet arra bírta, hogy gyanúsításait erőlyesen visszautasítsa. A bizottság pedig elfogadta a költségvetést a nélkül, hogy báró Hunrián, a közös pénzügyminiszter csak a száját is kinyitotta volna. Most már csak akkor lesz ülés, ha az egyeztető albizottságok tesznek jelentést.

Az osztrákok még távolról sem jutottak ennyire, sőt még a plenáris tanácskozásokat sem kezdték el. Ma azonban már három albizottságban is tárgyalnak, hogy a teljes ülésekre előkészítsék a közös minisztériumok előterjesztéseit. A hadügyi albizottság a hadügyi budgetet, a külügyi albizottság a bosnyák költségvetést és a pénzügyi albizottság a közös pénzügy-

(Szünet. Kivülről behallatszik az utca lármája, kocsi-dübörgés, villanyos csilingelés, hangok zavaros össze-visszasága.)

Kivül (élesen): Szenzációs, rendkívüli kiadás! Óriási bukások a börzén! Szenzációs...

Wimmer (nagy zörejjel becsapja az ablakot): Szökjünk!... Szökjünk!... (Az ajtóhoz megy. Bezárja. Hallgatózik. Átmeleg a kabinetbe)

(A szin egy pillanatig üresen marad.)

Wimmer (hallani, mikor fiókokat huzogat ki, aztán megjelenik a küszöbön, kezében egy hatalmas, csillogó revolverrel. Az íróasztalhoz megy, a revolvert leteszi maga mellé, aztán tolat, tintát készít és gyors, ideges írásba kezd. Az elsőt elrontja. Idegesen összeszaggatja és másikba kezd).

(Kivülről ajtócsapkodás, majd kopegtatás hallatszik.)

Wimmer (föl se pillantva ir).

(Kivülről egyszerre ököllel verik az ajtót s valami artikulatlan rikácsolás hallatszik.)

Wimmer (fölkent, eltolja az írást és a revolver után nyul. Egy pillanatig hallgatja a dörömbölést.)

(Szünet, kívül az ajtót döngetik.)

Wimmer (föláll): Na, ezt az egyet meg kell néznem! (Az ajtóhoz megy, kinyitja.)

Wimmer, Hámory.

Hámory (a kulcs fordulására kivülről erőszakosan betaszítja az ajtót, magából kikelve, a kezében meggyűrött újság, fakó arccal, tágra

minisztérium költségvetését és a zárószámadásokat intézte el.

A mai ülésről tudósításaink itt következnek:

A magyar delegáció.

Az utolsó plenáris ülés.

Gróf Zichy Tivadar megnyitja az ülést. Hitelesítik a mult ülés jegyzőkönyvét.

Hoffmann Hugó altábornagy a közös hadügyminiszter nevében válaszol az elhangzott felszólalásokra. A kormányozható léghajó beszerzését illetőleg kijelenti, hogy megfelelő modell még nincs s ami van, azért rengeteg összeget kérnek. Így egyetlen kísérleti mintáért csekély husz millió koronát kértek. Szabó Istvánnak a lövegverekre vonatkozólag ad felvilágosítást. A műszaki csapatokat megvédelmezi azon vád ellen, hogy egyoldaluan volnának kiképezve. Az aratási szabadságolásokra vonatkozólag azt mondja, hogy jövőre is ideiglenes formában fog ez megtörténni, de a véderő reformjának keretében ezt az ügyet is véglegesen meg fogják oldani. Azt, hogy a hadgyakorlaton néha koplal a legénység, a háborus állapot természetrajzával hozza összefüggésbe, de bejelenti, hogy a tábori mozgókonyhakkal segíteni fognak ezen a bajon. Az idelölti szabadságolások dolgát mindaddig nem lehet keresztülvinni, míg a politikai viszonyok lehetővé nem teszik a haderő reformját. Utal arra, hogy az osztrák honvédségnél úgy oldották meg ezt a kérdést, hogy a létszámot felemelték. Molnár Jánosnak azt feleli, hogy a katonaképzés után nem követik a mostani iskolai rendszert, hanem a tanár és tanítvány állandóan eszmecsere folytatólag egymással. Molnár János pedagógiai rendszere alkalmas volna arra, hogy a szocializmust bevigye a kaszárnyába. A katonák hitéletére nem lehet kényszerrel gyakorolni. Az előléptetési vizsgákon úgy lehet segíteni, hogy a felsőbb állásokat szaporítsák. Hogy a nyugdíjasok lakbért is kapjanak, az a terv merült fel, hogy a fizetésekből erre a célra egy százalékot levonnak. A horvát vasutak építésére a hadvezetőségnek befolyása nincsen. A horvát delegátusoknak külön is kijelenti, hogy a hadügyminiszternek semmi szava sincs a közjogi ügyekben (Helyeslés), tehát felvilágosításokat sem adhat. Arra a vádra, hogy a hadsereg Horvátországban magyarosít...
Felkiáltások: Bár igaz volna! (Mozgás.)

Hoffmann Hugó altábornagy: ... azt feleli, csak a törvénynek engedelmessékedik, ha magyar és horvát felirású iratokat használ. A lötenyésztés fejlesztéséről ad felvilágosításokat.

A bizottság a költségvetést ezután általánosságban elfogadja.

A részletes tárgyalásnál Okolicsányi László előbb a határozati javaslatokat terjeszti elő, majd a költségvetés tételét olvassa fel.

Hoffmann Hugó altábornagy az ipari szállításokra vonatkozó határozat ötödik pontjánál kijelenti, hogy az kivihetetlen, mert lehetetlen új győzést

nyílt szemekkel jelenik meg a küszöbön.): A pénzem!... A vagyonom!...

Wimmer (egy pillanatig a legteljesebb konsternált meglepődéssel mered rá, aztán összeszeesapva a kezét, szinte rikoltozva fölkiaczag): Hát... hát ez?!

Hámory (levegő után kapkodva): A pénzem!... A pénz... Hol van a pénzem?!

Wimmer (egyszerre valami humorizáló czinizmusból esve, metszőn, hidegen): Hát bizony...! Ez egyszer egy kicsit elszámítottuk magunkat, méltóságos uram. A sok szép pénz mind oda van. Sőt még annál is több! A becsület... Fuccs!... Volt... Nincs...

Hámory (tántorog, aztán hörögve, megsemmisülten bele roskad egy székbe).

Wimmer (kegyetlen mosolylyal, mintha gyönyörűséget szerezne neki a másik szenvedése): De méltóságos uram, még jól járt! Abból a pár ezer forintból, ami most véletlenül elusztott, öt esztendő alatt szép kis pénzeket csiholtunk elő apránként...

Hámory (mozdulatot tesz, hszélni akar).

Wimmer (egy gesztussal leinti): Kellott! Tudom! A kisaszony nem ért a takarékosághoz... De hogy a csudába is tudhatná egy herczegnő, vagy egy házmeesterkisasszony, hogy mi a pénz?! Bocsánat! Nem azért mondom... Az én asszonyom is könnyelmű. Nekem a sziklából kellett pénzt vájnom a körmeimmel csipkére... (gyűlölködő kitéréssel) Meg parfümre...!

Hámory (nyöszörögve vergődik).

Wimmer (szünetet tart, mereven nézi a Hámory vergődését, egyszerre fölesattanva folytatja): De kivájtam!... A Tercsi... A művész tudja... Öt évig! (Érdesen.) Hát nem kell most tüzet kiabálni!... Mert mit

felállítani nyilvántartást indít kiadni.

Chorin az 1906. évi szállítások végre, me nem teljes hadügymin

hajtja, neccsak a Az egész

A hajók, általában kerülni 40.

ajak csinálnak szavaz 14.

az összeg Nálunk a triában kö határozat

Szteré szol és kij Chorin 115 delma min

kapta és a szet azokr szülnek, ne

nak ad iga beszerezhe kekre von

évben küll kereskedel fenntartásá.

Hoffma hadügyi kó gát. Chorin folni egyek

A hatá gyalásnál a Molnár

kijelenti, h kat tett, h érdemel, n

Zboray (Derülttség.) Molnár

gyal a kato miután a h szavazza m Hoffma

nárnak. A A kato des Béla k is kiadassé

Hoffma teljesítését. A több

Elnök a Szünet

mondjanak vagyont a botot. Néze

is itt lesz megtsizelt hanni!

Hámory ajtó felé te

Wim telve gyüll Látja mélt

ott az aszt Hámory kulálatlanu

Wim a számlák mentség .

nativából! musba.) Eg tiszta szön

feketelleni Hámory tot tesz):

Wim Az ajtók, piszkos, kí vére, kilod ros csizmá beleszól m hulla van .

Hámory fölordit) Wim a hulla én örülnöm eb nül, kifoszt szorongatol tegnap meg

felállítani csak azért, hogy az Ipari szállításokat nyilvántartsa, ez sok pénzbe kerül és felesleges. Nem tesz indítványt, de azt hiszi, hogy kár ezt a pénzt kidobni.

Chorin Ferencz: Konstatálni akarja, hogy azt az 1906. évben kötött megállapodást, amely az ipari szállítások megosztására vonatkozik, nem hajtották végre, mert sem a hadügyminiszter, sem a flotta nem teljesítették köteleességüket. Elvárta volna a hadügyminisztertől, hogy a határozatokat végrehajtja, neki lett volna hatalma hozzá. Kéri, hogy ne csak a két év előtti kimutatásokat terjeszszék elő. Az egész kimutatás nagyon zavaros és nem is teljes. A hajók, az ágyúk beszerzése, a munkabérek egyáltalában nincsenek feltüntetve. A kimutatás nem fog kerülni 40.000 koronába. A magyar iparosok meg fogják csinálni néhány ezer koronáért. Egy ország megszavaz 140—150 milliót hadi célokra, akkor annak az összegnek gazdasági téren vissza kell térülni. Nálunk alig husz százalék térül vissza, a többit Ausztriában költik el. Ezt lehetetlen tovább tenni. Kéri a határozat fenntartását. (Helyeslés.)

Szterényi József államtitkár: Chorinnak válaszul és kijelenti, hogy a kimutatások nem hiányosak. Chorin 115 milliót keres 87 millió helyett. A kereskedelmi miniszter az adatokat a hadügyminisztertől kapta és az elkérés onnan van, hogy a haditengerészet azokról a cikkekről, amelyek nálunk nem készülnek, nem adott kimutatást. Ez látszólag Chorinnak ad igazat, de a megállapodások csak a nálunk is beszerezhető és a magániparnál beszerezendő cikkekre vonatkoznak s így ezek betartottak. Az 1907. évben különben a kompenzáció még teljesebb. A kereskedelmi kormány nevében is kéri a határozat fenntartását. (Helyeslés.)

Hoffmann Hugó altábornagy kijelenti, hogy a hadügyi kormány a határozathoz fogja tartani magát. Chorin fejtegetéseit egyes részletekben czáfolni igyekszik.

A határozatok elfogadása után a részletes tárgyalásnál az első pontnál

Molnár János felel Hoffmann altábornagynak és kijelenti, hogy miután nem szakember, tanulmányokat tett, hogy hozzájáruljon, ez csak elismerést érdemel, nem gunyt.

Zboray Miklós (nagyon hangosan): Ugy van! (Derültség.)

Molnár János polemizál Hoffmann altábornaggyal a katonai nevelésről és a katonák hitéletéről és miután a hadvezetőség nem teljesíti kívánságait, nem szavazza meg a tételt.

Hoffmann Hugó altábornagy röviden felel Molnárnak. A tételt elfogadják.

A katonai statisztikai évkönyv bevételénél **Földes Béla** kéri, hogy ez az évkönyv magyar nyelven is kiadassék.

Hoffmann Hugó altábornagy megígéri a kérés teljesítését.

A többi tételreket hozzászólás nélkül elfogadják. Elnök az ülést öt percre felfüggeszti. Szünet után

mondjanak akkor a többiek! Akik tegnap egy vagyont adtak és ma kapnak érte egy koldusbotot. Négy órára várom őket... Tán előbb is itt lesznek már... A barátaim!... Akik megtisztelték a bizalmukkal... Meg fognak rohanni!

Hámory (felhőrdül, forgó szemekkel az ajtó felé tekint).

Wimmer (egyre növekvő izgalommal, telve gyűlölködéssel és önkínzó cinizmussal): Látja méltóságod azt a szép, nagy revolvért ott az asztalon?

Hámory (rettenetes, vad rémülettel, ártikulálatlanul felordít).

Wimmer (folytatva): Hát abban bent van a számlák szaldirozása. (Kitörve.) És nincs mentség...! Nincs menekülés ebből az alternatívából! (Visszaesve az előbbi hideg cinizmusba.) Egy negyedóra múlva ott, azon a szép, tiszta szőnyegen, egy ronda, nyúlós tócsa fog feketélleni...

Hámory (kezével rémült, tiltó mozdulattal tesz): Ne... Nem!

Wimmer (kegyetlen gyönyörrel folytatja): Az ajtók, ablakok tárva-nyitva lesznek... piszkos, kíváncsi csöcselék fog ide betolakodni, vérre, kilocsant agyvelőre éhesen, és egy sáros csizmájú rendőrlégy brutális közönnyel beleszól majd a telefonba: Jelentem! Itt egy hulla van...

Hámory (a félelemtől szinte félőrülten fölordít).

Wimmer (kitörve, a mellére ver): És az a hulla én leszek! Én!! (Izzó hévvel.) Bele kell örülnöm ebbe a gondolatba! Itt állok tehetetlenül, kifosztva; a zsebemben pedig nyavalyogva szorongatok egy tippet... Egy tippet, amiért tegnap még százazretet adtam volna...! Mil-

Barabás Béla veszi át az elnöklést és áttérnek a bosnyák költségvetésre.

Hoitsy Pál előadó: Kifejti, hogy a monarchia két állama a legnagyobb önzetlenséggel kormányozta eddig a két tartományt, amelyekre mindig ráfizetett. Nagy dicsőretek emlékszik meg a megszállott tartományok közigazgatásáról és belügyeiről. A katonaság száma ma is annyi, mint tavaly volt s így a költségek csak kevéssel emelkedtek. Ajánlja a költségvetést elfogadásra.

Tomisics György horvát főrend magyarul olvassa beszédét, amelyben csodálkozik, hogy az annexió csak most történt. Foglalkozik az annexió következményeivel és kéri, hová fognak tartozni a tartományok...

Barabás Béla elnök (csenget): Méltóztassék figyelemmel lenni arra, hogy Bosznia és Herzegovina állami jogi hovatartozása tulmegy e bizottság hatáskörén.

Tomisics György: Akkor nem beszéllek tovább. **Tuskán György** horvátul beszél.

Elnök rendreutasítja, mert azt mondta, hogy Horvátországban nem érvényes semmiféle törvény. **Tuskán György** erre leül.

Vinkovics Bozsó és **Babics-Gyalszky Lyuba** horvátul beszélnek.

Elnök: Kéri, hogy ne éljen vissza a helyzettel, hogy az elnök nem érti. Most is azt hallja, hogy eltér a tárgytól.

Babics-Gyalszky Lyuba leül.

Nagy Ferencz: A horvátok állandóan visszatérnek a horvát kérdésre és különösen azt hangoztatják, hogy Horvátországban nincs törvény és ott abszolutizmus van. Ezt csak azért mondják el, hogy otthoni újságjaikban megjelenhessenek a beszédek, amelyeket itt nem ért senki. Ezt vissza kell utasítani, különösen azért, mert éppen ők támadtak az alkotmány ellen.

Elnök: Ez nem tartozik ide.

Nagy Ferencz: Tudja, hogy ez nem tartozik ide, de miután a horvátok ezt mindig fölhozzák, vissza kellett utasítani.

A bizottság ezután a bosnyák költségvetést általánosságban és részleteiben elfogadta.

Elnök: Ezzel a magyar delegáció befejezte a közös miniszteriumok előterjesztései fölött a tanácskozásokat. A legközelebbi ülést az egyeztető bizottságok jelentései után hívják össze.

Ezzel az ülést félnyolc órákor véget ért.

Az osztrák delegáció.

A hadügyi albizottság.

Az osztrák delegáció hadügyi albizottsága ma délelőtt 10 órákor folytatta tanácskozását gróf Merveldt elnöklése alatt. Az ülésen jelen voltak báró Beck osztrák miniszterelnök, Schönnaich közös hadügyminiszter és gróf Montecuccoli tengerészeti parancsnok. Napirenden van a hadügyi költségvetés.

Gróf Ciam-Martintz előadó a tavalyi albizottsági határozatok általánosságban való fejtegetése után a katonai közlekedési eszközök fontosságára irányítja a bizottság figyelmét. Rendkívül szükségesnek véli a vasuti csapatok és távirdeezredek kiképzését. Rámutat arra, hogy a legtöbb szomszédos állam felismerte a kormányozható léghajó fontosságát s ezért a közös hadsereg részéről is beszerzendők volnának ilyen gépek. Stírgeti a tábori konyhák felállítását, automobil szállító-kocsik beszerzését s végül a rendkívüli kiadások megszavazását ajánlja.

Báró Schönnaich hadügyminiszter: Az előadó beszédére reflektálva, kijelenti, hogy a hadsereg fejlesztésében nagy szerepe van a vasuti és távirdeezredek kiképzésének. Ami a léghajó-kérdést illeti, a hadvezetőség nincs abban a helyzetben, hogy ezen ügyben sokat tehetne, mert nincs pénz rá. Azonban a hadvezetőség tőle telhetőleg támogat minden olyan törekvést, amely a léghajózás ügyének fejlesztésére irányul. A hordozható tábori konyhák is sürgősen be fognak szerezni, miután arra a tapasztalatra jutott, hogy a hordozható tábori konyha valóságos áldása a hadseregnek. Mindenki, aki valmikor táborozásban vett részt, tudja, hogy mit jelent az, hogyha a kifáradt legénységnek kell megszerezni az ételmezéshez szükséges anyagokat. Ami a terherszállító automobiloikat illeti, igyekezni fog az illetékes ténylezőkkel, amelyek ezeket a közlekedési eszközöket készítik, tárgyalásba lépni. A géppuskák beszerzése tekintetében is módjában van gyorsabb tempóban eljárni. A fegyverek beszerzése nem okoz különös kiadásokat. Fődolog a lőszer s erről kellőleg gondoskodva van.

Báró Beck miniszterelnök sajnálatát fejezte ki amiatt, hogy előbb nem vehetett részt a vitában, bár az őt is igen érdekelte. Mindenekelőtt az ismeretes Latour-Schraffel-féle javaslatra tért ki. Az osztrák delegáció renuncziójának utolsó kritikusa fejezetében ez a kifejezés „a legénység élelmezése”, egyáltalán nincs benn. Eppen azért csodálkozik azon, hogy most miért tárgyalják azt együtt a legénység zsoldjával. Azok a delegátusok, akik a renunczió szövegezésében résztvettek, bizonyára tudják, hogy milyen intenció vezérelte őket. Ez az intenció azonban nem jut teljesen kifejezésre a renunczióban s éppen azért szükséges, hogy ahhoz tartásuk magukat, amit előtűnik látnak. Mert az osztrák kormányt csak azok az intenciók vezérelték, amelyek a Latour-Schraffel-féle javaslatban kifejezésre jutottak. Attért azután azokra a támadásokra, melyeket Axmann delegátus intézett ellene. Az osztrák delegáció azt akarta, hogy a tiszti fizetések felmeltessenek s a legénység zsoldjának emelésére és élelmezésének javítására 10 millió korona fordítsák. A két kormány megegyezett abban, hogy a tiszti fizetéseket javítja s a legénység helyzetének javítására 7 millió koronát fordít. A különbség tehát három millió korona, melyhez még az elintézés módja járul. Ebben a három kormány hosszas és fáradságos tanácskozás után állapodott meg s kijelenti, hogy a tanácskozások alatt az osztrák delegáció határozata szolgált irányadó elv gyanánt. Ki-

Hámory (Az első csekket aláírja, aztán tétovázni kezd, az aláírt csekket görcsösen szorongatja).

Wimmer (kíméletlenül kiszakítja a kezéből, a csekket kitépi, zsebreteszi s a könyvet újra elébe dobja): A pénz!... A pénz! Irja!!

Hámory (aláír, aztán összeesik a székben).

Wimmer (kiszakítja a csekket, a könyvecskét kapkodva begyömöszöli a Hámory zsebébe, egyszerre kemény, éles hangon): Most menjen méltóságod, mert hozzá kell kezdenem az operációhoz...!

Hámory (esetlenül, nehézkesen föláll, tapogatózik, tétováz, mintha valamit nem akarna ott hagyni).

Wimmer (botját, kalapiját a kezébe adva, az ajtó felé vezet): Sietni kell! Most van az ideje...

Hámory (hülyén dadogva): Sok pénz...?

Wimmer: Sok! Milliók...!

(Mindketten el. Wimmer kikiséri Hámoryt. A szin egy pillanatra üresen marad. Kivülről lépések, hangok hallatszanak, majd ajtócsapkodás.)

Wimmer.

Wimmer (visszatér az előszobából, az ajtót csendesen beteszi. Fáradtan, szinte ösztörve vánszorog a szin közepéig. Ott hirtelen megáll, egész testében fölegyenesedik, karjait halk sóhajjal kiterjeszti. Kéjesen nyuitózik. A tekintete diadalmasan körüljár; egyszerre az íróasztalra téved. Észreveszi a revolvért. Kemény, határozott léptekkel az asztalhoz megy, föl-rántja az egyik fiókot és a revolvért megvetően behajítja. A fiókot nagy zörejjel visszatolja.)

Függöny.

liókat lehetne harácsolni... Milliókat!... Egy pár nap alatt besoperhetném az egész bőrzét... Könnyökig vájkálhatnék az aranyban... és... (Lihegve.) és a buta garason fog mulni, hogy holnap, vagy még ma beraktározok egy nedves falu büdös hullakamrába... Hát nem örülsz ez?! És nem történik csoda... Nincs ember, akinek lelke volna hozzá, hogy merjen, hogy így szóljon: Bizom a szerencsédben, meg az eszedben... Mennyi kell?! Pedig előttem érte aranyözönnel. Egy pár garással megvívhatnám az eget... Az emberek rettegnek, a félelem elvette a látásukat... Egy elhatározó, vakmerő kupp letartolna mindent. De hol az az ember?! Ki mer most?! Még ön se, akinek meg van a bizonyossága... Megtízszereztem a pénzt s most nincs lelke rám bízni, hogy megszárszorozzam... Ezerszeresen hoznám vissza!... Egy tenger aranyat adok egy bátor szóért...

Hámory (félőrülten az aranyéhségtől, felugrik és szinte deliriumban hörgi): Én!... Én!... Adok...!

Wimmer (egy pillanatra meghökken, aztán vállon ragadva megrázza): De ma kell!... Most mindjárt!... Száz... kétszáz ezer!...

Hámory (szinte öriöng): Igen... Most...! Sokat... Aláírni... Amennyi kell...!

Wimmer (összeszorított fogakkal, némán fölragadja, az íróasztalhoz hurcolja, belenyomja a székbe, tollat, tintát ránczígál elébe, aztán rászól érdesen): Csekket!

Hámory (hülyén tapogatózik a zsebeiben).

Wimmer (brutálisan fölzagatja a gombjait, benyul a zsebeibe, előszedi a csekk-könyvet, elébe teszi és tollat nyom a kezébe).

Jelenti különben, hogy a kérdésben a három kormány szolidaritást vállalt s attól egy tapodtat sem tér el. Axmann azt állította, hogy a küzdelemben az osztrák kormány maradt a vesztes fél s ezzel úgy tünteti fel a dolgot, mintha a monarchia két általa ellenséges viszonyban állana s mintha minden kérdést küzdelemmel kellene elintézni. Ő hosszú ideig tárgyalt már Magyarország államférfiaival s kijelentheti, hogy az előbbi állítás nemcsak valótlan, de veszélyes is. Igaztalan állítás tehát Axmann vádja, mely az ellen a kormány ellen irányul, amely mindig csak a monarchia érdekeit tartotta szem előtt; s minthogy a magyar kormány is így gondolkozott, munkájuk csak hasznára volt mindkét államnak.

Schönburg herceg azon panaszkodik, hogy az osztrák parlamentben hiányzik a vezetés. Vezetés nélkül az osztrák parlamentnek sohasem lesz olyan ereje, mint a magyar parlamentnek és delegációnak.

Kozlowszky az osztrák miniszterelnökkel polemizál a tisztí fizetésekre vonatkozó rezolúció dolgában. Dr. Petelenz kijelenti, hogy csak szoruló szívvvel fogadhatja el a rendkívüli költségvetést.

Gróf Latour a fegyverek kérdését fejtegeti. Dr. Axmann azt mondja, hogy ideje volna, ha a katonai kérdéseket rendeznék. A legénységi zsoldot feltétlenül fel kell emelni, tekintet nélkül arra, hogy a magyar kormány mit fog csinálni.

Gróf Ciam-Martintz zárószava után Schönbaich hadügyminiszter tesz néhány megjegyzést, mire a rendkívüli költségvetést megszavazzák.

A hadügyminiszteri válaszokra került a sor. A válaszokat rövid vita után tudomásul vették.

A bosnyák költségvetés.

Az osztrák delegáció külügyi albizottsága ma dr. Bärnreither elnökle alatt folytatta a bosnyák költségvetés tárgyalását.

Dr. Kramarz szerint az annexió miatt támadt mozgalom annak tulajdonítható, hogy Kállay politikájával ellentétben a tökéletesen esztelen szerbellenes politikát kezdték, amely ellen a cseh képviselők mindig tiltakoztak. Rámutat a banjalukai drákói ítéletre, hogy a népet megfélemlíteni igyekeznek, ahelyett, hogy bizalmát megnyerni törekednének. Követeli, hogy az annektált tartományok lakossága teljes polgárjogot kapjon. A magyar követeléseket visszautasítja.

Javorika delegátus megjegyzi, hogy az annexió, mint jogsértés súlyos következményekkel fog járni. Tiltakozik a szerbek, illetőleg azok királya ellen használt sértő kifejezések ellen és követeli, hogy Bosznia és Hercegovina mint egyenrangú fél illeszkedjen a monarchiába s külön delegáció küldési joga legyen.

Lovag Wassilkó delegátus az agrárkérdések megoldását sürgeti és kívánja, hogy a Knechtekből szabad osztrák parasztokat csináljanak. A nemesek előjogát nem hajlandó elismerni és teljes egyenlőséget követel. Csatlakozik azokhoz, akik a magyar követelések ellen tiltakoztak.

Dr. Redlich delegátus a lakosság megnyugtására általános amnesztiát adna, de különösen megkegyelmezne a hazaárulási pörök elítélteinek. A bosnyák vasutak fejlesztésére határozati javaslatot nyújt be.

Báró Burlán közös pénzügyminiszter mindenképp előtt reflektálni akar azokra a kifogásokra, melyek nyilatkozatai ellen felhozta a bosznia-hercegovinai népképviselőtestületet. Őn magával ugyan tisztában van már, a fejleményekre való tekintettel nem léphet már most nyilvánosságra terveivel. A delegátusok különféle és igen tanulságos nyilatkozataiból látja, hogy e kérdésben az ő nézeteik is eltérők. Meg is jegyzi magának az itt elhangzott kijelentéseket. Bosznia és Hercegovina közigazgatásának megváltoztatásához szükséges mindkét kormány beleegyezése. Reméli, hogy javaslatait, melyek e tárgyalások anyagát képezik, elfogadják. A nyelv-kérdésre rátérve, kijelenti a miniszter, hogy ilyen Bosznia-hercegovinában nincs és a jövőben sem lesz. A lakossággal szemben a legnagyobb jóakaratot tanúsítja. Ami egy delegátusnak ama szemrehányását illeti, hogy Boszniát teljesen elszigetelik Dalmácia elől, kijelenti a miniszter, hogy ez a kormány sohasem volt szándéka. A hivatalnokok helyzetére áttérve, a miniszter kijelenti, hogy tévesek a felhozott esetek, melyek arról számolnak be, hogy a benszüllött pályázók előnyben részesülnek. A mostani esetre vonatkozólag kijelenti, hogy az illető funkcionáriusokat nem érheti vád. A közoktatásról szólva, elismeri, hogy sürgős reformra szorul. A mohamedán vallást hivatalosan elismertnek jelenti ki. Nem tartja magát jogosultnak a delegátusok nézeteit befolyásolni, de rámutat arra, hogy a közös miniszterek felelősséggel tartoznak a delegációnak és ez a jövőben is fennmarad, amíg a közös kormány Bosznia és Hercegovina igazgatásával van megbízva. Ezután az egyes delegátusok speciális kívánságaival foglalkozik és mindenkit igyekezik lekötelezni.

Schustersic előadó rövid felszólalása után a bosnyák költségvetést elfogadták.

Ezzel az ülés véget ér

A pénzügyi albizottság ülése.

Az osztrák delegáció pénzügyi albizottsága ma délután dr. Kindermann elnökle alatt ülést tartott, amelyen a közös pénzügyeket és a zárószámadásokat tárgyalták.

Lovag Koslowski előadó ismerteti az előterjesztéseket, majd kérdést intéz, hogy milyen stádiumban van a 35 évi szolgálat ügye és hogy készül-e a legfelsőbb közös számvevőszék szervezetéről szóló törvény.

Báró Burlán közös pénzügyminiszter kijelenti, hogy a 35 éves szolgálati idő bevezetésére már történtek lépések, de a két kormány hozzájárulását még nem nyerték meg.

Báró Plener, a közös számvevőszék elnöke hasonlóan nyilatkozik, mire a zárószámadásokat elfogadták.

Lovag Koslowski előadó a közös pénzügyminisztérium költségvetését ismertette, tiltakozik az ellen, hogy a közös pénzügyminisztériumot Budapestre vigyék. A közös kormányt egy testületnek mondja, amelyet nem lehet szétválasztani. Tiltakozik az udvari levéltár szétválasztása ellen is.

Báró Burlán közös pénzügyminiszter az udvari levéltár szétválasztására vonatkozólag kijelenti, hogy a közös pénzügyminisztérium csak kezeli a levéltárt, de intézkedési joga nincs. E tekintetben csak a két kormány intézkedhetik.

A közös pénzügyminisztérium költségvetését elfogadták, valamint az előadó felszólalása értelmében határozatot is hoztak a közös pénzügyminisztérium Budapestre helyezése és az udvari levéltár szétválasztása ellen.

Budapest, október 23.

Báró Rauch Pál kihallgatása. Báró Rauch Pál horvát bánt a király ma délelőtt 11 órakor magánkihallgatáson fogadta. A bán háromnegyed óráig időzött a királynál, akinek a horvátországi hangulatról és helyzetéről tett jelentést. — Crnkovic osztályfőnök, bánhelyettes Zágrábról Budapestre érkezett. Báró Rauch Pál horvát bán az osztályfőnökkel együtt folytatni fogja tanácskozását a magyar kormány tagjaival és csak holnap fog Horvátországba visszatérni.

Küldöttség Kossuth Ferencznél. A baranyamegyei Diósvizlő nagyközség küldöttsége tisztelgett ma délelőtt Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszternél, Tolnay Lajos orsz. képviselő vezetésével. Tolnay Lajos orsz. képviselő tolmácsolta a miniszter előtt a község kérelmét, amely abban állott, hogy a most építendő pécs-bródi vasutvonalat úgy építsék ki, hogy az érintse Diósvizlő határát. Kossuth Ferencz miniszter igen szívesen fogadta a küldöttséget és biztosította teljes jóindulatáról. Megígérte, hogy amennyiben lehetséges, teljesíteni fogja kérésüket. A küldöttség ezután Sztéryny József kereskedelemügyi államtitkárnál tisztelgett, aki szintén pártfogásáról és jóakaratairól biztosította a küldöttséget. A miniszternek, valamint az államtitkárnak válaszáat lelkesen megéljenztek.

A nagyszerb propaganda. Accurti zágrábi államügyész ujabban Orlics Antal kereskedőnél és Klip János tanítónál tartott házkutatást. Mind a kettsőjük ellen az a vád merült fel, hogy tevékeny részük van a nagyszerb propagandában. Néhány gyanus szerb képet és iratot találtak náluk.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Városok kongresszusa. A rendezett tanácsú városok hétfőn, október 26-án délelőtt 10 órakor tartják kongresszusukat a Váczi-utcai új város háza dísztermében. Ugyanakkor lesz a polgármesterek országos egyesületének megalakulása is. Előző este 8 órakor a Royalban ismerkedési estélyre gyűlnek össze a kongresszus tagjai, amelyen előkészítik és megbeszélik a nagygyűlést. A kongresszus iránt országsszerte nagy az érdeklődés és már eddig is nagyon sokan jelentették be részvételüket.

Obstruáló oláhok. Alsófehérmegye őszi közgyűlését október 21-én és 22-én tartotta meg Nagyenyeden báró Kemény Árpád főispán elnöklésével. A közgyűlés rendes lefolyását gátolták az oláh bizottsági tagok, kik Maniu Gyula képviselővel az élükön, valóságos obstrukciót rendeztek. A leg-

egyszerűbb kérdéseknél hosszú oláh beszédeket mondtak, melyekben az ismételt hangoztatott nemzetiségi sérelmeket emlegették és panaszkodtak a megtiltott népgyűlések miatt, a többi bizottsági tagok élénk tiltakozása mellett, kik az oláh nyelven mondottakat nem értették. A részleges tisztultás után több más vármegye hasonló szellemű átiratára a közgyűlés egyhangulag elfogadott fölratot küld az önálló nemzeti bank felállítására érdekében.

A balkáni helyzet.

Budapest, október 23.

A balkáni helyzet ismét komplikálódik azzal, hogy az ujabban érkező jelentések szerint annak a lehetősége, hogy Törökország közvetlen tárgyalások útján rendezze az Ausztria-Magyarországgal és Bulgáriával fölmerült konfliktusokat, kutba esett. A legsimább megoldás kétségtelenül az lett volna, hogyha minden konferenciázás és elmérgesedett konfliktus nélkül sikerült volna rendezni az ottomán birodalommal szemben főnálló függő kérdéseket. Ennek a lehetőségnek az eloszlásával ismét fölmerül az európai konferencia terve, mely a legveszedelmesebb ellentétek csiráját rejti magában abban az esetben, hogyha a monarchia ragaszkodik ahhoz az álláspontjához, hogy olyan nemzetközi tárgyaláson, melyen az annexió ügyét is szóvá teszik, nem hajlandó résztvenni.

Szerbiából ma kevesebb hír érkezik. A fegyverkiviteli tilalom első hatása az, hogy az ausztriai gyárakban rendelt fegyvereket Szerbia nem kapja meg.

Bulgáriában is lankad a háborus hangulat, mert azok a külföldi bankok, amelyekhez egy nagy államkölcsön finanszírozása érdekében fordult, egy ilyen kölcsön megadását addig, amíg Bulgária önállóságát a nagyhatalmak el nem ismerik, megtagadták. Pénz nélkül pedig ma még kevésbé lehet háborút viselni, mint Montecuccoli korában.

Ma a következő hireink érkeztek:

A meghiusult tárgyalás.

A Vessische Zeitung konstantinápolyi levelezője megbízható forrásból arról értesül, hogy a porta tegnap este hivatalosan közölte, hogy Ausztriával és Magyarországgal közvetlenül nem hajlandó tárgyalni. Még nem tudják, hogy mennyiben idézte elő ezt a fordulatot Ausztriának és Magyarországnak határozott vonakodása, hogy a török államadósság egy részét magára vállalja és hogy mennyiben érvényesül az angol befolyás. Annyi kétségtelen, hogy az angol befolyás azt célozta, hogy a tárgyalást meghiusítsa és az angol nagykövet hivatalosan közölte a török kormánnyal, hogy a közvetlen tárgyalás ellenkezik az angol kormány óhajátásával. Közvetlenül a tárgyalás megszakítása előtt alapos volt a remény, hogy a tárgyalás eredményes lesz. A porta valószínűleg meg fogja állapítani a konferencia számára Törökország óhajátait. De azért nem lehetetlen, hogy az érdekelt hatalmak azonkívül más pontokra nézve is megegyezzenek. Törökország most már állítólag hozzájárult az európai konferencia tervéhez. A konferencián Törökország képviselői valószínűleg Tevfik pasa külügyminiszter és Haki bég kultuszminiszter lesznek.

Bécsből jelentik, hogy a „N. Fr. Pr.“ budapesti levelezője a következőket jelenti a török tárgyalásokról:

Itteni informált körökben semmiféle

tudom
Ausztr
ország
szaka
nának al

Ez a
érdemlön
azoknak
és megle
nosságba
egyik, se
olyan áll
szág, ille
lentett vo
sédtek ki
len volna
valamely
Az ilyen
másik fél
megelőzni
eszerint t
Az itteni
nyomása,
nem kilát

Ujabb
után teszi
Magyaror
tárgyalás
Konstantin
kedvezőtl
volt a rem
kat nemse
informáci
oldalról
rültek f
is kitér
eszméje m
már csak
nak Török
pán a para
kat befoly
alkalmas v
jövetelet,
hajlandók

A fran
feltétlenül
programm
amely Tör
digi tervez
A török
örprefektus
ellen bujtó
bizottság f
a megrémü

Egy tö
csetekre ra
nokát lázít
ket, görög
ország: Csak
Funun czin
utolsó nap
vert vásáro
A Kon
lósággal fel
néhány nap
megszökte
rejtette a v
ráakadtak,
el akarta ra
des támadt.

Konstan
Magyarorsz
tárgyalások
gár misszió
nek ellensé

Egy Sz
lag a török
érkező cson
visszaküldi,
Megindítottá
tése szerint
Magyarorszá
len tárgyalá
hoz. Az itteni
lammal való

tudomással sem bírnak arról, hogy Ausztria-Magyarország és Törökország közt a tárgyalások megszakadtak, vagy pedig csak közel is állnának ahhoz, hogy megszakadjanak.

Ez a hír már csak azért sem látszik hitelt érdemlőnek, mert a tárgyalások megszakadása azoknak eddigi lefolyása után, nagyon különös és meglepő volna. A tárgyalások eddig általánosságban kielégítő módon folytak és sem az egyik, sem a másik részen nem helyezkedtek olyan álláspontra, amelyet Ausztria-Magyarország, illetve Törökország utolsó szavának jelentett volna ki. A tárgyalások eddig nem élestedtek ki ultimátum formájában és így érthetetlen volna, hogy miért akarná a tárgyaló felek valamelyike a tárgyalást hirtelen beszüntetni. Az ilyen lépést természetesen az egyik, vagy másik fél ultimátumszerű kijelentésének kellene megelőzni. Ilyen lépésre eddig nem került a sor, eszerint tehát az erre vonatkozó hír valótlán. Az itteni informált köröknek általában az a benyomása, hogy a folyamatban levő tárgyalások nem kilátástalanok.

Ujabb magyar félhivatalos könyomatos utján teszik közzé a következőket: Az Ausztria-Magyarország és Törökország között folytatott tárgyalásokra vonatkozólag az utóbbi napokban Konstantinápolyból érkezett hírek nem voltak kedvezőtlenek. Ezeknek hatása alatt jogosult volt a remény arra, hogy azokat a tárgyalásokat nemsokára siker fogja követni. Az utolsó információk szerint, úgy látszik, hogy török oldalról bizonyos nehézségek merültek fel. Ausztria-Magyarország továbbra is kitart a Törökországgal való igazi megértés eszméje mellett és ettől végleges eredményt vár, már csak azért is, mert Ausztria-Magyarországnak Törökországgal való megegyezése nem csupán a parallel folytatott török-bolgár tárgyalásokat befolyásolhatná kedvezően, hanem mert ez alkalmas volna arra, hogy a konferencia létrejöttét, amelyet elvben az összes hatalmak hajlandók elfogadni, lényegesen előmozdítsa.

A francia kormányhoz közelálló körökben feltétlenül szükségesnek tartják, hogy olyan programot állapítsanak meg a nagyhatalmak, amely Törökországra nézve kedvezőbb az eddigi tervezetnél.

A török belügyminiszter utasította a rendőrprefektust, hogy nyomozza ki a keresztények ellen bujtogató plakátok szerzőit. Az ifjutörök-bizottság falragaszokon iparkodik megnyugtani a megrémült keresztényeket.

Egy töröknyelvű plakáton, amelyet a metsetekre ragasztottak ki s amely a mohamedánokat lázítja, hogy öldössék le a keresztényeket, görög nyelven ezt a felírást találta a rendőrség: Csak gyertek, készen találtok! A Serveti Funun című lap közli, hogy Stambulban az utolsó napokban a mohamedánok 30.000 revolvért vásároltak össze.

A Konstantinápolyban lakó görögöket valóságos féltékenységgel következő eset, amely néhány nap előtt történt. Egy Arif nevű török megszóktatott egy 17 éves görög leányt és elrejtette a városban. Mikor aztán a leány szülei ráakadtak, visszavitték. A török tegnap megint el akarta rabolni a leányt s ebből véres verekedés támadt. Arif sok embert megsebesített.

Konstantinápolyban daczára az Ausztria-Magyarország és Törökország közti közvetlen tárgyalások meghiusulásának és daczára a bolgár misszió eredménytelenségének, nem hisznek ellenségeskedések kitörésében.

Egy Szmirnából érkezett panaszról kifolyólag a török posta az Ausztria-Magyarországból lakó csomagokat nem szolgáltatja ki, hanem visszaküldi, a mi szerződéstörést jelentene. Megindították a vizsgálatot. Egyes lapok jelentése szerint a porta nem hajlandó az Ausztria-Magyarországgal és Bulgáriával való közvetlen tárgyalásra és ragaszkodik a konferenciához. Az itteni közvélemény szerint a mindkét állammal való közvetlen tárgyalást Anglia akadályozza meg.

Ami a bolgár misszió kudarcát illeti, bolgár körökben kijelentik, hogy a bolgár delegátusok missziója nem volt hivatalos. Nem tehetek javaslatokat, amiért nem is kezdődtek tárgyalások. A misszióknak csak az volt a célja, hogy tájékozzák a porta diszpozíciójáról. E cél el van érve és a delegátusok már ma elutaztak.

Azokat az állítólag meglevő falragaszokat, amelyek a keresztények lemészárlásával fenyegetnek, eddig sem a rendőrségnek, sem a magánkutatóknak nem sikerült megtalálniok. Sajnálatos tehát a „Jeni Gazetta“ az a híre, hogy több ulema tegnap a lap szerkesztőségében kijelentette, hogy láttak egy ifju lengyel zsidót, aki ily plakátokat kifüggesztett. Ezt az elbeszélést szerint megverték és elűzték. Hasonló híresztelések nyugtalanítóan hatnak. Szintgy nyugtalanító hatással vannak a konstantinápolyi kurd munkások különböző kijelentései, oly munkásoké, akik az örmény mészárlásnál főszerepet vittek. E híresztelések igen nehezen ellenőrizhetők. Bizonyos, hogy legtöbbje kiszinezett és tulzott, egyik-másikában lehet azonban némi igazság is. Egyes hírek, amelyek szerint az eddigi három parti zászlóalj kivül a szalonikii hadtest egyik hadosztályát is Konstantinápolyba vezényelték, továbbá három pánczéloshajó, amely a kikötő közelében horgonyoz, fokozzák azokat az aggodalmakat, amelyek az ifjutörökök és a reakciós törökök közti összeütközéstől, sőt továbbmenve, uralkodóváltozástól tartanak. Mindezen hírek természetesen a legnagyobb elővigyázattal fogadandók, jellemzők azonban a hangulatra és a helyzetre.

Hasztalan czáfólják, a tény az, hogy az osztrák és a magyar áruk bojkottja tovább tart. A „Stiria“ Lloyd-gőzös nem rakhatta ki szállítmányát s kénytelen volt tovább menni.

A Schneider-féle creusoti gyár híre szerint e héten Marseilleből legújabb rendszerű ágyukat és hozzávaló municziót szállítottak Szaloniki felé Törökország számára. Ezek a szállítmányok összesen 200.000 török fontot érnek.

Az Ikdan szerint a porta tegnap küldte el a konferencia tervére vonatkozó válaszigyzékét Londonba.

A Piccolonak jelentik Scuttariból, hogy ott nagy agitáció folyik a muzulmánok között, a kik el vannak keseredve, amiért az alkotmány a keresztényeknek is egyenlő jogokat ad. A fanatikus tömeg az albán liberális klub elé vonult, letépte a zászlókat és megzavarta a gyűlést ott és egy másik keresztény klubban, azután a kereszténylakta városnegyedben beverte az ablakokat. Híresztelik, hogy a mozgalmat Tahir pasa vezeti, akit az ifju-törökök mozditottak el állásából. A kormány tehetetlen a tüntetők ellen, mert nincs elegendő katonaság, mivel Scuttariból a határra küldték a csapatokat.

Szerbia követelése.

A Times levelezője, aki tegnap illetékes helyről, talán magától Péter királytól származó információ alapján azt írta, hogy Szerbia és Montenegró Bosznia déli részét követelik az annexió ellenértékéül, ma hozzáteszi, hogy a szerbek fölfogása szerint a béke fennmaradásának feltétele, hogy Bosznia és Hercegovina azon felül teljes autonómiát is kapjon. Ellenkező esetben ugyanis a szerbek attól tartanak, hogy a két tartomány lakosságát germanizálni fogják és ezzel megszűnnek a nagyszerb eszme hívei lenni. A Times levelezője egyébként azt is jelenti, hogy a Balkánon beállott a tél és ennek folytán a tavaszig háborúról szó sem lehet.

A Milovánovics utjáról Belgrádba érkezett hírek nagyon kevésbé kielégítőek. A „Politika“ című lap ezért hevesen megtámadja Milovánovicsot. Minthogy egész misszióját elhibázta és Ausztria-Magyarország és Bulgária egyaránt elintézik az ügyüket Törökországgal; az európai konferenciából nem lesz semmi. Egy legutóbbi jelentés szerint Bülow herceg birodalmi kancelliar, amikor Milovánovics közölte vele, hogy a szerb ügyekről akar vele tárgyalni, kijelentette a szerb miniszter előtt, hogy erről szó sem lehet. Ez a körülmény magától értetődőleg erősen leverte azokat a szerb politikai köröket, amelyek biztak Szerbia rekompenzálásában, míg viszont a harcias elemeket felvidította.

Milovánovics egy újságíró kijelentette, hogy a szerbek Bosznia és Hercegovina számára a legmesszebbmenő autonómiát követelnek. Ha a két tartomány új autonómiát kapna, ez igen megnyugtató hatást tenne Szerbiában. Törökországtól Szerbia nem akar semmit s még a tervezett vasútról is lemond, ha csak úgy tudná elérni, hogy ha az európai hatalmak kényyszerítenék erre Törökországot.

Három belgrádi megbízott delegátus, akiket a sajtó informálására küldtek ki, Varsóból Pétervárra, majd Moszkvába utazik. A feladatuk az, hogy az orosz és a lengyel lapokat tájékoztassák a szerbiai események és hangulat felől. A szerb delegátusok érintkezésbe léptek a pétervári kadet-párt vezetőivel.

A magyar kormány által tegnap kibocsátott fegyverkiviteli tilalomnak már is számottevő eredménye van. Jelesül a Szerbia által megrendelt fegyverek és ágyuk, amelyek szállításra vártak, nem juthatnak el Szerbiába. Ugyanis a szerb korona 40.000 darab löfegyvert rendelt a steyeri fegyvergyárban, miután a magyar fegyvergyár nem akarta teljesíteni a rendelést. A steyeri fegyvergyár elkészítette a fegyvereket, de Szerbiának kevés haszna van a rendelésből, miután a fegyverkiviteli tilalom rendelkezései szerint, Ausztriából sem szállítható a löfegyver s így az osztrák gyárban készült fegyverek nem juthatnak el Szerbiába. Értesülésünk szerint a bécsi fővámszolgálatban 12 üteg ágyu 8-8 ágyuval van beraktározva, amelyet a szerb kormány a Schneider-féle creusoti gyárban rendelt, amelyet azonban nem kaphat meg, miután az említett tilalom rendelkezései szerint, Bécsben a fővámszolgálatban visszatartották az ágyukat.

Novakovics, a haladópart vezetője, ma reggel a kormány külön megbízásából Konstantinápolyba utazott. Meghatalmazása van arra, hogy a török kormányval írásbeli megegyezést kössön és a Velimirovics-kabinet nevében kötelező nyilatkozatot tegyen arra nézve, hogy Szerbia Törökország rovására nem törekszik kompenzációkra.

Linzben elkoboztak egy bajor uszályhajón ötven láda tüzérégi gyutacsot, amelyek közül öt láda Szerbiának volt szánva, a többi állítólag Romániáé volt. Az uszályhajó felsőbb rendeletre holnap Bécs felé fog indulni.

Izvolzki Berlinben.

Berlinben Izvolzki első látogatása Szögyény-Marich László osztrák-magyar nagykövetnek szolt s úgy ebből, mint abból a körülményből is, hogy a tanácskozás órák hosszát tartott, azt következtetik, hogy alaptalanok azok a híresztelések, amelyek Oroszország és Ausztria-Magyarország feszültségéről szólnak. A beszélgetés főleg a konferencia kérdése körül forgott. Ausztria-Magyarország elvileg kész delegátusokat küldeni a konferenciára olyan feltétel alatt, hogy nemcsak a boszniai annexió nem kerülhet szóba, hanem előzetesen a legpontosabban meg kell határozni a programot. A két államférfiu tanácskozása során egy szóval sem érintették a Dardanella-kérdést. A nagykövetek körében úgy tudják, hogy ezt a találkozást sem kedvezőnek, sem kedvezőtlennek nem lehet mondani és Izvolzki ezután is tanácskozni fog az osztrák-magyar nagykövettel.

A tegnapi egy óráig tartó beszélgetés során Milovánovics és Szögyény-Marich László nagykövet között a szerb külügyminiszternek még csak módja sem volt arra, hogy Szerbia követeléseit előterjessze.

A helyzet Bulgáriában.

A Le Journal szófiai levelezője beszélgetést folytatott egy előkelő bolgár államférfival és volt pénzügyminiszterrel, aki a többi között a következőket mondotta:

— Azok a jelentékeny áldozatok, amelyeket Bulgária katonai szervezetének kiépítésére fordított, szükségessé tették, hogy a kormány pénzt szerezzen. E célból osztrák és magyar, német és francia bankoknál próbálkozott meg, de mindenütt ugyanazt a választ kapta, hogy ugyanis hajlandó a bol-

gár kormányval egy nagyobb kölcsön dolgában megegyezni, míhelyt a berlini szerződés szignatárius nagyhatalmai elismerik Bulgária függetlenségét. Így tehát kénytelenek leszünk teljesíteni Törökországnak azt a föltételét, amelyhez Bulgária függetlenségének elismerését köti. Ez már a legközelebi időben meg fog történni. Bulgária békés kedvének legjobb bizonyítéka az a körülmény, hogy mindenki már a koronázásról beszél, amely hír szerint november tizenötödikén lesz.

Konstantinápolyból jelentik a Frankfurter Zeitungnak, hogy a bolgár delegátusok elutaztak. A keleti vasut ügyében vegyes bizottság fog alakulni. A bolgár delegátusok missziója eredménytelen volt.

A „Journal“ külön tudósítója jelenti Szófiából, hogy a külföldi bankok, akikhez a bolgár kormány kölcsön felvétele ügyében fordult, valamennyien azt válaszolták, hogy készek tárgyalásokba lépni a kormányval, míhelyt a berlini szignatárius hatalmak elismerték Bulgária függetlenségét. Egy volt pénzügyminiszter kijelentette, hogy Bulgária ily módon engedni lesz kénytelen. Engedni fog — ugye mind — mint a bárányok, akiket a vágóhídra visznek, de a szükség kényszerít bennünket arra. Ez csupán már csak napok kérdése.

Párisban azt híresztelik, hogy azok a javaslatok, amelyeket a szófiái kormány a portának tett, főképpen a konstantinápolyi angol nagykövet ellenzésén hiúsultak meg. Az angol külpolitika rossz szemmel nézi Törökország és Bulgária közeledését. A francia nagykövet Szalonikiba készült utazni, de kormánya utasította, hogy maradjon Konstantinápolyban.

Legújabb híreink.

A Slovo jelenti, hogy Izvolszki október 29-én a dumában részletesen fog nyilatkozni Oroszország Balkánpolitikájáról. Az októbriszták, akik Izvolszkival elégedetlenek, interpellációt készítenek hozzá intézni a Balkán-kérdésben.

A Novoje Vremja azt hangoztatja, hogy Urussow bécsi nagyköveten kívül, aki már benyújtotta lemondását, Osten-Sackent, Nelidowot, Sinowjewet és Cassinit is fiatalabb erővel kell kicserélni.

A szerb hölgybizottság fölhívást intéz az orosz testvérekhez, hogy hallassák ők is szavukat Bosznia annexiója miatt.

Czettinjében tegnap reggel újabb tüntetés volt, amelyen főleg asszonyok vettek részt. A tüntetők élén Xenia és Vera hercegnők, Nikita fejedelem leányai haladtak. A körmenet zászlók alatt vonult végig a városon és hazafias dalokat énekelt.

A német birodalmi kormány a konferencia kérdésében Ausztria-Magyarország elhatározásától teszi függővé a saját elhatározását. Ha az osztrák-magyar monarchia nem küld delegátusokat a konferenciára, akkor Németország is távol fog maradni.

KÜLFÖLD.

Az új francia tengerészmíniszter. A minisztertanácsban Fallières elnök aláírta Picard tengerészeti miniszterre való kinevezésének dekrétumát, ki mindjárt részt is vett a minisztertanácsban, mely a parlamenti munkaprogrammal foglalkozott.

Marokkó. A Daily Graphic tudósítója Fezből jelenti, hogy Muley Hafiddal beszélgetése volt, aki közölte vele, hogy szükségesnek tartja európai értekezlet összehívását az Algír és Marokkó közti határ megállapítására.

A francia kamarából. A francia kamarában a forradalmi általános munkásszövetség üzemleiről tartandó mai interpellációs vitában öt szónok ezen egyesület feloszlását fogja javasolni. Hírlik, hogy Clemenceau ellenezni fogja e javaslatot, miután azon a véleményen van, hogy a munkásszövetség élén jelenleg álló felhorgató kisebbséget nem sokára higgadt többség ki fogja szorítani.

Kollár András három uja.

☉

A válópörök gyorsításának ellenségei diadaljelként lobogtathatják meg Kollár András három ujját. Három ujját azért vágta le Kollár András, mert azzal a három ujjával aláírta a felesége ellen beadott válókeresetét.

A jó ember, persze, nem tudta, hogy a válókereset beadása még nem jelent válást. Lebélyezhették, láttamozhatták, megtanácskozhatták azt a válókeresetét, de ha szereti a feleséget, mintha semmisen történt volna, folytathatja a boldog házasságot, a sok irka-firka nem ér semmit. De Kollár András, habár negyvenkét éves, még mindig gyermek. A gyermek, ha ráesik a székre, megveri a széket, úgy bünteti meg. Kollár András is csak azokat az ujjait látta, melyekkel aláírta a válókeresetét, levágta hát őket.

Azok azonban, kik nem ilyen gyermek-lelkűek, azt is megállapíthatják, milyen bölcs az a törvény, mely a házaseleket nem választja el egymástól egy-kettőre. Kétségtelen, hogy vannak esetek, mikor a törvény lassu tempója irtóztos megpróbáltatással sújtja a válni akarókat. De hathatósan ellensúlyozza ezt a bajt az, hogy a hirtelen föllobbanásoknak nincsen következtük. Hány asszonyka pakkolt már össze és hagyta oda a családi tüzhelyet azzal a gondolatlaltal, hogy soha oda többé vissza nem tér! — s hány férj vágta be az ajtót azzal a gondolatlaltal, hogy azt többé ki nem nyitja: kik azután addig éltek együtt boldogságban, míg csak meg nem haltak. A csigaként mászó válótörvény volt az, mely nekik ezt a boldogságot megszerelte.

Az emberi természetet vette számba a törvényhozó, mikor a válást formulákkal és procedurákkal vette körül. Az ember — kivételes egyéniségekről nem beszélve — könnyen határoz el valamit és amikor határozatát meghozza, szentül meg van róla győződve, hogy az megingathatatlan. De ahogy mulnak a napok, a sziklának hitt meggyőződés lassanként porladozni kezd; amit tegnap iszonyatosnak látott, holnap menthetőnek gondolja s amit tegnap a legnagyobb emberi hitványságnak nézett, azt holnap már csak emberi gyarlóságnak fogja bélyegezni.

S ez nem kizárólagos sajátossága a válási készülő asszonynak és férfinak; azt lehetne mondani, hogy ez természeti jelenség. Hiszen a társadalmi fölfogás maga, melyet pedig mindig igen éles kritika szokott megtisztítani, igen gyakran és igen gyorsan változik. Néhány száz esztendővel ezelőtt a harcoló katona legnagyobb gyávaságnak tartotta volna, ha a kegyelemért könyörgő gyermekeket keresztül nem döfi; ma az ilyesmit a legnagyobb barbarizmusnak és alávalóságnak tudjuk. Szent István a többnyelvű országot vélte erősnek; ma az a meggyőződésünk, hogy csak az egynyelvű nemzetnek van igazán nagy jövője. A tizenhatodik és tizenhetezadik században természetesnek találták, hogy az uralkodók hivatalos és politikával foglalkozó maitresseket tartsanak. Ma nem tartjuk ezt teljesen magától értetődőnek.

Hátha az ugynevezett okos emberek törvényében ilyen fölfogás-változások észlelhetők, mennyivel kézenfekvőbb, hogy a házaselek is másképpen gondolkoznak reggel, mint este?!

A házasetetben különben van még egy ok, mely visszatérésre bírja a feleket — az egymástól való távollét. „Lássá, — mondotta egy világraszóló szép asszony férje a felesége imádójának — ön boldog, ha a feleségem kézesuklóját csak messziről is megpillanthatja; én pedig esténként az ágyban nyugodtan olvasom a lapokat, míg ő ott fekszik mellettem . . .” E közzellét. a megszokás eltompítja a legnagyobb

szenvédelmeket is; de ha néhány hétig vagy hónapig nem látják egymást a házaselek, (szalmaözegek tudnának erről egyet-mást beszélni) akkor egyik a másikkól konstatálja, hogy mégsem olyan kiállhatatlan, mint az első pillanatban hitte, talán mégis meg lehetne vele próbálni az együttélést. És megpróbálják.

Bölcs, nagyon bölcs törvény hát az, mely nem engedi máról-holnapra szétszakadni azokat, kik egész életre állottak össze.

Mozgó képek.

Bucsulátogatás.

Pontban éjfélkor megmozdult a zálogház bel-seje. Bársonygalléros télikabátok enyhe libbenéssel leszálltak a földre, vékonyszövetű felöltők, csikos gallérok szeliden lebecsátkoztak a szögekről és szalonkabátok, selyemmellények csöndesen kiegészítettek a kísérteties kört. Amikor már mind együtt voltak, belépett méltóságosan a városi bunda.

A VÁROSI BUNDA (arisztokratikusan): Bucszuzni jöttem, uraim és hölgyeim . . . Ki kell jelenenem, hogy nagyon jól éreztem magamat a körükben . . .

EGY SZEMTELEN MELLÉNY (sugva): A kopott gentry . . . Azt hiszi, mert husz forintot adtak rá . . .

EGY CSIKOS NADRÁG (sugva): A gazdája két óráig könyörgött a salter előtt . . .

A VÁROSI BUNDA: Értésülesem szerint ott künn leesett az első hó és nekem ott van a helyem, a hideg téli világban.

EGY KOPOTT FELÖLTŐ: Olyan magosan hordja a gallérját, mint egy borkabát . . .

EGY SZALONKABÁT (gyorsan, némi rituális hanglejtéssel): Egy agrár rékli . . . egy antiszemita hüvely . . . egy disznóbörkötés . . . Szeretem az ilyen pilanczot . . .

A VÁROSI BUNDA: Nagy dolgok várnak reám uraim. A hazának szüksége van a tekintélyemre. Mert uraim és hölgyeim, mi egy ember november havában városi bunda nélkül?

A SZALONKABÁT (lebegve): Egy szegény, tatár . . .

A VÁROSI BUNDA (méltósággal): Ugy van, ahogy tisztelt polgártársam és barátom mondja: szegény tatár . . . A tekintély, a méltóság mi vagyunk . . .

EGY KOPOTT FELÖLTŐ (sugva): Ő a méltóság? Két évvel ezelőtt még közönséges télikabát volt, ugy bélelték meg részletfizetésre . . .

A SZALONKABÁT (hebehurgyán): Hát nem is egy szillett, csak egy olyan? Was Sie nicht sagen? Akkor hát mit szaval itt? Mire való ez a cercle?

A VÁROSI BUNDA: Tehát isten önökkel hölgyeim és uraim . . . Maid ha odakünn az életben szükségük lesz rám, rendelkezzenek velem.

EGY KERES GALLÉR: Mikor tetszik utazni?

A VÁROSI BUNDA: Mindenesetre holnap reggel. Hiszen már leesett az első hó és birtokosom nem lehet el nélkülöm.

A SZALONKABÁT (féle): Már láttam ilyen csodát . . .

(E pillanásban kinyílik az ajtó és belebeg egy koczkás nadrág, egy vadászruha és egy felöltő. A városi bunda izgatottan eléjük siet és összesug a jövevényekkel.)

A KOCZKÁS NADRÁG (bizalmasan): Baj van, csak tizenhét forintot kapott ránk.

A VÁROSI BUNDA (idegesen): Három forintot csak tud szerezni a rongyos?

A KOCZKÁS NADRÁG: Az ugyan nem tud szerezni két vasat sem.

A VÁROSI BUNDA (haragosan): Hát akkor továbbra is itt kell maradnom ebben a bandában?

A KOCZKÁS NADRÁG: Szombatra ígérték neki tiz koronát, akkor kivisz.

A VÁROSI BUNDA: Gazember . . . (a többiekhez fordul nagyon nyájasan) Ijju barátaim, éppen azt beszélük, hogy odakünn forrón sütt a nap . . . En

tehát újra oly szerencsés vagyok, hogy továbbra is körükben maradhatok.

(Elegánsan ellebeg.)

Ray.

A szesz.

Budapest, október 23.

Statisztikai adatok bizonyítják, hogy az ember testi épsége ellen vasárnap követik el a legtöbb bűntettet. A magyarázat igen egyszerű. Vasárnap nem dolgozik a munkás, vasárnap szórakozni akar. Szórakozások között nem igen válogathat. Könyvtárak nem igen állanak rendelkezésére, játék-egyesületek nem terelik könnyed mulatságok felé, népies színelőadásokról pedig csak mesében kell beszélni: csak egyfajta szórakozás van hát nyitva előtte, az ivás.

Ahol a pap ambíciózus és istenes ember, a munkás még befordul a templomba; de a legtöbb helyen, különösen az ifjuság, nem sok szentelt prédikációt fogyaszt. És ha a leányok kedvéért végig is hallgat egy-egy szentbeszédet, ez nem akadályozza meg abban, hogy délután meg ne mutassa, ki a legény a csárdában.

Általános szabályul tekinthető azonban — nagy ritka kivételeket félretéve — hogy vasárnap hangos a korcsma, ürül a pohár és ökölbe szorul a kéz. Tehát ugyanazon a napon, mikor az ájtatosságnak kellene megszállnia a lelkeket, a lelkek megvadulnak és helytelen cselekedetekre ösztönzik a testet. Ugyanez tapasztalható a bucsuban is. Városi ember, ha lát ájtatos és az ég felé tekintő bucsusukat, el sem tudja képzelni, hogy ezek a jámbor pófajú legények gyilkolni is tudnak. Mikor huzzák a strófákat, bizonyára nem is gondolnak arra, hogy embertársaikban kárt tegyenek. Hanem a lelki gyakorlatok után jönnek az italok és így egyszerre nyilvánvalóvá válik, miért kell minden bucsura csendőröket is kirendelni.

Nem tulzás azt állítani, hogy bicskázások és koponyabeverések rendes járuléka a bucsuknak. Mondják, hogy még egyebek is. A régi görögöknek volt egy napjuk az esztendőben, mikor a legtisztességesebb asszony is azt mondhatta, hogy szabad a csók. Azt beszélnek, hogy a nép egyszerű gyermekei is vallják ezt az elvet a bucsu alkalmával. De hát erről nincsen statisztika. A statisztika csak azokat a súlyos és könnyű testi sértéseket veszi számba, melyek vaárnapon és egyéb ünnepnapokon esnek meg.

Mindenki tudja, hogy a bűnök szitója nem a vasárnap, hanem a szesz.

Egyik-másik törvényhatóság kérte, hogy zárják be vasárnapon a korcsmákat. Azt a feleletet kapták, hogy nem lehet, mert hiszen a népnek is szüksége van valamilyen szórakozásra. Persze, az igazi ok az, hogy az állam pénzügyi érdeke kívánja, hogy vasárnap zajos legyen a korcsma; mert ha zajos, fogy a pálinka, és ha a pálinka fogy, emelkedik az állam jövedelme. Föltéve azonban, hogyha vasárnap nem nyitnák ki a korcsmát, ez még nem jelentené azt, hogy másnap nem is innának. Csak azt eredményezné, hogy szombaton este vásárolnák meg az italt.

A szeszfogyasztás csökkenését csak úgy lehet elérni, ha a nép anyagi és szellemi niveljét emelik. Még a szeszfogyasztás gyártásának és forgalomba hozatalának eltöltése sem biztos eszköz a mérge visszazoritására. Erre van már példa. Mindenesetre jobb, mint semmi. Sőt a vasárnapi korcsma bezárás is jobb, mint semmi. Annyit bizonyosan el lehetne vele érni, hogy a legények nem egy helyen verődnének össze és így a civakodások esélye tetemesen megcsappanna. De ha már a kormány ragaszkodik a vasárnaphoz, annyit mégis engedhetne, hogy legalább a bucsuk alkalmával zárják be a korcsmát.

Bizonyos például, hogy az aradmegyei Faktort községben a csendőrök nem lőttek volna agyon néhány embert, ha a fakerti bucsu alatt a korcsmában nem mérnek ki pálinkát.

Borzalmas tüzkatasztrófa a fővárosban.

— Négy halott, három sebesült. —

Budapest, október 23.

Budapest ugylátszik eldorádója a borzalmas szerencsétlenségeknek. Alig mulik el hét, hogy gyilkos gyárkatasztrófákról és rettenetes végű benzinrobbanásokról ne kellene beszámolni. Hiába a sajtó felzudulása, a közvélemény tiltakozása, a bűnös gondatlanság és kapzsi indolencia tovább szedi ártatlan áldozatait.

A város kötetésbe beleékelve állanak azok a veszedelmes poklok, gyárak és zugipartelepek, melyek örökös rettegésben tartják a környék lakóinak ezreit. A hatóságoknak, melyeknek elemi kötelességük lenne, hogy ezen a rettenetes anomálián segítsenek, eddig jóformán semmit sem tettek. A kvalifikálatlan gondatlanság ma aztán ismét négy fiatal élet kioltásával gazdagította azt a szomorú krónikát, mely már-már állandó rovata lesz a lapoknak. Ezúttal a Mária-utca 13-ik számú házban történt a robbanás, a Herczeg és Geiger-féle vegyészeti gyár pinczéjében, ahol négy munkásleány a lángok között lelte rettenetes halálát, egy vegyész és két munkás pedig súlyosan összeégtek.

A kapkodás és fejetlenség borzalmas perceiben egyelőre csak annyit állapíthatott meg a vizsgáló, hogy a végzetes szerencsétlenséget a vezetőség gondatlansága okozta. A gyárban, ahol spanyolviaszt és cipőkrémet készítenek, felületesen bántak a könnyen lángot fogó terpentinnel, amelyből mintegy tíz kiló tüzet fogott és meggyújtotta a szerte heverő, gyúlékony zsiradékot. A műhelyekben, amelyek egymásba nyíló pinczehelyiségek, összesen kilenczen dolgoztak és aránylag e kevés számú munkás közül sértetlenül csak egyetlenegy leány menekülhetett meg.

A Mária-utcai telep.

A csendes és a főutvonaltól félreeső Mária-utczában, körülbelül az utca közepe táján, a 13-ik számú házban van a Herczeg és Geiger cég vegyészeti gyára. Egymeleletes, ósdi, szennyesfalu épületben van ez az ipartelep, amelynek a műhelyei a mélyen fekvő pinczéjében, irodája a felemeleten, raktára pedig az udvarban emelt felszerben van. Ebben a földszintes, hosszú épületben van a csomagoló-helyiség is.

Az udvar, a hosszú, keskeny, rosszul kövezett udvar, mintaképe a rendetlen pesti ipartelepeknek. Terpentinek és viaszos-hordók fekszenek egymásra dobáltan. Papírszemétdombok, forgács, szalma, léczdarabok, ládák, abrónsok, bádognakutyák és mi egyebek teszik nyaktörővé az udvarban való járátékelt.

Az emeleten egyetlen bérlő lakik, Sarkadi detektívnek a testvérbátyja, akit az új háziur úgy vett át az épülettel, amelyben egy évvel ezelőtt nagy kályhagyár székelt. A cég tönkrement, minden dobrakerült s az új háztulajdonos a Herczeg és Geiger cégnek adta ki az épületet. A műhely, amelyben a veszedelmes, könnyen gyúladó és még könnyebben robbanó anyagokkal dolgoznak, mely pinczéjében húzódik meg. Vagy husz lépésöt kell meglépni, amíg az ugynevezett olvasztóba kerülünk.

Tüz.

Ebben az olvasztóban történt a végzetes katasztrófa. Itt dolgozott Ladányi Dezső, a gyár fiatal, huszonöt éves vegyésze öt leánnyal. Ez a krémosztály, amelyben a cég Mágna- és Vezérkrém elnevezéssel forgalomba hozott pasztáit készítik. A cipőkrém vegyi összetétele viasz és terpentín. Készítési módja pedig az, hogy a viaszt folyékonyvá olvasztják s aztán megfelelő mennyiségű terpentinnel összevegyítik.

Ladányi Dezső maga végezte a viasz olvasztá-

sát és a terpentinnel való összekeverés munkáját. Este, hat óra tájban, éppen az utolsó mennyiség elkészítésén fáradozott, amikor a szerencsétlenség megtörtént. Még nem tudni biztosan, hogyan, mi okból, az a tiz kilónyi terpentín, amelybe bele akarták önteni az oldott viaszt, tüzet fogott.

A helyiségben levő gázok, melyek a viasz olvasztása közben képződtek, hatalmas erővel felrobbantak. Ladányi Dezső vegyész és Guttmann Mária munkásnő még szerencsésen elérték a spanyolviasz-osztály helyiségét, amelyen keresztül égő ruhában, élő fáklaként az udvarra rohantak. Bazsik Julianna, Vékony Eszter, Bezsila Lidia és Pivovartsik Fáni munkásleányok azonban nem menekülhettek a lángtengerből.

Az első segély.

Néhány perczel a katasztrófa után már vágatva rohantak az égő gyárhoz a központi, négy és nyolczkerületi tűzörségek Blaschnek Hugó segédtsz vezetésével. Az épületet mindaddig, amíg a feckendőket működésbe nem hozták, a nagy, fojtó füsttől és a magasra csapó lángnyelvektől megközeleíteni nem lehetett.

Perczekig tartott, amíg a hatalmas vizsugarak lehűtötték a mohó étvágygyal terpeszkedő, pusztító tűzoszlopokat és hozzá férhettek a pinczébe, illetőleg a műhelybe vezető ajtóhoz.

Körülbelül ekkor érkeztek meg a mentők is, akik négy kocsival és tizennégy orvossal vonultak ki dr. Kovács Aladár királyi tanácsos, igazgató és Virosztek főorvos vezetésével. A mentők mindekelőtt Vörös Anna és Guttmann Mária munkásleányoknak nyújtottak első segélyt, a súlyosan sérült Ladányit pedig Réczey tanár klinikájára szállították.

Az áldozatok.

A mentők tovább foglalatokodtak a sebesültek ápolásával, a tüzoltók pedig egyre mélyebben hatoltak be a lángokban álló pinczébe. Amint az olvasztóműhely ajtajához értek, két összeégett és a zsiradékban pirosra sült holttestre találtak. Ott feküdtek egymás mellett. Fejük, arcuk szénné hamvadt, lábuk pedig a pincze mennyezete felé ágaskodott.

A tüzoltók ponyvába burkolták a katasztrófa szerencsétlen áldozatait és hordágyon a raktárhelyiségbe vitték őket. Ott Varga János gyári alkalmazott agnoszkálta a felismerhetetlenségig összeégett szerencsétlen teremteteket.

— Vékony Eszter és Pivovartsik Fáni! — mondotta.

Néhány pillanat múlva már hozták a harmadik holtat is: Bocsik Juliannát.

Szörnyűködés és borzalom nyilalt az ottlévők lelkébe. A tüzhatal kegyetlen aratása rettenetes látványt nyújtott. Bezsila Lidit, a katasztrófa negyedik áldozatát már nem helyezhetik el a raktárhelyiség padlóján. Szerencsétlenül járt társnői lefogalatták a helyet és be kellett vinni őt a csomagolóba. Az utcán, ahol Fasching Antal rendőrfelügyelő lovas és gyalogos rendőrökkel szoritotta vissza a kíváncsi tömeget, szörnyűködve, sírással és jajgatással fogadják a négy haláleset híret.

Egy szemtanu vallomása.

Varga János, a spanyolviasz-osztály munkása két leánnyal, Sztaripán Klementinnel és Vörös Annával dolgozik a pecsétviasz-osztályban, amelyet két hajó köt össze az olvasztó-, vagyis a cipőkrémkészítő-műhelylyel.

— Eppen be akartuk fejezni a munkát, — mondja Varga, — amikor hirtelen lángnyelvek csaptak át az olvasztó helyiségből. A következő pillanatban Ladányi Dezső vegyész és Guttmann Mária, égő ruhában berohantak az én osztályomba, amelyen keresztül kifutottak az udvarra. Sztaripán Klementina és Vörös Anna, akik mellettem dolgoztak, az élő fáklak láttára ész nélkül menekültek a pinczéből. Vörös Anna annyira magánkiült volt, hogy nekiszaladt az udvarban fölhalmozott hordóknak és deszkarakásoknak, amelyekben majdnem összezuanta magát.

— Én nem vesztettem el a lélekjelenlétemet még akkor sem, mikor körülzártak a lángnyelvek. Csak attól féltem, hogy a füstfelhők megfojtanak. Gyorsan az ablaknál termettem és öklömmel bezúrtam az üvegtáblákat, hogy levegőhöz jussak. Egy keveset megpörköldtem és a jobb kezemen meg is sebesültem, de komolyabb bajom nem történt.

Utóbb Saly Károly rendőrtanácsos is kihallgatta Varga Jánost a gyár irodájában, de többet a hatóság emberének sem mondhatott, mint amennyit az újságíróknak mondott.

A hivatalos vizsgálat.

Hét óraker a főkapitányság központi ügyeletéről a katasztrófa helyére érkezett Székely Vladimir rendőrfogalmazó, aki jegyzőkönyveket vett fel a szerencsétlenségről. Mindenekelőtt hivatalosan megállapította, hogy a halottak a robbanással járt tűzvésznek az áldozatai.

Konstatálta, hogy a négy halottat sikerült kétség-telenül agnoszkálni. Ezek: Bozsik Julianna tizenhatéves, Vékony Eszter tizenöt éves, Bezsila Lidia tizenhétéves és Pivovártsik Fáni huszonkétéves munkásleányok. Székely fogalmazó intézkedett, hogy a széné égett halottakat a törvényszéki boncolóintézetbe vigyék. Aztán kihallgatta a gyár egyik tulajdonosát, Herczeget, aki azonban nem tudott közelebbi felvilágosítást adni a borzalmas katasztrófa okáról.

— Az irodában tartózkodtam, — mondta Herczeg — és csak a robbanás hallatára rohantam ki az udvarra. A pinczébe a nagy füst miatt nem juthattam. De a következő pillanatban kirohant Ladányi Dezső vegyész és Guttman Mária. Mind a kettőn égett a ruha. A munkásleány nem szenvedett égési sebeket, de annál borzalmasabban összeégett a szerencsétlen vegyész. Ezek után telefonáltam a tűzoltóknak és a mentőknek.

Székely Vladimir fogalmazó még kihallgatta Vörös Annát is, aki körülbelül úgy mondja el a katasztrófa részleteit, mint Varga János.

Ladányi Dezső vegyész állapota sokkal súlyosabb, mint azt a katasztrófa első pillanataiban hitték. A szerencsétlen fiatal ember borzalmas égési sebeket szenvedett és kezelő orvosai úgy vélekednek, hogy aligha él reggelig. Este fél nyolc óraker megjelentek a Réczey-klinikán Kendy Elemér vizsgálóbíró és Székely Vladimir rendőrfogalmazó, akik jegyzőkönyvbe vették a haldokló fiatal ember vallomását.

— Hat óra lehetett, — mondja elhaló, fuldokló hangon, alig hallhatóan a rettenetes kínok között vergődő koronatanu, — amikor a szerencsétlenség történt. Én és Guttman Mária munkásleány pasztát gyártottunk. Guttman Máriának meghagytam, hogy vegye le a tűzhelyről az olvasztott viaszt, én pedig bementem a szomszédos helyiségbe, ahol a terpentint tartották. A szükséges mennyiséggel visszajöttem és bele akartam önteni a viaszba. Guttman Mária közel állította a viaszos edényt a tűzhelyhez s amikor én a terpentint átöntöttem, a veszedelmes folyadék, bizonyára a kályhából kipattanó szikrától, tüzet fogott. A felcsapó lángot kis robbanás követte. Az égő terpentint eldobtam, felborult a viaszos edény is és a következő pillanatban lángba borult az egész helyiség.

— Én menekültem és elkiáltottam magam:

— Mindenki szaladjon utánam! Ég a gyár!

— Csak annyit tudok, hogy elértem az udvart s aztán összeestem.

A kihallgatás azonnal láthatólag nagyon kimerítette a halálosan beteg embert, akit nem is faggyútak tovább a hatóság kiküldött tisztviselői. Ladányi rövid vallomása különben is teljesen megvilágítja a szerencsétlenség okát és előzményeit.

A hivatalos tűzvizsgálatot holnap délelőtt tartják meg a gyárban. A kár több ezer korona.

TÁVIRATOK.

Közgazdasági táviratok.

Newyork.	okt. 23.	okt. 22.
Buza	108 ¹ / ₂	109 ¹ / ₂
locobuza	109 ¹ / ₂	109 ¹ / ₂
decemberre	109 ¹ / ₂	109 ¹ / ₂
májusra	109 ¹ / ₂	110 ¹ / ₂
Tengeri	73 ¹ / ₂	74 ¹ / ₂
decemberre	73 ¹ / ₂	74 ¹ / ₂
májusra	71 ¹ / ₄	71 ¹ / ₄
Csikagó.		
Buza	99	99 ¹ / ₂
decemberre	99	99 ¹ / ₂
májusra	102 ³ / ₄	103
Tengeri	63 ¹ / ₄	63 ¹ / ₄
decemberre	63 ¹ / ₄	63 ¹ / ₄

New-York, okt. 23. Gyapot New-Yorkban helyben 9.40 (9.40 tegnap), gyapot novemberre 889. (8.94), gyapot januárra 8.77 (8.83), gyapot New-Orleansban helyb. 9. — (8¹⁵/₁₆), petroleum stand withe New-Yorkban 8.50 (8.50), petroleum Stand white Filadelfiában 8.45 (8.45), petroleum Refined in Cases 10.90 (10.90), petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Csikagó, október 23. (Zárlat.) Zsír novemberre 9.50 (tegn. 9.60), zsír januárra 9.20 (tegnap 9.27), szalonna short clear, 9.62 (tegnap 9.69), sertéshus januárra 15.35 (tegnap 15.40)

A mozi.

— A művészetben. —

Budapest, október 23.

A mozgókép, mint maga az egyre tökéletesedő fényképészet is, azt hiszem, csak egyféle hatással lehet a művészet természetlátására: eltávolító hatással a fotografikus hűségétől, amelyről egyébként jól tudjuk, hogy nem is pozitív, sőt sok tekintetben igen megcsaló hűség és csak a rosszul szoktatott átlagos szem látja abszolútnak.

Már a fotografia is megtanított rá, hogy a művészetnek nem lehet célja az aggodalmas természet-másolás (már tudniillik az a természet-másolás, melyben az átlagos szem hűnek ismeri fel a természetet), mivelhogy ebben ugy sem érheti utól a fotografiát, vagy amennyiben utólrné is a végső ponton: lehet fokmérője művészetnek, hogy mennyire közelíti meg a fotografiát? Olyan portrét, melylyel a megrendelő, továbbá fel- és lemenő ágbeli rokonai egyaránt úgy meg volnának elégedve az ugynevezett „hasonlatosság” szempontjából, amint bármely fotografiával, művész egyáltalában nem tud készíteni; vagy csak rossz művész. Tehát ezt a banális és száraz hasonlatosságot ne is várjuk töle többé. Ezt a technika fejlődésével bizzuk teljesen a fotográfiaira. Ha azonban többet akarunk ennél, a banális és minden társadalmi szajkó által konstatalható hasonlatosság helyébe mélyenjáró, szinte atavisztikus karakterizálást akarunk, mely nemcsak addig hasonlít, amíg meg nem hízunk, hanem hasonlít a nagyapánkra is és unokánk is megindultan ismeri fel benne a maga vonásait: akkor adjuk át magunkat — de akkor fentartás nélkül — a művész pour l'art-céljainak. Amit ekként kapunk, az abszolút lesz, mindenkor értékes és mindenkor artisztikum. Jó képhez csak úgy juthatunk, ha „feláldozzuk” magunkat a képért és teljes megadással a modell jelentőségére csökkenünk.

Az ellenérvelőeknek — bizonyára sokan vannak — meg kell engednem, hogy Tizian, Rembrandt, Velasquez, Franz Hals és a többi régi nagy portré-festők ragaszkodni tudtak ahhoz, amit a közönség hűségnek nevez, anélkül, hogy a mélyebb karakterizálásról és az artisztikum szempontjairól lemondtak volna. De éppen ebben őket egy kissé áldozatoknak tudom; a kenyéradó közönség konzessziósainak. Csak egy-egy Rembrandt-vázlatot, tehát olyat, amelyet önmaga számára készített, kell megnézni, hogy az ember meggyőződjék róla, ők maguk, e régi nagyok is csak azt értették karakterizálás alatt, mint a mai legjobb modernek. És bizonyos, hogy ha ők naponta elmentek volna néhányszor mai fotografus-kirakatok előtt, akkor annyira megcsömöröltek volna a banális hasonlatosság szolgálatától, hogy minél lázasabban és raffináltabban futamodtak volna előre...

A mozgókép még fokozottabban fog ártani a szorgalmi festészetnek. Nemrégien véletlenül egy csendélet-témára bukkantam a kulturvilág demokratikus találkozóhelyén, a moziban. Egy gyönyörű angol birkanyáj vibrált előttem a vásznon egy őszi táj poétikus keretében. Egyes primadonna- és képviselő-hajlamu birkák az előtérbe tolokodtak, hogy ott fitogtassák méla butaságukat. Lelkesítően érdekes birka-karakterek között volt módomban különböztetni, a szende birka-ábrázatok éltek, örültek és szenvedtek, mint a többi emberek, a testüket fedő gyapjú szinte meleget párázott, illatot árasztott és ehhez hasonlókat. Egyszóval néhai Pállik mesterről művészet legutóbbi korszakának minden szándékát oly tökéletességben láttam itt tömörülni, hogy egy pillanatig azt kellett hinnem, hogy vagy ez a mozi a legnagyobb művész vagy Pállik birkáinak nem volt semmi közük a művészethez. Egy életen át megindító szorgalommal arra tört ugyanis, amit ime, egy ördögös szerkezet pillanat alatt megvalósított. Persze, sokkal tökéletesebben. Mivelhogy ezek a birkák valóban mozognak, élnek, örülnek és szenvednek, mint a többi emberek...

Ezt pedig semmiféle szorgalmi festő sem fogja elérni. Egy pillanattal később ezt olvastam a vásznon:

Következik az 5-ös szám

Pathé Frères

amely miszticizmus tudvalevően a program megvételének diszkrét kényszerét élesíti. És ott láttam a Boszporust, az igazi Boszporust, pöfékelő, prűszkölő, töffögő, füstölő eleven kis és nagy hajókkal. És a vize mozgott, lélegzett, hullámozott, ahogyan csak eleven víz hullámozhatik. És eszembe jutott Harrison, a tenger szorgalmi festője, aki sok ezer dollárokat kap néhány hullámfodorért, mert az amerikusok azt tartják rólu, hogy: ah, mozognak, lélegzenek, hullámozanak!

A mozgókép ezeknél fogva pedig nem a művészet, csak a nem-művészet negációja.

Hát még a portréra milyen hatással lesz a mozgókép, ha elképzeljük, hogy tökéletesedvén, bárkit meg lehet örökíteni, mindennapi, közvetlen mozgásaiban vagy életének ünnepien kiváltságos pillanataiban. Meg akarunk ismerkedni ösünkkel, hát elővesszük a masinát s egy pillanatra teljes elevenésséggel varázsolja elénk.

De a mozgást, az impresszionisták annyira hajszolt moovement-ját is mily pozitív formában figyelheti meg a művész abban a sokszoros és mindig azonos ismétlődésben, melylyel a mozgókép vetíti eléje. Aztán milyen érdekes anyagot nyer a portréfestő, ha úgy, mint a hogyan most lefényképeztetni, ezentul lemozgófényképeztetni modelljét és az többé nem holt kép gyanánt, hanem eleven formájában jelenhetik meg bármikor előtte, megfigyelheti egyéni mozgását, ami a legintuitivebb emberábrázoláshoz vezet el.

Köteteket és izgalmasan érdekes köteteket lehetne a mozgókép hatásairól jóvendőgetni.

Bayard.

UJDONSÁGOK.

Egy kacsa, meg egy lány.

* * *

Rákoscabán a tizenhatalmas Erzsike nevezetű kis nő hetek óta hűségesen etette a rá bízott kacsákat. És amikor a pihés, hangosan hápogó, totyogó jószágokon végig tekintett, soha nem is sejtette, hogy egyik kacsa a sok közül még az ő sötét, élő végzete lesz. Hogy is sejtette volna! Hogyan képzelné az ember, hogy a végzet mókás kedvvel egy ilyen inkább kómikus, mint félelmes sárgacsörü hangos jószág esetén formájába öltözzék. Elek Eszter bizonyára nótás kedvvel szórta a szemet a furcsa madarak elé, míg azután betelt az idő s pontosan abban az órában, amelyikben a sors könyvében írva volt, az erre kijelölt kacsa a kicsi lány elé idézte a könyörtelen, vértdermesztő fátumot.

Kora hajnalt kell ehhez elképzelni, Rákoscabán, olyan tónpa, szürke színű, szomorú, ólmos hajnalt, amelyet csak a napnál frissebb falusi népek ismernek. A tizenhatalmas esztendő kölyök lány fakó, szürkületi árnyak között egy pajtában ül, félig lehunyt szemmel alszik is, meg ébren is van s a hajnali ködben fázósan didereg. Egyik térde alatt szoritja a kérdéses titkos jellel megjelölt kacsát s gépies, álmos mozdulattal tömi a csőrét a jó sárga hájat hizlaló, zsiros, vízbe áztatott kukoriczát. Tömi, tömi, tömi a kacsát, közbe álmosan megbicsaklik a feje, egyet szorit gémberedett kezével a kacsa nyakán, fagyos uja mélyebbre siklik a hápogó jószág torkán. A kacsa vergődik egy darabig, azután egyszerre csak megnyulik, puha tollas teste hülni kezd. Elek

Erzsi riasztotta, megfogta, emelte, tizenhatalmas Erzsike a rá bízott kacsákat. És amikor a pihés, hangosan hápogó, totyogó jószágokon végig tekintett, soha nem is sejtette, hogy egyik kacsa a sok közül még az ő sötét, élő végzete lesz. Hogy is sejtette volna! Hogyan képzelné az ember, hogy a végzet mókás kedvvel egy ilyen inkább kómikus, mint félelmes sárgacsörü hangos jószág esetén formájába öltözzék. Elek Eszter bizonyára nótás kedvvel szórta a szemet a furcsa madarak elé, míg azután betelt az idő s pontosan abban az órában, amelyikben a sors könyvében írva volt, az erre kijelölt kacsa a kicsi lány elé idézte a könyörtelen, vértdermesztő fátumot.

kat.: Rafael I.; Fülöp di. kél reggel 6 perczkor. — délután 4 óra

A miniszter Székely-Vladimir Műcsarnokban. A tagsági öszi tárlata kiállítása a nyitva egész az Uránia K. — A Nemzeti Szépművészeti Múzeum nyitva. — A Fővárosi Múzeum nyitva. — A földtanizeum zárva. — A múzeumi múzeum nyitva. — Erzsike-Múzeum nyitva. — A könyvtár nyitva. — A reskedelmi könyvtár nyitva. — A városi könyvtár nyitva.

— Nem közli, hogy előterjesztés szükséges a városi nyitva tartása mellé mányozta.

— Székely-titkár, a ma Betegségérő a legilletékek ezek a híre napról-napra

Erzsi riadtan eszmél éberségre, kétségbeesve fogja, emeli a kacsát, minden hiába! Vége! S a tizenhét éves kölyök lány nagy elkeseredve érzi a rá szakadó gyászt, a borzasztó felelősséget. Egy kacsát két korona ötven fillért ér. Jön a szidalom, talán egy-két nyakleves, sirás, szomorúság. Az ólmos, szürke, vigasztalan, didergős hajnal, melyben az apró, madáreszű nő egy alvó falu kellős közepén egyedül áll, sötét elhatározásokat tanácsol. Nem érdemes így élni! Elek Erzsi fog egy kötelet, szegeget sirással hurkolja, vékony, gyereknyaka köré csavarja. Az ő vézna, alig érő asszonyi teste is megvonaglik, mint előbb a kacsáé. Elek Erzsi és a neki rendelt sötét végzet így találtak egymásra borús, őszi napkeletkor.

Sem mosolyogni, sem keseregni nem illik azon, hogy így történt, hogy egy puha tollu kacsának Elek Erzsi volt a végzete, Elek Erzsinek pedig egy puha tollu kacsáé. Egy élet pecsételte meg azt az igazságot, hogy egy pecsenyének való hizó madár érdemes arra, hogy meghaljon miatta egy csacsi leány s egy föláldozott élet megérdemli azt, hogy minden vita nélkül melankolikus beleegyezéssel komolyan vegyük az igazát. Annai inkább, mert a halál küszöbén csak szubjektív igazságok vannak, ki-ki maga érzi, mennyi kellemetlenséggel érdemes megfizetni az élet ezután következő részét és mivel érdemelne az eset több komoly méltányolást, hogyha kacsá helyett például egy kipedert bajszu huszárörrmester játszaná benne a főszerepet? Egy bizonyos nézőpontból, azt hiszem, a mi összes tragikus komoly okaink, kipedert bajszok, huszárörrmesterek, sőt tovább menve, Isten, Haza, Király és sok egyéb minden, amiért életet áldozni szokás, éppen olyan komolytalanok, mint egy puha tollu kacsá, amelyik kilehelte a párját. S ebből a nézőpontból a tragédia másik szereplőjének, az agyonnyomorgatott kacsának a tragédiája is volt olyan fontos, mint szegény csacsi Flek Erzsicé.

Ben.

NAPIREND. Naptár. Szombat, október 24. — Róm. kat.: Rafael főangy. — Prot.: Báfael. — Görög-orosz: okt. 1. Fülöp diák. — Zsidó: Thisi 29. S. Berenith. — A nap két reggel 6 óra 33 perczkor, nyugszik délután 4 óra 55 perczkor. — A hold két reggel 5 óra 18 perczkor, nyugszik délután 4 óra 50 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak.

Szlányi-kiállítás és Pálkik hagyatékának kiállítása a Műcsarnokban nyitva. Belépődíj együttesen 60 fillér. A tagsági jegyek érvényesek. — A Nemzeti Szalon őszi tárlata nyitva. Belépődíj 1 korona. — A Józsa Károly kiállítása a Könyves Kálmán Nagymező-utcai szalonjában nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Fial művészek kiállítása az Uránia Kigő-téri szalonjában nyitva. Belépődíj 20 fillér. — A Nemzeti Múzeum régiségára nyitva 9-2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva. — A Történelmi Képcsarnok zárva. — A földtani intézet múzeuma zárva. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Széchenyi-Múzeum nyitva. — Az aquinumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva. — A Ráth György múzeum nyitva. — Az Erzsébet-Múzeum zárva. — A Nemzeti múzeum könyvtára nyitva. — Az Akadémia könyvtára nyitva. — Az Egyetemi könyvtár nyitva. — A fővárosi könyvtár nyitva. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára nyitva. — A pedagógiai könyvtár nyitva. — A többi múzeumok és nyilvános könyvtárak nyitva. — A múzeumok, képtárak, kiállítások és nyilvános könyvtárak rendszerint délelőtt 9 óráig vannak nyitva.

— Nemesi előnév. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király a személye körüli miniszter előterjesztésére dr Szabó Sándornak, Budapest székesfővárosi tisztifőorvos helyettesének és törvényes utódainak, régi magyar nemességük épségben tartása mellett, a „Hindi” előnevet díjmentesen adományozta.

— Szalay Péter beteg. Szalay Péter államtitkár, a magyar királyi posta elnökgazdátja beteg. Betegségéről rossz hírek terjedtek el a városban, de a legilletékesebb helyről örömmel értesülünk, hogy ezek a hírek tulzottak. Szalay Péter állapota már napról-napra javul. Ma különösen jó napja van.

— **Az egyház köréből.** A király Fejér Manó sepsiszentgyörgyi esperesplébánost az erdélyi-gyulafehérvári székeskáptalan tiszteletbeli kanonokává díjmentesen kinevezte. — A király Nagy Károly makóújvárosi református lelkésznek, az egyház érdekében és a közügyek terén kifejtett eredményes működése elismerésül, a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— **A czárné nővére kolostorban.** Erzsébet Feodorovna nagyhercegnő, a meggyilkolt Szergeusz nagyherceg özvegye, mint Moszkvából jelentik, kolostorba vonult. Erzsébet nagyhercegné születtett hesseni hercegnő, Alexandra czárné nővére és az elhunyt Viktória angol királyné unokája.

— **Az olasz király a párvialdal ellen.** Néhány nap előtt közöltük, hogy Viktor Emanuel olasz király védnöke lett az olasz párbajellenes ligának. Most arról érkezik tudósítás, hogy az olasz király a párbaj megszüntetésére irányuló rendeletet intézett a hadsereg tisztjeihez. Szigorú utasítást ír elő a tiszteknek, amelyet, ha nem követnek, súlyos fegyelmi eljárás vár rájuk. Arra kell törekedniük, hogy a konfliktusokat idegen beavatkozás nélkül kíséreljék meg elintézni, és ha ez nem sikerül, akkor kötelesek az ügyeket becsületbíró elé terjeszteni, amelynek az ítélete feltétlenül döntő a felekre nézve. Semmiféle sértés, még a tettelegesség sem minősíthető olyannak, amit békésen el ne lehetne intézni. A becsületbíró, amely felelős a felettes katonai hatóságnak, nem arról ítélkezik, hogy legyen-e fegyveres elégtételadás, avagy sem, hanem függetlenül határoz a felek dolgában és a határozatából levonja a következtetéseket. Az olasz sajtó azt veti ezekhez közbe, hogy az intímabb természetű konfliktusok azzal, hogy becsületbíró elé kerülnek, nagyon kiélesedhetnek, továbbá, hogy a békés elintézés felette megnehezítheti a becsületbíró hétkeze elhuzódó tárgyalása.

— **Az Újságírók Egyesületéből.** A Budapesti Újságírók Egyesületének választmánya ma délután ülést tartott. Herceg Ferenc megemlékezett Zboray Aladár haláláról és a választmány mely részvétét fejezte ki s hozzájárult ahhoz, hogy az árvák javára megindítandó segítő-akciót a maga részéről is felkarolja. A Petőfi-család hamvainak át-helyezési ünnepén résztvesz az egyesület s koszorúját Szatmári Mór alelnök fogja letenni. Márkus Miksát udvari tanácsossá történt kinevezése alkalmából átiratban üdvözlé és a tiszteletére rendezendő lakomán Lándor Tivadar és Purjesz Lajos választmányi tagokkal képviselteti magát. Jelentést tettek a Veigelsberg Leó siremlék-ügyéről s minthogy már kellő összeg gyűlt össze, a siremlék elkészítésére bizottságot küldött ki, melynek tagjai lettek: Singer Zsigmond, Deutsch Antal, Gerő Ödön és Lenkey Gusztáv. A tisztikar kiegészítése végett a választmány november 8-ára rendkívüli közgyűlést hív egybe. A pénztárnok jelentésének tudomásulvétele után Losonczy Zoltán és Kecskeméti Vilmos fővárosi hírlapírókat az egyesület rendes tagjai sorába felvette.

— **Ghyzsy-émlékünnep.** Komáromban október 27-én leplezik le Ghyzsy Kálmán emléktábláját. Az ünnep a függetlenségi párt elnökségét Günther Antal igazságügyminiszter képviseli.

— **A khedive vasúti balesete.** Kairóban október 10-én az egyiptomi uralkodó különvonata Sidi-Gaber állomáson összeütközött egy tehervonattal. A vonatot maga a khedive vezette, aki rögtön ellen-gőz adott, amikor látta, hogy hibás váltóállítás következtében az udvari vonat egy tehervonatnak megy eléje. A tehervonat vezetője szintén észre-vette a veszélyt, úgy, hogy az összeütközés nem volt olyan heves és csak kisebbszerű anyagi károkat okozott. A váltókezelő azzal védekezett, hogy ugyanazon a vágányon néhány percz múlva a kairói expressznek kellett berobognia és így az udvari vonatnak a másik vágányra való átengedésével csak egy még nagyobb szerencsétlenséget akart elhárítani. A khedive azonban nem adott hitelt a váltókezelő szavának és elrendelte az állomás összes személyzetének letartóztatását.

— **Megölt legiónáriusok.** A kazablankai mozgalom egyik véres eseményéről kapunk hírt: A Németország védelme alól kiragadott német legiónáriusokat titokban agyonlőtték. A német polgárság közt óriási megdöbbenést kelt a gyilkosság, amely miatt a német kormány megtorló lépéseket fog tenni.

— **Bóra az Adrián.** A Ferencz Ferdinánd főherceg hadihajó, amelynek szeptember 30-án volt a vizrebocsátása, tegnap egy más czirkálóval Póla felé indult, de olyan erős bórá dühöngött, hogy a két hadihajó kénytelen volt Porto Roseban megállapodni. Délután aztán a Ferencz Ferdinánd főherceg és a pánczélos czirkáló tovább ment, azonban a vihar nem csillapodott és a két hajó nyílt tengeren lebecsátotta a horgonyokat. Éjszaka a bórá még erősebben tombolt s elszakította a láncokat, amelyek a két hadihajót összekötötték. A Ferencz Ferdinánd főherceg hadihajót az orkán legénység nélkül elsodorta s csak ma reggel akadtak rá Isola mellett zátonyon. Sérülései nem nagyok s most több vontatógőzös fogja visszavinni a pólai kikötőbe.

— **A brüsszeli főposta égése.** Tegnap éjjeltájában rövidzárlat folytán a brüsszeli főposta palotájában tűz ütött ki, a mely rövid idő alatt nagy terjedelmet öltött. A nemzetközi érintkezés czéljaira szolgáló táviró-drótok használhatatlanná lettek. Félkettőkor éjjel a tüzet lokalizálták. Nyomban intézkedéseket tettek, hogy a nemzetközi érintkezés megszakítását megakadályozzák.

— **Egy szerb királygyilkos vallomása.** A párisi „Petit Journal” Belgrádba küldött külön tudósítója ott nemrég beszélgetést folytatott az egyik királygyilkossal. Az 1903. évi június 11-én lefolyt dráma részese a következő, eddig ismeretlen részleteket mondotta el a konakban lejátszódott gyilkosságról:

— Mi nagyon jól tudjuk, — beszélte el az összeskülvő — hogy nem annyira Sándor király, mint inkább Draga királyné meggyilkolását vetik a szemünkre. El akarom mondani ez okból önnek, hogy miért öltük meg a királynét is. Eredetileg mi nem akartuk őt meggyilkolni, és őt nem is ítéltük halálra. Bizonyítéka ennek az, hogy a „kivégzés” eredetileg a konzervatórium alapkövetelének napjára volt kitűzve, amelyen a király egyedül jelent meg. Később a határnapot eltoltuk a kereskedők báljának idejére, ahová a király szintén egyedül szándékozott ellátogatni, mert Draga beteg volt. Legutoljára abban állapodtunk meg, hogy a Szokol-ünnepen hajtjuk végre a merényletet. A király azonban valamennyi ünnepen a királyné kíséretében jelent meg, és mi mindannyiszor télenek maradtunk, mert csak a király élete kellett nekünk, míg Dragát kimélni akartuk. Még akkor is, amikor a királyi palotába behatoltunk, feltett szándékunk volt Dragá életét megkímélni. Elképzelhető azonban, hogy minő izgalomban voltunk, amikor végre mindkettőjüket megtaláltuk buvhelyükön. Két teljes órán keresztül börtökáltunk a sötét folyosókon. A palota villamos világításának vezetőkei el voltak vagdosva és az a pár szál gyertya, amelyet a konakkal szemben vásároltunk egy szatócsnál, csak gyér világot adott. Elképzelhető, milyen lassan telt el a két óra! A mikor Sándor előbujt rejtekéből, Draga görcsösen belékapaszkodott. Nem tudtuk a királyt megölni a nélkül, hogy a golyóink az asszonyt ne találják. Mi löttünk és ők mindketten megsebesültek, de mi csak annak az embernek halálát akartuk, aki országunkat meggyalázta és megrontotta. Ha nem vágták volna el a villamos vezetőket és a hadsegéd a helyett, hogy két óra hosszáig vezetett bennünket a konakban, mindjárt a király rejtekéhez kalauzolt volna, úgy képesek lettünk volna megőrizni hidegvérünket és elszakítottuk volna a királynét férjétől, akit meggyilkoltunk volna, Dragát pedig elkergettük volna, mert mint özvegy királyné, amugy sem árthatott volna az országnak. De két órai bolyongás után, már nem bírtuk fékezni haragunkat és izgatottságunkat.

— **A fakerti véres bucsu.** A fakerti szomorú végű zendülés ügyében, a vizsgálóbírói tisztet teljesítő Marjalszki csendőrfőhadnagy és Szakolczay királyi ügyész, eddig mintegy hatvan tanut hallgatott ki és a vallomások alapján letartóztatásba helyezte Marksteiner mézeskalácsost és Slei János földmivest, akik ellenállásra izgatták a népet.

A mézeskalácsost ezt kiállította a tömegnek:

— Agyon kell ütni a csendőröket! Ne féljete, a csendőröknek nem szabad löni! Én iparos vagyok, tudom a törvényt!

— Most vármegyészerte nyomozzák a többi izgatót

— **A Kajlinger-ügy a rendőrségen.** Már a tegnapi számunkban tárgyaltuk azokat a botrányos dolgokat, melyek Kunz gyáros és a vízművek vezető személyei körül csoportosulnak. A tegnapi közgyűlésről az ügy ma már a rendőrségre került, ahol Sándor László a legszélesebb mederben folytatja a vizsgálatot. Kihallgatta az állásáról lemondott mérnököt, akiről többek között kiderült, hogy az utóbbi időben sokat vesztett a lóversenyen. A mérnök kihallgatása után Sándor László kapitány Kajlinger vízvezetési igazgatót hallgatta ki. A kapitány a vízvezetési igazgató elé terjesztette az öt vádoló és kompromittáló levelet. Az igazgató láthatólag meglepődve nézte a vádoló tartalmu levelezést. Kijelentette, hogy mitsem tud a levelekről, soha senkivel ilyen dolgokról nem beszélt. Azt mondta, hogy igenis több ízben is elég jó véleményével volt a Kunz-féle vízmérőről, de ezt különösen azért tette, mert így remélte a vízóra szállításánál a szabadversenyt biztosítani, amelyet azelőtt ugyszólván kizárólag a Magy. Fém- és Lámpaárugyár monopolizált. Csakugyan el is érte azt, hogy a vízóra ára olcsóbb lett s a város csak abban az árban fizette az órát a lámpaárugyárnak is, amennyit a Kunz-féle cégnek fizetett. De véleményéért sem közvetve, sem közvetlenül pénzt nem kapott és természetesen el sem fogadott volna. Ugyanerre a körülményre nézve egyébként néhány nappal ezelőtt kihallgatták Kunz Ferenczet is, aki a gyanúsító tartalmu levelekre vonatkozólag kijelentette, hogy azokat csak azért küldte a külföldi vállalat székhelyére, hogy előkészítse őket arra, hogy a vízóra terjesztése a sok szakvélemény és hasonló költség folytán tetemes összegbe fog kerülni. De valóban pénzt, vagy bármi értéket soha senkinek nem adott.

Egyébként a nyomozást vezető kapitánynak igen nehéz dolga van, mert körülbelül husz-huszonöt ezer levelet kell elolvasnia és azokból kideríteni a valóságot. Pozitív eredménye a nyomozásnak legfeljebb egy hét múlva lehet. A rendőrkapitány holnap délután Bódy Tivadar tanácsost idézte meg tanúságtételre. Azonkívül ki fogják hallgatni azokat a szakértőket, akik akkor vizsgálták meg a Kunz-féle vízmérő-órák budapesti gyárát, amikor Kajlinger Mihály kijelentette a közgyűlésen, hogy a gyárban minden rendben van.

Ebben az ügyben különben, dr. Bárczy István polgármester kijelentette tudósítónk előtt, hogy a rendőri nyomozás befejezése előtt semmiféle irányban nem tesz intézkedést, a vizsgálatnak nem akar elébe vágni, nem is hajlandó annak menetére befolyást gyakorolni, mert az az óhaja, hogy teljesen tisztázódjék az ügy, menten minden külső befolyástól.

— **Nagy erdőégek Herczegovinában.** Herczegovinában és Visovicza Planina között a konjiczai kerületben napok óta lángban állnak az erdőégek. A lakosok minden igyekezete eddig hiábavaló volt, mert a tűzet még csak lokalizálni sem sikerült. Jelenleg már több, mint 48 négyzetkilométer erdőség áll lángokban és a tűz még egyre terjed. A kár több száz ezer koronára emelkedik. — Hasonló nagy erdőégek pusztít a nevesinjei kerületben is, ahol Zivanj erdeiben támadt a tűz. Az egész Zivanj-völgy egy lángtenger. A tűz oka mindkét esetben ismeretlen.

— **Elfogott gonosztevő.** Belgiumban, Brüges mellett a meulebekei erdőben a csendőrség elfogott egy Jakke Landuyt nevű veszedelmes gonosztevőt, aki már évek óta rettegetésben tartotta a vidéket. A csendőrség már többször eredménytelenül ildőzte a banditát, míg most végre sikerült őt a csendőröknek bekeríteni és elfogni. A banditának évek során át sikerült a meulebekei sűrű erdőségben elrejtőznie a csendőrök elől s éjszakánként megtámadta az országuton járókat, kirabolta a környékbéli falvak magányosan álló házait és azonfeül orvvadászatot is űzött nagy mértékben. Legutóbb egy tizenegy éves leányka meggyilkolásával gyanúsították és ekkor nagyobb csendőrcsapatot összpontosítottak, amelynek kétheti hajszá után sikerült elcsipnie a betörőt. Kényelmesen berendezett odájában — egy sziklabarlangban — hónapokra elegendő élelmiszert, fegyvereket és mindenféle lopott holmit találtak felhalmozva.

— **Zeppelin próbautja.** Zeppelin új léghajója ma délután két órakor tette meg az első próbautat. Szélségsend volt és a ballon 200 méter magasságban néhány manővert végzett, aztán a svájci partok felé vette útját. A léghajó nagy biztossággal haladt s az első felszállás, amelyet Zeppelin főmérnöke vezetett, minden tekintetben sikerült. Nagy meglepeté volt ma délután egy óra tájban, amikor Mansell felől a Zeppelin-léghajócsarnokból váratlanul megadták a jelt, hogy a ballon fel fog szállni. A sok idegen és egész Friedrichshafen lakossága rohant Manzell felé, a jachtok sietve beveztek a tó közepére s aki épkezláb ember csak volt, a partra gyülekezett. Tegnap óta elült a szél s a felbocsátott papírsárkányok mutatták, hogy szélségsend van. Fél két órakor a Württembergi királyné több udvarhölgyével a léghajócsarnokhoz érkezett a királyi jachton, a király pedig több udvari méltósággal a parton várta a felszállást. Amint a királyi jacht Manzellbe érkezett, éppen akkor vontatták ki a csarnokból az uszó tutajra Zeppelin új léghajóját. Alig tartott 10 percig a sürgésforgás és a ballon méltóságteljesen kezdett föl-emelkedni. A partokról és a csónakokról temérdek ember lelkesülten élte Zeppelint. Egetverő hurrázás közepette siklott a Zeppelin I. nagy biztossággal a tó közepe felé, ott merész kanyarodással Friedrichshafen irányába röpi, majd ismét visszatért a manzelli léghajócsarnokhoz s egy erős fordulattal még egyszer elröpi a kastély fölött. A szakértők véleménye szerint a Zeppelin I. röpiülése sokkal biztosabb és könnyedebb, mint volt az Echterdingennél elpusztult léghajóé. A mai próbautat nemsokára követni fogja a nagy kísérlet. A reggeli és több estilap is fentartja azt a hírt, hogy Zeppelin párbajt fog vívni Gross örnagygal és azért utazott Berlinbe, mert az affér elmérgesedett. Ezzel szemben a gróf környezete azt állítja, hogy Zeppelin fontos üzleti ügyek miatt utazott Berlinbe, amelyeket nem bízhatott másra. Ma délelőtt városzerte azt híresztelték, hogy Zeppelin és Gross örnagy között már megtörtént a pisztolypárbaj és az örnagy agyonlőtte Zeppelint. E hírből egy szó sem igaz. Gross örnagyot megkérdezték, hogy mi van az afférral és lesz-e párbaj, de az örnagy kitért a kérdések elől.

— **Az anya a gyermekéért.** Plymouthban a Cobourg-streeten izgalmas esemény játszódott le, melynek folytatása lesz a törvénszéken. Egy Burley Edit nevű leányka szülei évekkal ezelőtt kivándoroltak Uj-Seelandba, miután előbb a gyermeket az anya nővérének gondjaira bízta. A szülők azóta jólétre vergődtek és nemrég levelet írtak a rokonuknak, hogy a kilencz esztendőös leányt küldje vissza hozzájuk. Csak hogy a kis Editet a néne annyira megszerette, hogy nem volt hajlandó őt a szülőknek kiszolgáltatni. Ezért az anya hajóra szállt, hogy elhozza a tőle tizennyolc ezer kilométernyire levő gyermeket. Mire Plymouthban a nővére hajléka elé ért, az ablakok le voltak zárva és a kapu el volt torlaszolva. Az anya előbb akként cselekedett, hogy napokon keresztül folyton örködött az iskola felé vezető utcában, de mivel látta hogy szép szerével nem boldogulhat, elhatározta magát az utolsó lépésre. Amikor a leányka a néniének kíséretében hazatért az iskolából, előrontott a rejtékhelyéről, a gyermeket kiszakította a néne karjaiból, az ott várakozó kocsiba ugrott vele és elhajtattott. A néni gyanította, hogy a menekülő a vasuti állomásra igyekezzenek, ezért a járókelőkből összeverődött hatalmas tömeg élén a pályaudvarra rontott. Jókora értek oda, mert a vonat még nem indult el. Drámai jelenetek keletkeztek erre. Végére is az üldözők tulereje győzött és a síró leány megint a néniéhez került. Az anya Londonba utazott el, ahol bírói uton akarja kiküzdeni az igazát.

— **A lipiki zászlósértés.** Levakovics lipiki előjárót, aki augusztus 18-án a fürdő-palotáról levette a magyar zászlót, a pozsegamegyei fegyelmi tanács egyhangulag hivatalvesztésre ítélte.

— **A megbánt válópör.** Egy elhamarkodott lépéséért rettenetes módon büntette meg önmagát Kollár András ócsai napszámos. A negyvenkét éves ember a minap válópört indított a felesége ellen. Néhány nap múlva azonban megbánta a dolgot és elkeseredése annyira fokozódott, hogy tegnap otthon fejszével levágta azt a három ujját, amelylyel a válópör keresetét aláírta. A szerencsétlen embert a Rókus-kórházba szállították.

— **Az utczal tüntetések utójátéka.** Az október 8-iki véres utczai tüntetés után megjelent Krecsányi Kálmán rendőrtanácsos detektívönöknél egy Mráz Ferencz nevű asztalosmunkás, aki azt a vallomást tette, hogy az asztalosok szakegyletében szemelattára revolvereket osztogattak a szakegyleti tagok között. A detektívönök megkérdezte Mráz, hogy mi vezette hozzá s ha talán boszúból tette meg vallomását, úgy azt, mint értéktelent, jegyzőkönyvbe nem foglalja. Mráz erre azt mondta Krecsányi tanácsosnak, hogy őt nem boszu, hanem elvi ellentét vezette a rendőrségre. Ezek után jegyzőkönyvet vettek fel a vallomásáról s egy detektívre bízta, hogy kísérje el több általa megjelölt helyre, amelyeket a nyomozás érdekében fel kellett keresni. A detektív rövidesen visszajött és jelentette Krecsányinak, hogy Mráz Ferencznek villamosra sincs költsége és arról panaszkodott, hogy éhes is. Krecsányi villamosköltség és ebédpénz fejében két koronát adott Mráz számára. Ez az előzménye egy nyilatkozatnak, amely ma jelent meg a Népszavában. E nyilatkozatban Mráz Ferencz kijelenti, hogy részeg fővel jelent meg Krecsányi detektívönöknél. A kihallgatás előtt mindenfélel kecségtették, sőt „ha jól emlékszik”, még ebédpénzzel is ellátták. A főkapitányságra boszu vezette s nehogy hamis tanúzás büntette miatt eljárjanak ellene, a vallomást visszavonja és kijelenti, hogy ezt a nyilatkozatot jól megfontolva, minden kényszer nélkül a saját elhatározásából tette s ezt a bíróság előtt esküvel is hajlandó megerősíteni. A nyilatkozat dr. Ladányi Ármán ügyvéd irodájában történt. Ebben az ügyben ma érdekes fordulat volt. Mráz Ferencz ismét eljött Krecsányi tanácsoshoz és sirva panaszkolta, hogy a munkások kieroszakolták tőle a megjelölt nyilatkozatot. Az az igazság, amit a rendőrségen mondott, nem pedig az, amit a nyilatkozat tartalmaz. A Rákóczi-uton sztrájkoló asztalosok utját állták és kényszerítették, hogy felmenjen velük a szakegyletbe. Ott a legdurvább módon sértegették és Frankl szakegyleti titkár felszólította, hogy vonja vissza vallomását, különben rossz vége lesz a dolognak, ellenben, ha megteszi a vallomást visszavonó nyilatkozatot, nem fog szükeget szenvedni, mert a szakegylet jobban fogja segélyezni, mint a többi munkást. Mráz nem tudott ellene szegülni a terrorizmusnak és element Frankl titkárral dr. Ladányi irodájába, a villamos költséget a titkár fizette s ez látta el cigarettával is. Este Mráz felment a szakegyleti helyiségbe s ott azzal fogadták, hogy nem adnak neki segélyt s a legjobb, ha főbelövi magát, mert kenyérhez úgy sem fog többé jutni. Mindezt Mráz Ferencz sirva panaszkolta el Krecsányi tanácsosnak, aki jelentést tett az esetről a főkapitánynak. Dr. Boda Dezső nem fogadta Mráz, hanem intézkedett, hogy vigyék a vizsgálóbíró elé s ott mondja el, amit a detektívönöknek utólag mondott. Ez megtörtént s dr. Kendi vizsgálóbíró ügyési indítvány alapján kihallgatta a terrorizált munkást. Munkatársunk ma délben beszélt Mrázal, aki határozottan kijelentette, hogy önként ment a rendőrségre mindkét alkalommal, ma is, a multkor is, ellenben Ladányi ügyvéd irodájába csak a terrorizmusnak engedve ment fel.

— **Házasságok.** Simkó Anitát eljegyezte dr. Wiedermann Elemér orvos, földbírtokos Hegyaljamban.

Peterdi Sándor és özv. Pösztinger Nándorné október 25-én, vasárnap déli fél 12 órakor tartják esküvőjüket a III. ker. (ujlaki) plébánia-templomban.

Czuen Ernő folyó hó 25-én esküszik örök hűséget Blumschein Gizellának Budapesten.

— **Nászajándékok.** jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műórárs ékszerterelepén, Budapest, VII., Erzsébet-körut 29. I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **A császári automobil alatt.** Ágost Vilmos herceg és nejeének elutazása után tegnap, amidőn a császár automobilja a stettini pályaudvarról visszatért, sajnálatos baleset történt. A Linden-sétányon történt áthaladásnál az igen erős tolongásban egy idősebb asszony a lassan menő automobil alá került. Az automobilon ekkor a császár, a trónörökös, valamint Eitel Frigyes, Adalbert és Oszkár hercegek foglaltak helyet. A császár parancsára és Eitel herceg segítségével a szerencsétlen asszonyt az egyetemi klinikára szállították, ahol megállapították, hogy az asszony agyrázkódást szenvedett, de belső sérülései nincsenek.

— **Nagy**
üzött vakm
nagyszabás
get és a so
hogy a p
meghamisít
zetője egyr
államkinest
pörgölini p
vasárnap v
pörgölini p
csolatban a
nős összejá
hogy B á r
Karolint, a
vasárnap es
helyre, az
tásaként tes
lia pörgölini
örök hoztak
nyes büntü
lat a postai
lyamatban
soproni pos
Freislinger
16.000 koron
pörgölini p
sikkasztásé
hogy Freisl
nővére, Fre
nyokat küld
másan pénz
továbbítottá
pénzesutalvá
hamis post
hány szerin
ternő 16.000
postamester
felzámolott
pörgölini p
naszként em
amelyek áll
lásánál törté
Most, hogy
a parasztok
küldtek Am
tamesterne
kor itt ével
szó, mely a
nyeket kísél
tán a kifize
misítottak, a
gálat e váda

— **Ellité**
hogy a szo
nultak az ut
tanácsos egy
rendőrrel ki
mert a köze
el. Közben
VII. kerületi
hágási eljárá
Klein Győ
Illés joghall
fodrásztanon
reskedőtanon
Hirsch G
Ármán gabor
László szoba
det. Anton
korona, Ber
rencz süttőse
lyosságdet.
Szabó Istv
pészsegédet
szonót—husz
kedőségédet
ven—ötven
tek egyrésze

— **Detek**
heti folyóirat
kes tartalom
lérért valam
máson. A fiú
első kutatója
netét, novelli

— Nagy postasikkasztás. Évek hosszú sora óta fizött vakmerő postacsalás és egy újabb felmerült nagyszabású sikkasztás foglalkoztatja az ügyészséget és a soproni postaigazgatóságot. Arról van szó, hogy a pörgölini postahivatalban pénzesutalványok meghamisításával évek óta károsította a posta vezetője egyrészt a tudatlan népet, másrészt pedig az államkincstárt. A gyanu már régóta lappangott a pörgölini postamesternő manipulációi ellen, végre a vasárnap váratlanul jött rovincsolás kiderítette a pörgölini postamesternő bűnös üzemeltetését és ezzel kapcsolatban a csajtai postamesternőnek és férjének bűnös összejárását, aminek az lett a következménye, hogy Bárdics Sándort és nejét, Freislinger Karolint, a felüggesztett csajtai postamesternőt még vasárnap este letartóztatták és bekísérték Szombathelyre, az ügyészség fogházába. A vizsgálat folytatásaként tegnap letartóztatták Freislinger Emília pörgölini postamesternőt is, akit szintén a csendőrök hoztak be az ügyészség fogházába. A szövevényes büntény még nincs teljesen tisztázva, a vizsgálat a postaigazgatóság és az ügyészség részéről folyamatban van és eddig úgy áll a dolog, hogy a soproni postaigazgatóság távirati feljelentést tett Freislinger Karolin és férje, Bárdics Sándor ellen 16.000 korona elikkasztása miatt. Freislinger Emília pörgölini postamesternő ellen pedig 6000 korona elikkasztásáért. A kiderített sikkasztás abban áll, hogy Freislinger Emília pörgölini postamesternő és nővére, Freislinger Karolin egymásnak postautalványokat küldöztek és pedig akként, hogy a feladóállomáson pénzt nem adtak fel, csak a pénzesutalványt továbbították, aminek fejében a leadó-állomáson a pénzesutalványon jelzett összeget kifizették. Ekképen hamis postautalványokkal az eddig megállapított hiány szerint Freislinger Karolin csajtai postamesternő 16.000 koronával, Freislinger Emília pörgölini postamesternő pedig 6000 koronával károsította meg az államkincstárt. A vizsgálat azonban megindult a pörgölini postamesternő ellen a közönség által panaszként emlegett azon visszaélések dolgában is, amelyek állítólag az Amerikából jött pénzek kiutalásánál történtek és amelyek évekre nyulnak vissza. Most, hogy a sikkasztás kiderült, tömegestől jönnek a parasztok reklamációval, hogy nekik több pénzt küldtek Amerikából, mint amennyit részükre a postamesternő kifizetett. Ha ez tényleg megtörtént, akkor itt évek óta fizött nagyszabású csalásról van szó, mely akként történhetett, hogy az elismervényeket kisebb összegekre töltötte ki, amelyeket aztán a kifizetés után ügyesen arra az összegre hamisítottak, amelyről a postautalvány szólt. A vizsgálat e vádak tisztázása érdekében is megindult.

— Elítelt tüntetők. Szeptember 16-án történt, hogy a szociálista-munkások gyűléseik után kivonultak az utcára és tüntettek. Sajó Sándor rendőrtanácsos egy szakasz lovas és egy szakasz gyalogos rendőrrel kivonult. Összeütközésre került a dolog, mert a közönség a felszólítás dacára sem oszlott el. Közben husz embert előállítottak, akik ellen a VII. kerületi kapitányságon ma tartották meg a kihágási eljárást. Schuller Ignác gépészmérnököt, Klein Győző cukrármestert és Winternitz Illés joghallgatót felmentették. Hermann József fodrásztanoncot négy korona, Gertner Lipót kereskedőtanoncot, Radó Ferencz kereskedősegédet, Hirsch Géza műegyetemi hallgatót és Weisz Ármán gabonamunkást tíz-tíz korona, Harmath László szobafestőt, Tóth Szere Gábor kovácssegédet, Antonovits János villanyszerelőt husz-husz korona, Bergl József butormunkást, Marton Ferencz sütősegédet, Wittmann József esztergályossegédet, Szmoling Gyula asztalossegédet, Szabó István szabósegédet, Részeg Antal cipészsegédet és Golub Antal kőművessegédet huszonöt-huszonöt korona, Salamon Béla kereskedősegédet és Hinorányi József géplakatos ötven-ötven korona pénzbüntetésre ítélte. Az elítelték egyrésze megnyugodott, másrésze felebbezett.

— Detektív krónika. Fröhlich János hírlapíró heti folyóiratának ötödik füzeté ma rendkívül érdekes tartalommal jelent meg és már kapható 12 fillérért valamennyi dohánytözsdeben és vasuti állomáson. A füzetben Willy Cornelli, a Pinkerton-iroda első kutatója mondja el egy párisi nyomozás történetét, novellisztikusan megírva.

— Megszökött gyilkos. Az egri ügyészség felhívására a csendőrség nyomozást folytat egy gyilkos örség széles arányú nyomozást folytat egy gyilkos után, aki ugyszólván félholtan menekült az igazságszolgáltatás elől. Három nehéz sebből vérezve vitték be a pástói kórházba, ahonnan azonban megszökött. Pásztón történt, hogy az ottani nyilvános házba egy munkáskülsejű ember ment be délután két óraker. Itt mulatott s ivásközben összeveszett az egyik leánnyal, Kovács Bertával, aki reátámadt. A verekedés hevében egymásnak mentek és a munkásember dühében revolvért rántott, amelyet kétszer rácsütött a leányra. Kovács Berta rémült kiáltására előrohantak a többiek, betörték hozzájuk, azonban a behatolókra a munkás ráfogta a revolvért s kijelentette, hogy mindenkit lelő, aki közelébe akar férközni. Azután, mielőtt megakadályozhatták volna, háromszor magára lött. A lövés a fején és mellén érte, úgy, hogy eszméletlenül esett össze. A színhelyre hívták a csendőröket, a főszolgabíró és az orvost, aki azonban már csak azt konstataálta, hogy Kovács Berta meghalt. Az egyik golyó a szívet furta keresztül, a másik a fejébe furódott. A munkásember eszméletlenül, életveszélyes sérülésekkel feküdt a halott leány mellett s úgy szállították a kórházba. Kihallgatni nem lehetett. Kilitét sem sikerült megállapítani, csak a mulatóhelyen talált kalapjáról állapították meg, hogy a váczi fegyintézetből szabadult meg, amennyiben a kalapjában talált kis czédulára ennek a fegyintézetnek a bélyegzője volt nyomva. A csendőrök másnap reggel akarták kihallgatni a kórházban és amikor ott jelentkeztek, meglepetéssel tapasztalták, hogy az ember súlyos sérülései dacára az éj folyamán megszökött. A csendőrök jelentést tettek az esetről a kir. ügyészségnek, amely elrendelte a munkás körözését.

— Elfogott leánykereskedő. A kaposvári vasútállomáson a szolgálatot teljesítő őrszemnek feltűnt egy utas, aki három feltűnő szépségű somogyi parasztleánnyal beszélgetett. Csak néhány perc választotta el attól, hogy a Budapestről érkező vonat Kaposvár állomáson megálljon. A rendőrszem észrevette, hogy mind a négy utas vasuti jeggyel bír s ezért igazolásra szólította fel az ismeretlen idegent. Az illető Osincki Károlynak mondotta magát és kijelentette, hogy cselédszerzéssel foglalkozik. E kijelentésére az őrszem megakadályozta Osinckinek tovább való utazását, valamint a három somogyi parasztleányt is őrizet alá vette és a rendőrségnél előállította. Itt kitélt, hogy Osincki Károly krakkói születésű és egyike a legveszedelmesebb leánykereskedőknek, aki áldozatait hazug ígéretekkel Törökországba szokta szállítani. A rendőrség kihallgatta a lányokat is és azok azt vallották, hogy Osincki rábeszélte őket, hogy jöjjenek vele Törökországba, ott kitűnő helyet szerez nekik. A rendőrség Osinckit nyomban letartóztatta, a lányokat pedig, minthogy azok Kaposvár környékéről valók, kényszerutlevéllel hazaküldte.

— Betörés a Hüttl-féle porcelánüzletbe. Vakmerő betörés történt mára virradó éjszaka a Dorottya-utcában. Betörték Hüttl Tivadar Dorottya-utca 14. szám alatti porcelánkereskedésébe és 2740 koronát elloptak. A betörést úgy követték el, hogy a porcelánüzlet mellett üres bolthelyiség falát kibontották. A Hüttl-féle üzlet mellett, az Eötvös-téri részen egy üzlethelyiséget alakítanak át. A betörők ennek a boltnak a kapu alatti ajtaját tolvajkulcsal felnyitották. Az üzletet és a Hüttl-féle porcelánraktárt elválasztó Rabitz-falat keresztülörték és így jutottak a raktárba. Itt kiakarták furni a Wertheim-szekrényt. Az oldalán lyukat is ütöttek, de tovább nem tudtak boldogulni vele. Különben sem értek volna el eredményt, mert a kasszában nem volt pénz. Ekkor az irodahelyiségben felfeszítették az egyik íróasztal fiókját, amelyből elvittek két darab ezer koronást, hét darab száz koronást és két darab husz koronást. Elvittek még egy speciális gyártmányú czeruzát is, amelynek felírása a következő: L. Reusch et Comp. Elarco Pencil For. Ilyenfajta czeruza nem igen van Budapesten forgalomban. A betörők tettük végrehajtása után sietve távozhattak, mert ot felejtettek egy vaskapocot, amelyt egy építkezésnél szoktak használni. Ott hagytak egy cigarettatárczát tele dohánynyal és cigarettapapírossal. A betörést ma reggel hat óraker mázoló munkások vet-

ték észre, akik az átalakítás alatti üzlethelyiségben dolgoztak. A rendőrség nyomozza a betörőket.

— Szerelmi dráma. Szussan Jozsif déval bányászlegénynek viszonya volt Dregoj Vikentné petrozsényi menyecskével, aki azonban ráunt a legényre és tudni sem akart többé róla. Ma reggel Petrozsényben a piacon a legény megleste a menyecskét és hirtelen elébe ugrott. Az asszony a legény kéréléseére kijelentette, hogy ő tudni sem akar többé róla, mire a legény egy konyhakéssel az asszonyt szivedőfte, ki holtan bukott a kövezetre. A gyilkos legényt a csendőrség elfogta.

— Halál tolatás közben. Forgó Gábor félegyházi vasuti munkás tolatás közben két vasuti kocsi ütközési közbe került, melyek a szerencsétlen embert agyonnyomták. A kecskeméti ügyészség megindította a vizsgálatot, hogy kit terhel a szerencsétlenségért a felelősség.

— Halálozások. Borostyán Sárinak, a Magyar Színház hirtelen elhunyt nagytehetségű fiatal tagjának a temetése szombaton délután három óraker lesz a rákoskeresztúri új temető halottasházából. Súlyos csapás érte dr. Barna Ignác kir. ítélőtáblai bírót, kiváló jogtudósunkat. Neje, szül. Rosenberg Eugénia hosszabb szenvedés után ma reggel meghalt, életének negyvennyolcadik évében. Az elhunyt uriaszonyt nemes jószívű, kedves szeretetreméltóságáért mindenütt nagyrabecsülték és szerették. Földi maradványait vasárnap délelőtt helyezik Váczott örök nyugalomra.

Bátori Miksa magánzó ötvenöt éves korában elhunyt. Temetése vasárnap délelőtt tizenegy óraker lesz.

x Igyék naponta ebéd előtt dr. Hommel-féle Haematogént. Étvágya fokozódik, idegrendszere erősödik és rögtön helyreáll közérzése. Kérjen azonban kifejezetten dr. Hommel-féle Haematogént és utasítson vissza minden utánzatot.

x Bob-hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.
x Fodor-féle vívőterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobb felszerelt torna- és vívőterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x Zászlók, czimerek minden kivitelben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

Penkala-töltő-írón

Mindenütt kapható.

Ára kor. 1.20.

egy rendkívül érdekes találmány. Ezen irón min- dig hegyes anélkül, hogy valaha hegyezni vagy csavarni kellene. Színes írónok szintén nagyon vékonyak és erősek. Elegáns, egyszerű és el nem rontható.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Simone.

(Színmű 3 felvonásban. Irta Brieux. Fordította Ivánni Jenő. Bemutató előadás a Nemzeti Színházban.)

Nyilván az a politikája a Nemzeti Színház új vezetőségének, hogy az ugynevezett bemutató-estéket nem akarja mindennapiasokká tenni. Kevés új darabot; ez a jelszó, de ha azután mégis új darabbal állunk elő, az legalább rossz legyen. Válasszuk ki a nivótlant, a tartalmatlan, a kevésbé jelentős, a világtermésből és alkalmazzuk színré sok költséggel, több fáradsággal és még több időpazarlással, hogy a közönség úgy nézze ezt az elsőnek mondott műintézetünket, mintha idegen színház volna, melyhez a magyar kultúrának annyi köze van, hogy ott magyar nyelven beszélnek. Kerüljük el a magyar írókat s csak idegen szerzőknek nyissunk kaput. Ime: kész az új regíme kimerítő programja.

Ez a helyzet most a Nemzetiben. Amíg köröskörül a színházak mind színvonalon maradnak, újat produkálnak és versenyeznek modernség dolgában, addig a jó, öreg Nemzeti aggastyán-gárdája visszafelé megy, mint a rák. Főlelevent agyoncsépelet darabokat; újdonság-izonyban szenved; stílről-színvonalról hallani sem akar és nem tud mit csinálni a rendelkezésre álló erővel és anyaggal. Az új igaz-

gató, amióta a hivatalba lépett, egyebet sem tett, csak selejtezett. Irtani akarja a gyomot a művészet és irodalom, kertjéből. Mindig azon tanakodik, mit-kit lehet nélkülözni és közben megfedkeznek arról, amire a színháznak multhatlanul szüksége van, ami nélkül elveszti létjogosultságát: az eleven, pezsgő színházi életéről, a produktivitásról és szörnyen csodálkozik, hogy mind kevesebben járnak a színházba, illetőleg a Nemzetibe. Mert a többi színház mindig látogatott.

De ki is járna szívesen egy színházba, ahol a közönség ujat oly ritkán kap és ha kap, azt kívánja, bár ne kapott volna? Ahol a dialogusok finom árnyalatait nem lehet megérteni, mert a színészek nem tudják hangjukat a színház dimenzióhoz alkalmazni. Hisz már is járja az ironikus kifejezés a közönség körében, hogy az egyetlen színész, akit jól meg lehet érteni, Bakó és így a megszámlolatlan százazreket azért költötték el a Népszínház átvételére, hogy Bakó a hangjával érvényesülhessen, ha ugyan érvényesül. Más színész eddig valóban nem érvényesült. Sem alkalma, sem módja, sem tere nincs. A régi szerepek elkopnak, csak úgy, mint a régi darabok. Új darab nincs. Magyar darabot pedig, mely mégis legjobban érdekli a magyar közönséget, rettegnek a színházban.

Ime, október 23-ika van és ma volt az első bemutatás a Nemzetiben. Brieux egyik darabját adták elő „Simone” czimen. Brieux nem ösmeretlen nálunk. A régi Nemzeti Színházban két darabját adták elő, de a „Simone” nyilván a leggyöngébb alkotása. Talán éppen ezért választotta az új igazgató ezt a darabot első bemutatónak. Ha az új igazgató azt akarta bebizonyítani, hogy minden kezdet nehéz, akkor a bizonyítás alaposan sikerült neki. Mert nehéznek látszott minden, ami annyit is jelenthet, hogy sehogyan sem ment.

A darab modernnek akar látszani, de voltaképpen ósdi, szürke, drámai, teljesen stil nélkül való és ami ennél is rosszabb: érdektelen.

Az első és második felvonás közt tizenöt esztendő telik el. Az első felvonás ezért előjátéknak is beválik; talán az is, de ez mind mellékes. A kérdés az: tartalmaz-e valamit, ami az érdeklődést megragadja? Van-e benne valami, ami érdemessé teszi arra, hogy egy műértő, válogató közönség elé kerüljön?

Ha az ugynevezett „Schauer-Roman” érdekes, akkor ez a darab is az. Fájdalom, az ily hátborsózató témák ma már csak a ponyvairodalom kedvelőit érdeklik. Az első felvonás egészen a „Kriminal-Roman” csapásán halad. Egy férj hűtlenségen kapja Roman” csapásán halad. Egy férj hűtlenségen kapja in flagranti a feleségét. A férjek ilyenkor rendszeren kellemetlenkednek és azzal akarják bebizonyítani az asszonynak, hogy ők egyedül a szeretni valók, hogy pisztolyt fognak rájuk. Ez a férj is ezt teszi. Megöli az asszonyt, azután maga ellen fordítja a fegyvert. Szóval, családi dráma történt.

De a férj nem hal meg, csak az asszony. A férj azonban a végzetes est után elvesztette emlékező tehetségét. Az egész első felvonás abból áll, hogy az orvos vissza akarja szerezni a férj memóriáját és lassankint sikerül neki, amennyiben hirtelen észbe kap a brutális férj és elmondja, mi történt. Ez az egész első felvonás. Inkább orvosi disszertációnak illik be, mint drámának és tele van kinos, gyötrelmes mozzanatokkal, amelyek az esztétikai hatásoktól ég-földnyi távolságban vannak. Ugy tűnik fel, mintha Sherlock Holmes vallatna valami gonosztevőt.

A házaspárnak egy leánygyereke volt: Simone. Ez nem tud semmit arról, ami történt. Nem is tudná meg soha, hogy az apja megölte az anyját, ha belé (nem szeretne egy ifjuba, aki feleségül akarja venni). De az ifju szülei megtudják, mi történt tizenöt év előtt és ellene vannak a házasságnak. Ez talán jó drámai összehatkozás volna, ha a szerző nem spékelné tele nézetekkel. Kifejti, hogy a férjnek nincs joga megölni a feleségét. Ez a fejtegetés oly primitív és érdektelen, hogy hajszányi távolságban van a nevet-

ségességtől. Mintha csak azt mondaná, hogy a gyilkosság hatóságilag tiltva van. Végül pedig megdönti saját tételét, mert az asszony édes apja, aki siratja leányát, maga áll elő és kibékíti Simone-t az apjával, kifejezve ezzel, hogy jól tette, amikor golyót röptett a felesége szívébe.

Most már azután igazán nem tudjuk, mit akart mondani a szerző? Pártját fogja-e a hitvesgyilkosoknak, vagy nem. De nem is érdeklődünk már semmi iránt. Annyi szentimentális sirás-rivás, annyi érdektelen kifakadás, oly hosszú, semmit ki nem fejező párbeszédnek vonulnak végig a két utolsó felvonáson, hogy lidércnyomástól szabadul meg a közönség, amikor végre a függöny legördül.

Az előadás a közepesnél is alacsonyabb színvonalon állt. A szereplők nem tudtak egymással művészi kontaktusban maradni; annál kevésbé tudták a kontaktust a közönséggel fenntartani. Simone-t Márkus Emma játszta, talán kissé idegesebben, mint kellett volna, de mégis művészi. Ivánfi a hitvesgyilkost ábrázolta, de tulságokba tévedt. Játéka és hanglejtése sok helyen egyáltalában nem illett bele egy modern drámába. A második felvonásban azonban volt néhány sikerült jelenete. Szacs-vay mérsékletre törekedett, ami az előadásnak előnyére vált. Gál kitűnő volt, de szerepe nem nyújtott sok alkalmat nagy művészetének kifejtésére. Egy epizód-szerepben Hajdu, ez a kitűnő fiatal művész, lekötötte a közönség figyelmét. Csak az a baj, hogy szerepe semmi összefüggésben nem volt a darabbal; sem a cselekményre, sem a szereplőkre nem volt befolyással. Végig nem tudjuk meg, miért jelenik meg a színen, hacsak azért nem, hogy a szerző epizód-szerepet is akart írni. Rákosi Szidi és Pethes oly kis szerepet kaptak, hogy művészi alakításra módjuk sem volt. Ugyanazt mondhatjuk Odryról is, aki kétszer jelenik meg az egész előadás alatt a színpadon, de egyszer sem mondott oly szót, mely művészileg érdekes lett volna.

A közönség a darabot eléggé hüvelyesen fogadta. Volt ugyan taps az első és a második felvonás végén, de ez nagyon is nem volt általános.

Timár Szaniszló.

(*) Opera. Faust mai előadásán új Mefiszto mutatkozott be. Erdős Richárd vette fel a vörös kosztümöt. Operánk e tehetséges ifju művésze ismét csodát művelt ének dolgában. Gyönyörű hangjával betöltötte az egész nézőteret. Ez olyan organum, amilyen az ensembleban egyáltalán nincsen. Sőt külföldön is alig van. Ilyen hangja volt Lassalának, csak hogy másképpen bánt a nagyrétékű kincsesel. Erdős pazarolja és szórja ezt a kincset és nem gondol a jövőre, pedig az ő ifjúsága előtt még sok munka és nagy idő áll. Játék dolgában néhol tulzott és éneke sem volt egyformán művészi. De a hang, az tizenhárompróbás. A többi szereplők közül Ambrusné poétikus Margitja és Szemere Valentinje érdemelnek említést. Déri a czimszerepben inkább komikus volt, mint művészi. Az ilyen szerepet Budapesten nem volna szabad rábizni. Márkus Dezső vezette a zenekart, sok lendülettel s mesteri kézzel.

e. a.

(*) Grasso Budapesten. Az ethnográfiai különlegességekkel szemben, még akkor is, ha azok a művészettel vannak vonatkozásban, bizalmatlan a fővárosi publikum. A reklám hitelképessége lejárt s a közönség ma már semmitől sem fél jobban, mint attól, hogy felültesse. Így a Grasso-t megelőző híreknel sem igen tudta, sőt nem is akarta megállapítani, hogy hol válik el az impresszáriói reklám a művészi szöveg pusztá jelentéstől. Valószínűleg ennek a bizalmatlanságnak a következménye, hogy a Magyar Színház nézőtere a mai előadásra nem telt meg teljesen. Az a nem nagy számú közönség azonban, mely Grasso és társulatának fogadására eljött, holnapra minden bizonynyal telt házat fog eredményezni. A Grasso-ról szóló hírek nem tuloztak. Sőt. Legtöbben egy autodidakta színésztalentumnak ultra-

verisztikus ténykedésére gondoltak és az ösztön játéka kivül, nem igen vártak rutinbeli tökéletességeket. Grasso pedig mindezzel szolgált. Izzó temperamentumán s a szicíliai népszokásokból eredő szokatlan sajátságain tul, tiszta nyugati értelemben vett művészetet is kaptunk, mely egy pásztor-álmának dinamikai fokozásokban is tökéletes elmondásával a legkényesebb igényeket is kielégítette. Amint Vani, pastore a hegyek rengetegéből hozza ősi, tiszta, romlatlan szerelmét Rósához, ráismerünk Grassora, a marionette-színház naiv lelki mesterére, aki egy még degenerátlan földrészeckéről ősi, tiszta, exotikumában is imponálóan erős művészettel köszönt be a tulfinomultak, az agyonkulturázottak nemzetéhez. A Guimera drámája, a „Feudalismo”, természetesen nem az a keret, melyben Grasso művészetét minden oldalról bemutathatta volna, de amit mutathatott, az tudatos, minden összehasonlítást álló munka volt. Társulata — s ezt is Grasso dicséretére mondjuk — föllülmulja mindazokat az olasz vándortársulatokat, melyek például Zaccani, vagy Novelli vezetése alatt látogattak el hozzánk. Grasso a maga egyéni hatását nem a társulata rovására akarta elérni és igen gyakran szerényen vonul félre N. Visuso, G. Campagni, D. Lara, S. Calabresi, különösen pedig A. Musco sikerének utjából. Némi csalódást csak M. Bragaglia okozott. A közönség az egész este lelkesedéssel ünneplte a vendégművészeket, akik szeretetreméltó poze-al köszönték meg a tapsokat. A „Feudalismo” előadását az olasz vendégek még egy kis tréfával toldották meg, mely A. Musco-nak szerzett lelkes tapsokat. —lle.

(*) A pénz főpróbája. A Vigszínházban ma délelőtt volt Garvay Andor háromfelvonásos színművének, „A pénz”-nek díszletes és jelmezes főpróbája. Az újdonság felvonásról-felvonásra növekedő hatást tett a jelenvoltagekra, akik végül, különösen Hegedűs Gyulát, a főszerep személyesítőjét, ünneptették. Ujszerű Varsányi Irén alakítása egy társaságbeli asszonyka szerepében. Gazsi Mariskának csak egy jelenete van, de ebben alkalma nyílik drámai erejének érvényesítésére. Jellegzetes alakokat adnak továbbá Haraszthy Hermin, Hegedűs Ilona, Kiss Irén, Tanay Frigyes, Tapolczay Dezső, Fenyvesi Emil, Tihanyi Miklós, Balassa Jenő. „A pénz” bemutató előadásai holnap, szombaton, azután vasárnap és hétfőn lesznek.

(*) Hangverseny. Weltmann Rózi és Feri hangversenyeztek ma a Royal termében. Ez az est ismét bebizonyította, hogy a mind sürűbben jelentkező csodagyerekek, nem szerencsés jelenségei a művészetnek. Nem mintha ez a két fiatal művész nem adta volna eléggé talentumának bizonyítékát, de a tavalyi szereplésükkel szemben máris kénytelenek vagyunk bizonyos stagnálást konstatálni. Pedig a talentumok fejlődésében az ilyen fiatal korban a megállapodásnak igen súlyos következményei lehetnek. Kettejük közül a fiu erősebb. Játéka befejezettebb, technikája készbe, felfogása tisztultabb. Viszont a lány játékában több a szubtilitás. Többet nyújt azokból a finomságokból, amelyek megkülönböztetik az előadó művészt a kifogástalan szorgalmu iskolagyerektől. Játzottak Lalo, Mendelssohn, Spohr, Schubert—Wilhelmj, Sarasate, Chopin és Paganini műveiből. A sok tapsot Schuhmann Ábrándjának együttes eljátszásával köszönték meg. A program többi számait Révay Aurélia éneke töltötte be. Kellemes hanganyagát elég jól érvényesítette és előadásának tömörsége, csengő koloratúrája kellemes hatást keltett. Kár, hogy a Traviata áriájának tulságosan egyéni interpretálásával, azt a dal formába igyekezett szorítani. Énekelt még Romeo és Juliából és egy Makray-dalt. Végül Brahms Szerenád-jával hálálta meg az elismerést.

(*) A Petőfi-család hamvai. Holnap délelőtt tíz órakor lesz a kerepesi-uti temetőben a Petőfi-család összegyűjtött hamvainak ünnepélyes sirbatétele. Hogy a rendet semmi se zavarhassa meg, rende-

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használatra valódi áldás gyomor-bajosoknak és székesorokában szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt tel. jessen rondba hozza. Kis üveg 40 fillér. Nagy üveg 60 fillér.

zóság alak...
Iovás és h...
lentett kil...
názlumi is...
intézetnek...
őreg honv...
István baj...
hány maré...
váraról, ho...
Ignáz fölé...
Társaság...
akadályozv...
ben. Petőfi...
csákió tem...
Petőfi-Társ...
közlése sz...
állítani. Ez...
sitáshoz, a...
szobrászmű...
között arra...
geinek fed...
szobrot tel...
Petőfi-Társ...
benne legy...
annak idej...
szülei sirj...
jobban szer...

(*) V...
gos Szinés...
e hó 31-én...
adásul Su...
let"-et a V...

(*) A...
Jenő és O...
operetteje...
Iágyi La...
segeit és a...
jesen „kib...
zöket nagy...

(*) A...
szeti folyó...
László sze...
berek alap...
lami tehet...
házi, művé...
iratukban.

(*) Ha...
maraénekes...
az itteni el...
lencz órára...
emelni fog...
replése, ak...
sorról —...
amiért val...
mindazokat...
megjelenni...
Gabr...
vész, kit m...
kritikusai...
vember 3-...
Beethoven...
Liszt, Mos...
fel.

Dr.
Budap...
Kiváló s...
az ügyvé...
Nem tév...

tüdős...
Inhalorat...
Tudó, mel...
kötő ered...
altásokra...
Angol...
KÉSZ...
ruhászkod...
Az ország...
száma

zóság alakult egyetemi ifjakkól s a rendőrség több lovas és hatvan gyalogos rendőrt küld ki. A bejelentett küldöttségek között a Markó-utcai főgimnáziumé is ott lesz, mert Petőfi Zoltán ennek az intézetnek volt a tanulója. Megjelennek a sírnál az öreg honvédek is, mint Petrovics István és Petőfi István bajtársai. Kiskőrös, Petőfi szülővárosa, néhány marék földet küldött a költő szülőházának udvaráról, hogy keverjék a sírhalom porába. Darányi Ignác földművelési miniszter levelet írt a Petőfi-Társaság elnökségének és sajnálattal jelenti, hogy akadályozva van az ünnepségen való megjelenésben. Petőfi István porait szerdán exhumálták a csákoki temetőben s már el is hozták Budapestre. A Petőfi-Társaság agilis titkárnak, Kéry Gyulának közlése szerint a társaság méltó síremléket akar állítani. Ez a szándék rendkívül közel áll a megvalósításhoz, amennyiben Horvay János, az ismert nevű szobrászművész a legnagyobb lelkesedéssel vállalkozott arra, hogy a nyersanyag beszerzési költségeinek fedezése esetén a költő emlékéhez méltó szobrot teljesen díjtalanul elkészíti és felállítja. A Petőfi-Társaság azt akarja, hogy az új emlékműben benne legyen az a régi márvány emléklap, amelyeket annak idején Petőfi Sándor és István emeltek szüleik sírjára. Ennek felirata így hangzik: „A legjobban szeretett atya és anya”.

(*) **Vizsgaelőadás a Vigszínházban.** Az Országos Színészegyesület színésziskolájának növendékei e hó 31-én délután 3 órakor eljátszák vizsgaelőadást Sudeermann híres színművét, „A becsület”-et a Vigszínház színpadán.

(*) **A „Csókkirály” Miskolcson.** Sztrojanovics Jenő és Orbán Dezső „Csókkirály” című pompás operetteje Miskolcson is nagy sikert aratott. Palágyi Lajos kitűnő társulata a zene minden szépségeit és a szellemes szöveg minden csattanóját teljesen „kihozta”. A közönség sokat tapsolt és a szerzőket nagy ovációban részesítette.

(*) **A város.** Ezen a czímen irodalmi és művészeti folyóirat indult meg Aczél Benő és Fóth László szerkesztésében. Ezt az új szemlélet fiatalemberek alapították, akik közül mindegyikben van valami tehetség és érdekesség. Novellát, verset, színházi, művészeti és irodalmi kritikákat irnak folyóiratukban.

(*) **Hangversenyek.** Bellincioni Gemma kamaranékesző keddi nagy hangversenyének kezdetét az itteni előkelő társaság óhajának megfelelőleg, kilencz órára tűzte ki. E hangverseny érdekességét emelni fogja Vécsei József zongoraművész szereplése, aki közreműködését — felette érdekes műsorrall — megígérte. A jegyek rohamosan elkelnek, amiért valószínű, hogy a Royal-terem nem lesz képes mindazokat befogadni, akik ezen szenzációs estélyen megjelenni kívánnak.

Gabrilovits Ossip világhírű zongoraművész, kit már tíz évvel ezelőtt a külföld legelőkelőbb kritikusi második Rubinsteinként emlegettek, november 3-án tartandó zongoraestélyének műsorába: Beethoven H-dur Sonata, Grieg Ballada, Chopin, Liszt, Moszkovszky és Mozart egy-két művét vette fel.

Nyilt - tér

rovatban közzétették nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Dr. KALLAY ZOLTAN

jogi szeminárium

Budapest, IV., Magyar-utca 3. sz.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára. Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel!

Dr. HARMAT GYULA

tüdőbajosok rendelő-intézete

Inhalatorium Budapest, Rákóczi-ut 82. sz.

Tüdő, mellbajok, tüdővész, tuberkulózis, verőpés, tüdőgyulladás, kitűnő eredményel gyógyíthatnak inhalációkkal és szóróanyagokkal.
Bemutató 11. 12. és 13. nap

Angol, francia és amerikai rendszer

KÉSZPÉNZÉRT félárban:

ruhászkodhat minden ember finoman és elegánsan
Az országo- Zélinger Samu elsősorban
sz. Ameri- ri-szabónál

FŐVÁROS.

Az új nyugdíjszabályzat.

— A pénzügyi bizottságból. —

Budapest, október 23.

A főváros pénzügyi bizottsága múlt üléséből tudvalevőleg egy albizottságot küldött ki, amelynek feladatává tette, hogy a fővárosi tisztviselők új nyugdíjszabályzatát beható tanulmány és vita tárgyává tegye s esetleg módosító javaslatait terjesztsze a bizottság plénuma elé. Az albizottság — mint annak idején jelentettük — két ülésben behatóan megvitatta a tervezetet s többrendbeli módosítást hoz javaslatba. A pénzügyi bizottságnak ma délelőtt dr. Vaszilievits János alpolgármester elnöklésével tartott ülésében dr. Berczel Jenő tanácsjegyző ismertette az albizottság megállapodásait.

Az albizottság első és legfontosabb javaslata az, hogy a tiszt nyugdíjalap engedessék át a községi alapnak, de olyképp, hogy belőle külön alapítványt alakítsanak s az alapítvány kamatait használják fel gyümölcsözően; legcélszerűbb lenne, ha bérházakat építenének belőle.

A vita először erre a pontra vonatkozólag indult meg. Dr. Bárczy István polgármester a javaslatban ellentmondást lát. Mert az albizottság azt mondja, hogy a tiszt nyugdíjalapot hajlandó átengedni a községi alapnak és mégis mint külön alapítványt kívánja kezelni. Mondják ki inkább azt, hogy meghagyják a tiszt nyugdíjalapot. Ennek az alapnak a gyümölcsösztetésére nézve azt ajánlja, hogy bízzák meg a tanácsot javaslat tételére.

Báró Herzog Péter azt indítványozza, hogy a tiszt nyugdíjalap kamatainak felét csatolják mindig az alaphoz s akkor idővel tekintélyes nyugdíjalapra tehetnek szert.

Dr. Feleki Béla az albizottság javaslatát védelmezi.

Dr. Heltai Ferencz kifejté, hogy az albizottság azért hozza a nyugdíjalapnak alapítványként való kezelését javaslatba, mert attól tart, hogy kedvezőtlen időben igen rosszul fogják értékesíteni. Mint-hogy pedig az albizottság javaslata pénzügyileg előnyére fog válni a fővárosnak, teljes megnyugvással ajánlja elfogadásra az albizottság javaslatát akár eredeti formájában, akár abban a formában, amint a polgármester ajánlotta.

Sándor Pál támogatja a polgármester indítványát. Bebizonyosodott, hogy ott, ahol a nyugdíjalapot lekötve kezelték, az rendszerint tönkrement. Nem helyes gazdálkodás volna a nyugdíjalapot lekötni, mert előfordulhat az az eset, hogy a fővárosnak ezekre a tőkerekre szüksége van és ezeket a saját céljaira felhasználhatná, amivel nagy megtakarításokat érne el. Ellenzi báró Herzog indítványát.

Biró Henrik: A báró ur a maga vagyonából adhatna a 150.000 koronát. (Derülttség.)

Sándor Pál: Sokkal célszerűbb a befolyó nyugdíjlelteket a nyugdíj fedezésére fordítani, mint azok kamatainak a felerészét az alaphoz hozzácsatolni. Elfogadja a polgármester indítványát.

Ezután a bizottság hozzájárult Bárczy István polgármester indítványához. E szerint a nyugdíjalap továbbra is, mint alap, fentartatik s a tanács utasítatik, hogy az alap gyümölcsösztetésére nézve tegyen javaslatot.

Az albizottság azt javasolja továbbá, hogy a teljes szolgálati idő elteltével a tisztviselő nyugdíjazandó, kivéve, ha az őt alkalmazó hatóság kétharmad többséggel továbbra is szolgálatban maradását kívánja.

Vázsonyi Vilmos szerint a javaslat ebben a formában helytelenségekre vezet, mert vannak, akik igen fiatalon lépnek a főváros szolgálatába s java erejükben kénytelenek lennének nyugdíjba menni. Az albizottság javaslatának azt a kiegészítését indítványozza, hogy a tisztviselő a teljes szolgálati idő elteltével is csak akkor kénytelen nyugdíjazását kér-

ni, ha hatvanadik életévét betöltötte. Ha azonban a hatóság megmaradását kívánja, akkor az illető tisztviselő hetven éves koráig maradhat hivatalában.

Dr. Heltai Ferencz elfogadja Vázsonyi raczionális indítványát, de kiegészítendőnek tartja, még azzal, hogy a nyugdíjazási eljárást csak a polgármester indíthatja meg s a javaslat csak a tanács után terjeszthető a közgyűlés elé.

A bizottság mind a két indítványt magáévá tette. Javasolja továbbá az albizottság, hogy 10 évi szolgálat után a tisztviselő a nyugdíjösszegnek ne 50, hanem csak 45 százalékát kapja.

Dr. Bárczy István polgármester kifejti, hogy ez a javaslat igazságtalanságokra vezet, mert az özvegyek, akiknek minimális nyugdíjösszegét az albizottság viszont fölemelni óhajtja, több nyugdíjat fognak kapni, mint maga az alkalmazott. Hagyják meg az 50 százalékot és inkább emeljék mérsékeltén az alkalmazottak minimális nyugdíjösszegét.

Dr. Heltai Ferencz ezt a kérdést egyelőre függőben kívánja hagyni, hogy a pénzügyi kihatás tekintetében az ügyosztály tájékoztathassa a bizottságot.

A bizottság Heltai javaslatát elfogadta. Az albizottság többi módosító javaslatát, amelyek inkább stílárius változtatások, a bizottság magáévá tette.

(*) **Az új lakásbérleti szabályrendelet.** A főváros törvényhatósági bizottsága ma délután folytatta az új lakásbérleti szabályrendelet tárgyalását ott, ahol szerdán félbehagyta. A közgyűlésen Fülepp Kálmán főpolgármester elnököl.

A tárgyalás folyamán Földes Árpád szólt fel először. Kifejté, hogy sokkal célszerűbbnek tartaná, ha minden lakó havonként fizetné a házbért, amint ez a nyugati államokban is szokásban van. Dr. Havas Károly azt hiszi, hogy Földes célt tévesztett az indítványával. Meg akarja védelmezni a lakókat a lakászsora ellen, holott épp ellenkezőleg, kitenné a lakót annak, hogy a háziur minden hónapban fel-emelje a lakbérét. Elfogadja az eredeti szövegét.

A közgyűlés a szakaszt változatlanul elfogadta.

Dr. Komlós Ágost brutálisnak tartja az a rendelkezést, hogy a háziur nyomban kitéheti azt a lakót, aki nem fizet házbért. Dr. Rácz Dezső felszólalása után a közgyűlés a szakaszt változatlanul elfogadta.

Ahhoz a ponthoz, amely a rögtönös hatályú felmondás eseteiről szól, dr. Böszörményi Oszkár ajánlott módosítást. A közgyűlés dr. Rácz Dezső, dr. Fűredi Mór, dr. Lendli Adolf és Kállay Gyula felszólalása és Faller Ferencz tanácsnok felvilágosításai után a szakaszt azzal a kiegészítéssel fogadta el, hogy a bérbeadó köteles a bérleti helyiségek hibáit, feltéve, ha a bérlő hibáján kívül állottak elő, elhárítani.

A következő ponthoz, amely arról intézkedik, hogy a bérlő mennyiben köteles a bérleményt megővni, dr. Nigrinyi György ajánlott olyan pótlást, amelylyel a lakók éjjeli nyugalomát akarja biztosítani. Dr. Pető Sándor az eredeti szöveg elfogadását ajánlja. Galgóczy Károly felszólalása után a pontot változatlanul elfogadták.

A következő szakasz a rendőri felügyelet alatt álló nők be-, illetve kiköltözéséről intézkedik. A szakaszt dr. Komlós több stílárius módosításával elfogadták. A bérlők közös használatára szolgáló helyiségek jókarban és tisztán tartásáról, valamint a lépcsőház megvilágításának kötelezettségéről szóló szakaszt is változatlanul elfogadták.

Benedek Dezső a czimtablák és boltkapuzatok elhelyezésénél esztétikai szempontokat is akar érvényesíteni. Neushlosz Kornél, dr. Platthy György és mások szóltak e kérdéshez. Benedek Dezső élt a zárás jogával, de a demokraták zavarták a beszédében.

A szakaszt különben változatlanul elfogadták. A szabályrendelet tárgyalását a szerdai közgyűlésen, mint első tárgyat, folytatják.

(*) **Négyülés a Batthyány-téri hid érdekében.**

Rupp Zsigmond elnökiete alatt a budai polgári körben a Batthyány-téri hid érdekében értekezletet tartottak, amelyen Németh Imre orsz. képviselő bemutatta a kormányhoz intézendő emlékiratot. Vasárnap délelőtt 11 órakor a Medve-utcai iskola tornatermében négyülés lesz, amelyre a meghívót a székesfővárosi II. kerületi választmány, a Budapesti (budai) Kereskedelmi Társulat, Budai Polgári Kör, a budapesti II. ker. függetlenségi 48-as pártkör, a II. ker. iparoskör, a II. ker. társaskör, a Rózsadomb és vidéke társaskör bocsátott ki.

Magán- 21—26 frt
Felöltő vagy
Toukábát

Budapest, IV., (Belváros)

Magyar-utca 6. az emeleti teremben.
Museum-körül és Kossuth Lajos-utca sarok mellet.

(Uj magyarok. Rózsavölgyi Gyula alpolgármester kezébe ma a következők tették le a honpolgári esküt: Rochstroch Gyula Rikárd, labini Eckert-Szinegh Jenő Károly Mária Terézia, Födert Emil és Wieselthür Bernát.

(Kávéház a Dunán. A főváros tanácsa engedélyt adott egy vállalkozónak arra, hogy a Dunán uszó kávéházat létesítsen. A kávéház, amelynek Magyar Lidó lesz a czime, az Erzsébet-híd mellett fog állani. Az uszó kávéházhoz a rakpartról három hidjáró vezet és hossza száz méter, szélessége pedig negyven méter lesz. A fővárosnak ez a legújabb látványossága a jövő év május elsején nyílik meg.

(Villamos lámpák a Rákóczi-uton. A középítő bizottság ma tárgyalta a Budapesti Általános Villamosági Részvénytársaságnak a Rákóczi-ut villamos világításáról szóló ajánlatát. A társaság a Károly-körutól az Erzsébet-körutig terjedő részt akarja harmincznyolcz ivlámpással megvilágítani, próbaképpen két évig. A világító albizottság az ajánlat elfogadását ajánlja, többen azonban ellene szóltak. A bizottság hosszas vita után több javaslat ellenében az albizottságot fogadta el.

(Iparosok segítése. Az Albrecht-Hildegard-alap felügyelő bizottsága ma délelőtt Almády Géza tanácsos elnöklésével tartott ülésében több szegény iparosnak szavazott meg kamatmentes kölcsönt. Kaptak hatan nyolczvan koronát, öten százhusz koronát, öten százhatvan és huszonhatan kétszáz korona kölcsönt egyenkint. Az alap tőkéje most 117.020 korona.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Megtagadott szerződés. A királyi ügyészség porbe fogta izgatás sajtóvétségéért a Társadalmi Forradalom című időszaki lap 1907. augusztus 9-én megjelent számának három cikke: 1. Meddig tart a türelem? 2. A forradalmi szocializmus Japánban és 3. A szökött katona miatt a lap felelős szerkesztőjét, Glücksmann Miksát, aki a sajtóügyi vizsgálat során el is vállalta a törvényes felelősséget az inkriminált közleményekért. A mai esküdtzéki főtárgyaláson azonban, amelyen Zsitvay Leó elnökölt, Glücksmann Miksa védője, dr. Balogh N. Imre bejelentette, hogy védené nem hajlandó szavatolni az inkriminált cikkeket, amelyek közül „Meddig tart a türelem?” s „A forradalmi szocializmus Japánban” címűt Friedler Simon kereskedelmi alkalmazott, „A szökött katona” címűt pedig Feldmann Pál asztalossegéd írta. Kérte, hogy ezek ellen indíttassék meg az eljárás s ő ellenében szüntetessék meg a további eljárás. A bíróság elutasította a kérelmet s dr. Balás Elemér ügyész terjesztette elő ezután a vádat, mire dr. Balogh N. Imre védő beszélt. Az esküdtek felmentő verdiket hoztak s ez alapon a bíróság is felmentette a vádlottat.

§ Váltóhamisító fia. Biringer Mátyás sopronmegyei nagybirtokosnak sok baja volt Tivadar nevű fiával, aki rettenetesen könnyelmű fiatalember. Mikor látta, hogy semmiképpen sem boldogul vele, nem fizette ki az adósságait. A fia erre szövetkezett Haas Jenő nevű barátjával s hatvanezer koronáról szóló váltót hamisított az apja nevére. A pénzzel aztán Montekarlóba utazott a két könnyelmű ember, de pénzüik fogytán visszajöttek és elfogták őket. A büntetőtörvényszék másfél évi börtönbüntetésre ítélte őket, a tábla azonban leszállította a büntetést tizenegy hónapra. Mivel az ügyészség semmiségi panaszt jelentett be, ügyük a Kuriához került, amely a koronaügyészséghez küldte az iratokat elintézés végett.

§ A végrehajtó és a becsüs. A büntető törvényszék ma tárgyalta Szenczy Árpád állami végrehajtó és Eperjessy Sándor napidijas becsüs pörét, amelyet hivatali sikkasztásért és csalásért indítottak ellenük. Azzal vádolják őket, hogy hetvenhat esetben nem számoltak el a behajtott illetékekkel, hanem elsikkasztották a pénzt. A bűn kitűdött, mikor újra főlészólitották azokat, akiknek a pénzt megtagadták s a felek kijelentették, hogy egyszer fizettek már. A hűtlen embereket ekkor letartóztatták, de Eperjessy hamarosan szabadon bocsátották, mert beszámíthatatlannak ítélte a bíróság. Így szabadult meg Eperjessy már régebben is valami büntetéstől. A tárgyaláson azzal védekezett ma Szenczy, hogy ő nem sikkasztott. Köszvényes ember, nem tud emeletet járni s ha emeleti lakásban volt dolog, akkor Eperjessy egyedül küldte föl. Ami pénz hiányzik, azt csakis Eperjessy sikkasztotta el. Ezután a bíróság a kérdéses elmezavarban szenvedő Eperjessy Sándort hallgatta ki, aki a vádlott védekezésével szemben terhelően vallott Szenczy Árpádra, akiről elmondta, hogy tudtával több ízben vágott zsebre behajtott köztartozási illetékeket. A bíróság most a sértettek kihallgatását kezdte meg s ezeknél jelen voltak a törvényszéki írásszakértők is. A bűnjelt képező nyugtákról a szakértők eddig azt állították, hogy azokat Szenczy Árpád írta alá, vagyis, hogy ennek írása hasonlít a nyugtákon levő aláíráshoz legjobban. A tanúk legnagyobb része ezzel szemben azt vallotta, hogy ezen hamisított nyugtákat Eperjessy Sándor írta alá előtűik, mikor a pénzt neki átadták. Mintegy 40 tanút hallgatott ki ma a bíróság. Mivel több fontos tanu nem jött el, a bíróság dr. Török Sándor kérelmére a mai főtárgyalást 30 napon belüli újabb főtárgyalásig elnapolta.

Nyelvtudós.

— Mondhatom, hogy az én kis fiam egy valóságos nyelvtudós.

— Hogy-hogy?

— Képzeld, ez a kölyök 44 nyelven tudja mondani „Odol”.

SPORT.

Bécsi versenyek.

— Ötödik nap. —

Egy újonnan kreált verseny van az ötödik nap programján a két évesek számára: a Triumph-verseny, mely eladó jelleggel bír s az értékes díjért: 15.000 koronáért nagy mezőny bíró még indulási joggal, melyek közt igen jóképességű telivéreket is találunk, egymint: Bellerophon, Barsay, Napagedl, Kaiseruhlan, Einsiedler, Daffodil, Duhaj. A verseny távolsága 1600 méter és érdekes küzdelmet várunk benne Bellerophon, Barsay, Kaiseruhlan és Einsiedler között. Meglepetést multkori előnyös szereplése után Duhajtól várunk.

A nap másik említésreméltó száma az Államdíj, melynek 3200 méteres távján, nem nagy, de annál jobb társaság fog találkozni. A díj valószínű indulói ezek: Matschaker (Tarai), Lángoló (Szente), Virgilius (Carslake), Galantuomo (Birkeruth). A súlyviszonyokat tekintve, mi Matschaker győzelmében bízunk Virgilius előtt, mert a Springer-ló most kitünő formában van.

A Nyeretlen két évesek versenyében igen jó bevezeteket látunk és ezek közül Becskerekli, Syndicus, Aveline, Merveille, Denise és a negyedik napon erősen lefogadott Fella formái emelkednek ki. Szoros elbírálás után mi az elsőséget a Ball-istálló kiküldöttjeinek adjuk Aveline és Fella előtt.

Jelöltjeink:

- I. Edömér - Ifracombe
- II. Ball-ist. - Aveline Fella
- III. Matschaker Virgilius
- IV. Barsay Bellerophon - Duhaj
- V. Krouzú lov. - Lady Corneie
- VI. Dillon lov. - Reeves H.-ist.
- VII. Ga-ore - Varroieány - Ella.

DR. HÖNIGIZSO

Villanygyógyító- és Röntgen-intézet. Elektromágneses gyógyítás

Budapest, IV. Károly-körut 24. sz. I. em. Lift

Telefon 102-39.

Gyógytényezők:
 Elektromágneses gyógyítás.
 Röntgen sugarakkal való kezelés.
 Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
 Kék fényvel való kezelés
 Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
 Villamos fényfürdők.
 Villamos masszázs (Vibratio).
 Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
 Villamos vízfürdők.
 Szénsavas fürdők.

Főbb javallatok:
 Általános idegesség (neurasthenia, hysteria.)

Idéggengesség állapotaik:
 Almatlanság.
 Hűdések (Parahysis).
 degfájdalmak, idegzsábák (Neuralgiák, Ischias).
 Gerincvelősorvadás (Tabes).
 Szívbetegségek.
 Vérérdnyelmeszesedés.
 Köszvény és csusz (Rheuma, hugasavas lerakódások, ízületi és csontbajok).
 Székrekedés.
 Anyagcserebajok. (Elhízás, cukorbetegség, vészegegyesség, Bőrbajok, Bőrviszketeg Hajbetegségek (Hajhullás kopaszóság).
 Aranyeres csomók.

— Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig. —
 Kezelés egész napon át. — Kívánaira prospektus.

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1908. október 23-án reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete.

Hazánkban az utóbbi 24 óra alatt az ország délkeleti nagyobb felén fordult elő csapadék (eső és hó), amelynek mennyisége a délkeleti hegyes vidékeken nagyjából meghaladta az 5 és helyenkint a 10 mm.-t is. Ma reggel csaknem mindenütt borult és számos helyen csapadékos az idő. A hőmérséklet délkelet felől emelkedett, de az éjjeli lehűlés az ország északnyugati felén ismét igen jelentékeny volt; a minimum Kelmárkon -15 C°, a maximum pedig Fiumében 10 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Lényegtelen hőváltozás és helyenkint, főleg délen és nyugaton, csapadék várható.

Állomás	Légnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és ereje	Felhőzet	Csapadék mm.		Hőmérséklet	
					max	min	max	min
A-Szalóna	733	2-7	N	3	4	3	1	
Ungvár	739	1-1	N	3	4	ny	4	
Kősmárk	734	0-5	S	1	4	—	15	
Losonc	715	3-4	—	1	4	—	8	
Órvalla	733	5-2	—	1	4	—	11	
Budapest	710	1-0	—	1	4	—	11	
Herény	705	2-8	—	1	4	—	11	
Keszthely	707	1-0	SW	1	4	—	11	
Pécs	708	1-4	NE	2	4	—	11	
Zágráb	705	0-0	NE	1	4	—	11	
Fiume	709	5-7	—	1	4	—	11	
Szeged	701	0-4	N	1	0	4	11	
Temesvár	698	2-5	—	1	0	4	11	
Nagyvárad	691	1-7	E	1	4	1	11	
Kolozsvár	705	1-3	—	1	4	1	11	
Nagyzeben	696	1-7	ENE	1	4	1	11	
Szalóna	—	1-2	NW	2	0	3	8	
Eger	—	0-0	NW	1	4	—	8	
Arvavárja	—	2-4	NNE	1	4	—	8	
Selmecsbánya	—	4-0	NE	1	4	—	6	
Komárom	—	3-6	NW	1	4	—	8	
Magyar-Óvár	—	5-0	E	1	3	—	8	
Sopron	—	6-0	S	2	4	—	12	
Eszék	—	0-6	NE	1	4	—	11	
Görbenica	—	6-2	NE	3	4	—	6	
Debrecen	—	0-2	NE	1	4	—	6	
Kecskemét	—	5-2	N	2	4	ny	3	
Órsháza	—	0-2	N	3	—	1	4	
Arad	—	2-0	SW	2	4	1	3	
Zombolya	—	0-6	N	1	—	1	5	
Veszprém	—	0-9	SW	1	—	10	3	
Orsova	—	5-0	—	1	—	25	6	

GYÓGYITHATÓ A SÉRVEZ?

E kérdéssel foglalkozó tanulmány most hagyta el a sajtót. Bárkinek díjtalanul zárt borítékban megküldi.

POLLITZER SÉRVEZAMBULATORIUM
 speciális orvosi rendelő-intézet

Budapest, Kossuth Lajos-utca 8., főemelet.
 Egész nap orvosi ingyenes rendelés.

HETI MŰSOR.

Október		Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vígyszínház	Király Színház	Magyar Színház	Uránia	Várszínház
25	Vasárnap d. u. este	A cigány Simone	Lohengrin	Tatarjárás A pénz	Donárkirálynő A hollandi lány	A szorencse hia Juan Jose	—	Sziriusz.

KÖZGAZDASÁG.

Az ipartörvény revíziója a budapesti kamarában. Az ipartörvényjavaslat folytatódó tárgyalása czéljából tegnap Lánzy Leó főrendiházi tag elnöklése alatt szakértekezletet tartottak a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarában. Tárgyalás alá kerültek a törvénytervezetnek az iparoktatásra, a munkaviszonyra és munkarendre vonatkozó részei. A bizottság beható vita után a szakirányú oktatás terjesztése, a tanulók ingyenes tanszerben részesítése, a tanonciskoláknak kizárólag a kereskedelmi miniszter felelőssége alá helyezése, s emellett foglalt állást, hogy az egy-egy iparosnál alkalmazható tanoncok számának korlátozása az összes ipar- és üzletágra terjesztessék ki, s ellenzi a tervezet amaz álláspontját, amely szerint iparostanulói pályára IV. elemi iskolai elégséges bizonyítvány nélkül menni ne lehessen, mert ilyen kvalifikációt a bizottság csak a kereskedő tanoncoktól kívánna meg. A bizottság a munkaviszonyról szóló fejezetnél megállapította azt, hogy a tarifaszereződések magán- és közgazgatásjogi rendezéséről a tervezet nem intézkedik elég pontosan és áttekinthetően, miért is a bizottság utasította a kamara irodáját a tervezetben erre nézve szétszórtan előforduló intézkedések rendszeres összefoglalására s ama hézagok megjelölésére, amelyek betöltése nélkül a szociális békét szolgáló tarifaszereződések modern joganyaga kielégítően nem szabályozható. Hasonló megbízást kapott a kamara irodája az otthon dolgozó munkások munkaviszonya tekintetében is. A bizottság azután javaslatokat formulázott a cácanyn (amerikázás), a sabotage (szándékos munkaszünet rongálás) és bojkott elleni küzdelem törvényes előmozdítására nézve, kifogásolta a kereskedelmi miniszternek adandó ama felhatalmazást, hogy az az akkord munkabérek megállapításának mikéntjére nézve rendeltileg intézkedhessen, hibáztatja a régi ipartörvény ama rendelkezésének hiányát, amely nem engedély meg az akkordmunkások munkaviszonyának egyoldalú felbontását az elvállalt számánymunka elvégzése előtt stb. Az irodai és kereskedelmi alkalmazottak kötelező szabadságidejének és felmondási idejének túlságos terjedelme ellen is állást foglalt a bizottság, valamint kimutatta, hogy a tervezetnek a versenytársalmi kikötésekre vonatkozó intézkedései egyfelől nem elégségesek az üzlettulajdonosok jogosult érdekeinek megóvására, másfelől többet nyújtanak az alkalmazottaknak, mint amennyit azok maguk kértek. Végül a munkarendre vonatkozólag egyhangúlag ellenezte a bizottság a tervezet ama szándékát, amely annak megállapítása körül beleszólást kíván engedni a munkásoknak. A bizottság főképp arra utalt, hogy a munkarend megállapítását az ipar legvitalisabb érdekei az üzlettulajdonos kizárólagos hatáskörébe utalják, továbbá rámutatott arra is, hogy a munkások érdekeit a munkarend dolgában maga a tervezet, azután a munkarendet revideáló iparfelügyelők, valamint a munkarendbe amugy is felveendő közösen megállapított tarifaszereződések kielégítően megóvnak alkalmasak s így a tervezett újításra semmi szükség. Lánzy Leó elnök aztán a tervezet folytatódó tárgyalását október 29-ikére halasztotta.

A gumiárak emelkedése. Az utóbbi időben a gumiárak jelentékenyen emelkedtek és az emelkedés nyers árakban megközelíti a 25 százalékot. Az osztrák és magyar kaucukgyárosok szövetsége ezen emelkedéseket különösen a belföldi gumiárakra nézve meglehetősen kedvezőtlennek tartja, mert a tavalyi nagy áresések után, midőn a gyárosok igen sokat vesztek a nyersáraknak elértékeléséért, újabb csak a napi szükségletek számára dolgoznak s így a mostani áremelkedés teljesen készületlenül találja őket s kénytelenek azt fizetni, amit a nyersárakért kérnek. A gumiárak emelkedése továbbra is várható s valószínűleg rövid idő múlva eléri a múlt évi legmagasabb árakat.

A gabonatorzsdéről. Az októberi terminus lebonyolításához mindössze csak hat nap van hátra: a fennálló kötelezettségek főképp buzában mégis olyan terejdelmesek, hogy még nagyobb meglepetések sincsenek kizárva. Az első szenzáció már ma következett be az által, hogy az októberi buza kurzusa, mely tegnap 12 koronán kezdődött, erőltetett fedezések

folytán futólagosan a 12 $\frac{1}{2}$ koronát is meghaladta, hogy azután a legmagasabb árfolyamból 15 fillért leadjon. Az egész zenebonát e terminus lebonyolítása körül egy bécsi malomcég okozza, amely még a nyári hónapokban 150.000 mázsa októberi búzát vásároltatott 11.30 koronás árfolyam mellett és most az egész mennyiség szállítását követeli. A budapesti piacon, ahol gyakran százezer mázsa buzaforgalom is van naponta, különös dolognak látszik, hogy egy aránylag ily csekély mennyiség részbeni fedezése egy koronás áremelkedést képes előidézni akkor, midőn a készáru-piacon a buza ára alig 5 fillérral emelkedik. A körülmények véletlen alakulása elősegíti a bécsi cég ama tervét, hogy a budapesti eladók sarkba szorítsa. Az idén igen sok az úszkös buza, amely szokvány minőségre tudvaleg nem szállítható; azonkívül a rég tartott szárazság folytán a mellékfolyókon a hajózás lehetetlenné válván, a Budapest felé uszó gabonák utközben megakadtak és október végéig nehezen érkezhettek fel. A fővárosban pedig ez időtájtban talán még sohasem volt kereskedők kezében olyan kevés buza, mint az idén. Tavaly a határozottan rossz termés után október 20-án a közraktárakban 450.000 mázsa buza feküdt, ma egy középtermés után mindössze 36.000 mázsa van itt beraktározva, ez is többnyire hibás minőségű áru. A malmoknak van ugyan egy millió mázsa készletük, de ezen mennyiség a közforgalomból ki van kapcsolva és szállítási anyagot nem képezhet. Ma ugyan láttunk két malom részéről októberi búzát eladni, még pedig szállítási czélból, de alig hihető, hogy ezen mennyiségek szállítása az októberi buza sorsát már lényegesen befolyásolhatná. Mindenesetre kívánatos, hogy e terminus lebonyolítása piacunkon minden megrázkódattal nélkül menjen végbe, ami annál is inkább remélhető, minthogy ama bécsi malomcég a budapesti piacon a tőzsde első alelnöke képviseli, aki minden erőszakos árfolyam előidézését bizonyára maga is a leghatározottabban ellenezné. Az áprilisi buza árfolyamát az októberi dolgok alig érintették, úgy, hogy ma a jövő évi tavaszi buza 50 kilónként 25—30 fillérral olcsóbb, mint az októberi.

Az államadósságok megoszlása. Egy külföldi statisztika szerint az államadósság egyes országok lakosságára a következőképen oszlik meg: Franciaországban egy lakosra 751 frank tőke, illetve 32 frank törlesztés, Angolországban 470 frank tőke és 19 frank törlesztés, Magyarországon 336 frank tőke és 15 frank törlesztés, Romániában 222 frank tőke és 13 frank törlesztés, Szerbiában 140 frank tőke és 9 frank törlesztés s Bulgáriában 115 frank tőke és 8.50 frank törlesztés.

Uj szénbányák. Ismételt megemlékeztünk már arról, hogy a nyitramegyei Handlova község határában a Salgótarjáni Köszénbánya R.-T. a Magyar Általános Köszénbánya Részvénytársasággal együtt furásokat vezetett, hogy az ottani köszénlepek minősége s tartalma felől tájékozást szerezzenek. A már meglevő 25 furólyukon kívül még 6 furólyukat létesített Czigel és Ujgyarmat községek határában s a furások meglepő sikerrel jártak, amennyiben 180—370 méter mélységben 28—30 méter vastagságú kitünő minőségű barna szénréteget találtak, melynek kiaknázása a legközelebbi időben várható. Szakértők véleménye szerint az összes 4—5 négyzet méter terület körülbelül 800 millió méter mázsa szenet tartalmaz. Ezek a rendkívül kedvező eredmények teljes bizottsággal arra engednek következtetni, hogy a handlovai köszénbányák rendkívüli széndus tartalmuknál fogva már a közel jövőben az ország legnagyobb szénbányái mellé lesznek sorolhatók.

A mezőgazdasági kamarák és a kisgazdák. A Magyarországi Kisbirtokos Szövetség a mezőgazdasági kamarák ügyében kimondotta, hogy a kamara összes szervezetei népgyűlése elé terjeszti, a kamarai törvényjavaslat megmagyarázása érdekében alkalmas szónokokat küld ki s a magyar kisbirtokosokat úgy a megtartandó gyűléseken, mint sajtója útján is felvilágosítja a nagybirtokosok ezen ellenakciója helytelenségéről. Ohajtásait egyúttal írásba foglalva, monstre deputáció után juttatja úgy a földmivélségi miniszterhez, mint a magyar országgyűlés képviselőházához.

Nagy fizetésképtelenség Miskolcson. Amint értesülünk, a miskolczi Friedmann Simon fia borkereskedő cég fizetésképtelen lett. A passzívák 326.000 koronára rugnak.

Iparkiállítás Szabadkán. A szabadkai általános ipartestület karácsonykor nagyobb szabású iparkiállítás rendezését határozta el. A kiállítás előkészítése ügyében vasárnap délelőtt 10 órakor a szabadkai társadalmi testületek és az összes iparosok bevonásával előértekezlet volt, amelyen a kiállítási bizottság már eddigi munkálatait ismertette.

Kiállítási hírek. A kiállításokat rendező államok közé jövőre ismét belép Spanyolország is. A jövő év május havában ugyanis tartomány-kiállítás nyílik meg Valenciában. A kiállítás szűk keretei dacára is elfogadnak Spanyolország egyéb részeiből, sőt a külföldről is beérkező kiállítási tárgyakat. A kiállítás színhelye 120.000 négyzetméter területet foglal el. A kiállított tárgyak után fizetendő díjakat igen mérsékelten állapították meg, amelyben a fedett helyiségekben 10 peseta, a nyílt parcellákban pedig 5 peseta fizetendő négyzetméterenként. Beosztása a következő: I. Csoport. Földmivélség, bányászat és állattenyésztés. Szakcsoportjai a következők: bányászati, östernyék, mezőgazdaság, gyümölcsészet, kertészet, állattenyésztés. II. Csoport. Ipar. Szakcsoportok: építészeti, bútortipar, hangszergyártás, ruha- és fehéremű-készítés, papírgyártás és nyomdászat, szépművészet, gépszerkesztés, villamosság, szállítmányozás, élelmiszerek, vegyszeti termékek, hadfelszerelés (hadseg és tengerészet). A spanyol király külön kiállítási csarnokot fog építtetni, melyben a királyi uradalmakban termelt mezőgazdasági termények lesznek bemutatva. Hivatalosan részt fognak venni a kiállításban a kereskedelmi, közoktatásiügyi, hadügyi és tengerészeti minisztériumok, valamint az ezen tárcák alá tartozó tartományi hatóságok is. — A braziliai nemzeti kiállítást, amelyről már ismételt megemlékeztünk, augusztus 11-én nyitotta meg a braziliai köztársaság elnöke Rio de Janeiroban, melyet a braziliai kikötőknek a nemzetközi hajóforgalom részére történt megnyitása száz éves évfordulója alkalmából rendeztek. A kiállítás a rio de janeiroi öböl bejáratánál, a város közvetlen közelében, az ugynevezett Praja Vermelhan épült, mely a „czukorsüvegek“-nek nevezett hegység és a kikötő bejáratát határoló többi festői hegyecsucs között fekszik. E területen egy katonai tanintézet és az egyetem befejezetlen palotája állott. Az előbbi átalakították a kiállítási csarnok czéljaira, utóbbinak pedig befejezték az építést s ez épület általános kiállítási épületül rendezték be azon szövetségi államok rendelkezésére, amelyek nem rendelkeztek külön épületekkel. Külön kiállítási épület tulajdonképpen csak Rio de Janeiro, Bahia, Minas Geraes és Sao Paulo államok emeltek. Külön kiállítási csarnok van még a posta- és táviratigazgatásnak, az erdőgazdálkodásnak, a mezőgazdasági nemzeti társaságnak. Különálló épület a gépcarnok, a közlekedési csarnok, a mezőgazdasági gépek, a bangui pamutgyártás csarnoka és a kiállítási színház stb. A kiállításon kizárólag az állandóan Braziliában tartózkodó érdekeltek vehettek részt és e tekintetben csupán Brazília egykori anyaországára, Portugáliára tétett kivétel. Portugália hivatalosan vett részt a kiállításban és e célra külön kiállítási csarnokot és művészeti pavillont építtetett. Ezenkívül meg volt még engedve az idegen országok mezőgazdasági gépeinek kiállítása is, de csak Németország és az amerikai Egyesült-Államok használták fel ezt az alkalmat. Dacára a megnyitás kétszeri elhalasztásának, még augusztus végén sem készült el teljesen a kiállítás. A kiállításnak érdekes a képe és tanúságot tesz arról a nagy haladásról, melyet Brazília ugy mezőgazdasági, mint ipari téren elért az utóbbi években. Az egészhez maga Rio de Janeiro városa adja meg — természeti szépségeivel — a pompás keretet. — Említettük már, hogy Milanóban nemzetközi iparkiállítás készült. Most arról értesülünk, hogy az iparkiállítás kebelében bizottság alakult, mely nemzetközi sörverseny rendezését vette czélba. Erre a magyarországi érdekeltek körök is meghivatnának. A verseny 1909-ben Milanóban tartatnék meg. A bizottság erre a célra az összes magyarországi sörgyárak jegyzékét bekérte. A verseny mindenesetre érdekes lenne, mert a sörgyártás Olaszországban nagyot fejlődött az utóbbi években. Az azonban kétséges még, hogy ez a vállalkozás rokonszenves fogadtatásra fog-e találni a

magyar sörgyárosok körében, illetve, hogy azok a versenyen részt kívánják-e venni? — Lesz még egy speciálitás kiállítás is Spanyolországban. A spanyolországi gyümölcs- és főzelék-konzerv-gyárosoknak szövetsége ugyanis, a „La Union Espanola”, tervbe vette, hogy a jövő esztendő tavaszán szakkiállítást rendez a Logrono tartományban fekvő Calahorra városában, mely kiállításon a szövetséges gyárosok által előállított konzervgyártmányok lennének kiállítva. Hogy a spanyolországi konzervgyártás emez ágának mekkora jelentősége van, azt tanúsítja az is, hogy az 1907. esztendő folyamán körülbelül négy millió peseta értéket képviselő 1,941.667 kg. főzelék- és 1,394.025 kg. gyümölcskonzervet exportáltak Spanyolországból külföldre, ami elég tekintélyes szám.

A magyar iparpártolás halottak napján. Közéleg az idő, midőn meghalt szeretteink és nagyjaink emléke iránt táplált kegyeletünknek a szentelt hantok kivilágításával és feldiszipálásával adunk kifejezést. Sok millió koronára rug az az összeg, amit a nemzet évente a sírok kivilágítására és feldiszipálására költ és ami eddig legnagyobb részét az idegen zsebébe vándorolt. Most a Tulipánszövetség azzal a felhívással fordul a közönséghez, hogy vásároljunk Mindszentek napjára honi gyertyát, honi méceszt, honi koszorút és honi élővirágot mindnyájan! Aki ez áruk honi beszerzési forrásait nem ismeri, forduljon bizalommal a Tulipánszövetség Magyar Védőegyesületéhez (VIII., József-körút 8.).

Egy butornagykereskedő cég bukása. Bernstein K. H. és fia nagy butorcég, mely csak nemrég alakult át részvénytársasággá 250.000 korona alaptőkével, fizetési zavarokkal küzd és elhatározta, hogy a vállalattal felszámol. A passzívák 284.574 koronára rugnak és elsősorban asztalos-, kárpitos és szőnyegcégek vannak érdekelve. Tegnap este a részvényesek rendkívüli közgyűlést tartottak, amelyen megállapították, hogy a 284.574 korona passzívákat 302.000 korona aktívák fedezik. A közgyűlés nem hozott érdemi határozatot, hanem dr. Vidor Jenő jogtanácsos indítványára egy bizottságot küldött ki azzal az utasítással, hogy a vállalat helyzetét pontosan megállapítsák s egy újból egybehívandó közgyűlésen jelentést tegyenek a szükséghez képest foganatosítandó intézkedésekről.

Megyék és városok bankja. Pestvármegye törvényhatósága egy célszerű gondolat keresztülvitelén fáradozik. A terv az, hogy az összes városok és megyék bevonásával olyan bankot szándékozik létesíteni, amely a városok és megyék összes adósságait konvertálná és a honnan a megyék és városok pénzügyi szükségleteiket fedeznék. A megye törvényhatósága az ország összes megyéihez és városaihoz átiratot intézett, a terv megbeszélése és pártolása végett.

Az agio emelkedése Szerbiában. Az az erős fészkelődés, melyet Szerbiában egyes politikai pártok annyira tulzásba visznek, a szerb pénzügyeket erősen sújtja. A szerb pénz agiója tegnaptól mára hirtelen három százalékkal emelkedett s a szerb százdinárosnak értéke ma már csak 92—93 korona közt ingadozik. Az agio emelkedését főleg annak tulajdonítják, hogy nagyobb külföldi cégek, melyek jelentékeny összegeket hiteleztek a szerb kereskedőknek, rövidesen felmondták a hitelt. A felmondás oka a zavaros politikai helyzet következtében vált szükségessé.

A Balatonhoz vezető vasutak érdekében. Eitner Zsigmond orsz. képviselő vezetésével a balatonmenti érdekelttség járt fenn ma küldöttségben a kereskedelmi miniszteriumban. A küldöttség először Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszternél terjesztette elő kérelmét, hogy a Tapolca és Boba állomások közt levő 47 kilométer hosszú viczinális vasutat másodrendű fővonalná alakítsák át. Eitner Zsigmond orsz. képviselő, a küldöttség szószólója a miniszter előtt utalt azokra a fontos közgazdasági, közlekedési és kulturális érdekekre, amelyek ezt az átalakítást kívánatosá teszik. Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter igen szívesen fogadta a küldöttséget és biztosította a legnagyobb jóakarattal. Hangsúlyozta, hogy a Balatonvidék érdekeit szíven viseli és teljes mértékben méltányolja kérésüket, amely mellett nem pusztán helyi érdekek, de országos érdekek is az államvasutagsági érdekek is szólnak. A küldöttség ezután Eitner Zsigmond orsz. képviselő vezetésével József kereskedelemügyi államtitkárral tiszteltgett, aki szintén nagyon szívélyesen fo-

gadta a küldöttséget és megígérte, hogy a maga részéről a legmesszebb menő jóindulattal és szeretettel fogja kérelmüket felkarolni. A küldöttség lelkesen megénezte egy a miniszter, mint az államtitkár válaszáért. Ezzel kapcsolatban megemlítjük még azt, hogy a Balaton Szövetségnek ez ügyben korábban beadott memorandumára Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter a következő leiratot intézte a szövetséghez:

„Junius 9-én kelt felterjesztésére, amelyben a balatonvidéki vasút kiépítése kapcsán a tapolca—czellómölki vasútvonal elsőrangúsítását figyelembe ajánlotta, értesitem a szövetséget, hogy igaz ugyan, hogy a szóban levő elsőrangúsítás üzemgazdasági szempontból is előnyös volna és hogy annak végrehajtása a forgalom emelkedésével előbb-utóbb sorra fog kerülni, ezidőszent azonban e kívánság megvalósítása még időelőtti volna, mert a most épülő balatonvidéki vasút várható forgalmának nagyságáról megbízható adatok még nem állnak rendelkezésre, már pedig ezen adatok hiányában a felvetett és megoldásában nagy anyagi áldozatokkal járó ezen kérdés alaposan és kellő tárgyilagossággal nem tárgyalható. Biztosítom azonban a szövetséget, hogy e fontos kérdést állandó figyelemmel fogom kísérni”. A kereskedelemügyi miniszter leirata élénk örömet keltett a felsőpartii érdekeltségek körében.

A postatakarékpénztári napidíjasok mozgalma. A postatakarékpénztár hatalmas napidíjas gárdája helyzetének javítása érdekében újabb mozgalmat indított. Ez a mozgalom azonban nem veszélyes jellegű és még csak legtávolabbról sem zavarja meg az intézet mintaszerű üzletmenetét, mert a személyzetnek az igazgatóba vetett ama rendületlen meggyőződése, hogy az igazgató tőle telhetőleg segíteni fog azokon az állapotokon, melyek a személyzet mozgolódását előidézik, biztosítottakat nyújt arra nézve, hogy az alkalmazottak csak törvényes eszközökkel fognak dolgozni. Az intézet igazgatója ugyanis olyan megnyugtató nyilatkozatot tett a hozzája fordult személyzet előtt, amely azokat teljesen kielégítette s így semmiféle renitenziáról nem lehet szó. A most keletkezett mozgalom szoros összefüggésben áll az intézetnek rohamos fejlődésével. Az intézet előre nem látható rohamos fejlődése ugyanis oly nagyszámú napidíjas alkalmazását igényelte, — hogy ezeknek száma a kinevezett tisztviselőket jóval felülmúlja. A napidíjasok kinevezése tisztviselőkké oly mérvben történt eddig, hogy ezek 6—7 év után biztosan számíthattak kinevezésre. A helyzet azonban lényegesen rosszabbodott most, amidőn közel négyszáz napidíjas áll már az intézet szolgálatában. A költségvetés keretében évenként átlag csak 30 napidíjast neveznek ki tisztté, úgy, hogy most ily viszonyok között — a szolgálatban álló körülbelül négyszáz napidíjas kinevezése, a megszokott keretű kinevezések mellett, tizenkét évig is eltartana. Ez sok. Ennek a rendszernek megváltoztatását kérték a napidíjasok testületileg az intézet igazgatójánál, — aki a legnagyobb jóakarattal ígérte meg közbenjárását a kormánynál. Ugyancsak — mint értesülünk — Kossuth Ferencz kereskedelemügyi minisztert is testületileg fogják felkeresni a napidíjasok, hogy a memorandum átnyújtása mellett személyesen is elpanaszolják sérelmes helyzetüket és a kinevezettükre szolgálati idejükhez mérten megállapított időpontot kérik.

Mezőgazdasági helyzet. Az OMGE. gabonárjegyző irodájának tudósítói az általános mezőgazdasági helyzetről október 22. kelettel a következőket jelentik:

Arad. Az időjárás az őszi vetési munkálatokra, valamint a már bevetett földekre nagyon kedvezőtlen, amennyiben a várva-várt eső még mindig késik, ellenben helyett hirtelen annyira lehült a levegő, hogy helyenként kisebb havazások is voltak. A répaszedés folyamatosan van. — Debreczen. Az őszi buzavetés a tartós szárazság miatt késleltetve van, a kikelt és a száraz időjárás miatt különben is gyenge vetésben a bagolyféle sok kárt okoz. Tengertermés közepesen felül van, a törés befejezve van. A bortermés minőségileg is a legjobb. Október 19-től borult, hűvös az idő, havazással. — Győr. A szárazság még mindig tart és megakadályozza a szükséges mezői munkákat. Egy jó kiadás eső a legközelebbi időben nagyon kellene, mert csak ez esetben van kilátás rá, hogy az őszi vetéseket befejezhetik. — Kassa. Vasárnap óta egész téli idő van itt és a vidéken, tegnap és ma havazik, keddtől szerdára erős fagy volt, káposzta, répa, kerti vetemények mind elfagytak. — Miskolcz. Egész a múlt szombatig szép őszi napok voltak, hanem vasárnap és hétfőn nagyon szeles volt az idő. Kedden és szerdán pedig

éjjel és nappal színtel nélkül havazott, 4—5 centiméternyi hó is volt védett helyen. A legutóbbi időidőig a föld csak száradt, szélből kiszikkadt s ezérvé kevés ember tudott a kemény rögben szántani. — Nagybecskerek. Majdnem egész héten száraz, enyhe időjárás volt, a legutóbbi két napon egyszerre hidegebb idő állt be és tegnap gyengén, de egész nap havazott. A folytonos szárazság következtében a gabona-vetés nagyon megakadt. — Nagykanyizsa. Hideg állt be, télies idő van, csekély esőzés is volt, de nem elegendő, hogy a szántást és vetést kellően be lehessen fejezni. — Nagyszombat. Folyó hó 13-tól esős, hűvös idő jár, a havasok már hóval vannak fedve. A mezői munkák nagyobb része már be van fejezve. A vetések szépen kelnek. — Nagyvárada. Folyó hó 19-én hideg eső esett, 19-én és 20-án éjjel fagyott és havazott, általában hűvös, borult idő van. — Nyiregyháza. A heteken át tartó szárazságra 19-én éjjel hideg északi széllel télies hózivatar jött, mely 10 centiméter hőréteggel borította a földet. A még folyamatban lévő szüretet megakasztotta, de a szárazság által elszigáztott vetésekre jótékony hatással lesz. A havazás ma újból megindult. — Nyitra. Az időjárás hétfő óta hideg, téli. Hétfőn esett, ma pedig havazott. A hétfői eső semmit sem használt, mert csak a port verte el s így a vetési munkálatok nehezen lehetnek e hó végéig befejezve. A kilátások a jövő évi gabonatermésre igen rosszak. — Temesvár. Az időjárás a vegetációra kedvezőre fordult, mert tegnap jó esőnk volt. Ma havazott, midáltal a hőmérséklet alább szállott. — Zalaegerszeg. Az időjárás hűvös, borult. A napokban esett eső régi hiányt pótol. A szüretelések még egyre folynak. Az eredmények úgy mennyiségileg, mint minőségileg kiválóak.

Kereskedelmi és Ipari lyceum Aradon. Az Aradi Kereskedelmi és Iparikamara teljes ülést tartott. Az általános érdekű napirendi tárgyak közül kiemelkedett az elnökségnek cíterjesztése a kamara által rendezendő kereskedelmi és ipari lyceumról. Tervbe vette ugyanis a kamara, hogy a tél folyamán a kereskedők és iparosok, valamint az érdeklődő közönség részére előadásokat rendez, melyeken közérdekű gazdaság-politikai kérdéseket ismertet és vitat meg. Élénk érdeklődés mellett tárgyalta a közgyűlés Arad kikötőjének kérdését. Foglalkozott még az ülés a horitaladóval, a kereskedők és iparosok nyugdíj-kérdésével.

Felvidéki segélyakció kiterjesztése. Darányi földművelésügyi miniszter az érdekeltektől vármegyék javaslatai folytán Árva, Trencsén és Liptó vármegyék területére kiterjedőleg a hegyvidéki hét hasonló segélykezési akció szervezését határozta el, amely az 1908. évi költségvetés alapján most indult meg. Az akció érdekében Zsolnán kirendeltség szerveztetett, amelynek szervezésére a miniszter dr. Lavotta József miniszteri titkárt rendelte ki, az ügyek központi intézésével pedig Kazy József miniszteri tanácsost bízta meg.

VIZÁLLÁS.

m á t e r		m é t e r	
okt. 23. okt. 22.		okt. 23. okt. 22.	
Inn	Bárding 0,28 0,48	Bjrr	M.-Szigei 0,04 0,01
Buda	Pászan 1,16 1,4		Tokoháza 0,6 0,04
	Linz 1,48 1,59		V.-Namény 0,-- 1,04
	Bócs 1,49 1,45		Tokai 0,75 0,72
	Pozsony 0,81 0,85		Tiszafüred 0,24 0,50
	Komárom 1,10 1,15		Szolnok 1,01 0,96
	Budapest 0,50 0,28		Csongrád 1,54 1,73
	Paks 0,50 0,18		Szeged 1,37 1,28
	Mohács 0,78 0,62		T.-Becsk 1,26 1,50
	Gombos 1,13 1,28		Tisza 0,17 0,38
	Olvidék 0,39 0,45	Óndava	Hóbr 1,18 1,10
	Panesova 0,51 0,44	Enyol	Bárfa 0,50 0,51
	Órsova 0,41 0,47	Gódrog	Ladács 0,68 0,05
Norva	Morvaalu 0,15 0,27	Sabó	Zalozsa 1,15 1,14
Vág	Zsolna 0,60 0,--	Horvát	H.-Námeti 0,01 0,01
	Trencsén 0,22 0,04	Baranya	Mareitta 0,34 0,32
	Szered 0,24 0,27	Szabolcs	R.-Uffalu 0,82 0,36
Kába	Sz.-Göthárd 0,80 0,--	Körös	Cáncsa 0,31 0,27
	Sárvár 0,26 0,50		N.-Váradi 0,39 0,38
	Győr 1,12 1,--		Balassya 0,15 0,16
Egyva	Várnád 1,07 1,12		Tonka 0,38 0,40
	Zákány 0,85 0,85		Gyuhone 0,28 0,36
	Bárcs 0,46 0,46		Bereclenő 0,60 0,62
	Eszék 0,24 0,24		Bács 0,60 0,71
Buda	M.-Szordán 0,13 0,--	Maros	Gy.-Fehérvár 0,83 0,50
száva	Zágráb 0,18 0,10		Branyicska 0,-- 0,--
	Szilék 1,17 1,30		Soborád 0,-- 0,--
	Mitrovicza 0,-- 0,27		Arad 0,-- 1,48
Szamos	Dócs 0,46 0,58		Makó 0,60 0,50
	Szalár 0,14 0,18	Jemes	K.-Kopely 0,18 0,36
Arasza	N.-Máltony 0,-- 0,--	Bács	Rizetó 0,48 0,40
Lalozsa	Munkács 0,10 0,6		Tomostár 0,28 1,10
Laborea	Homonna 0,10 0,1		cselgeti 0,51 0,88
Ung	Percseny 0,-- 0,12		

Felelős szerkesztő:
PURJESZ LAJOS.
Kiadótulajdonos:
A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.
Igazgató: ERDŐS ARMAND.

TÖZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTÖZSDE
Gabonátözsde.

Budapest, október 23.

A készáru piacra ma kifejezetten szilárd volt az irányzat. Mérsékelt kínálat mellett a malomok kissé tartózkodók voltak, jobb árak fizetésétől nem zárkóztak el ugyan, de csak keveset vásároltak. Mivel másrészt az árubirtokosok kissé rátartósak voltak, csak kisarányú forgalom fejlődött ki, melynek folyamán mindössze alig 15.000 mm. buza kelt el a tegnapiaknál tíz fillérrel drágább áron. A legdrágább eladási ár 25.20 korona volt 80 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 22 korona 77 kilós felsőtiszavidéki, dohos búzáért. Egyéb gabona-neműek közül rozs és árpa szilárd, zab és tengeri változatlan. Forgalomba került 4000 mm. rozs 19.30—19.60 koronás áron, 200 mm. árpa 15.95 koronás áron és 200 mm. zab 17.20 koronás áron. A határidőpiacra ma nagy izgalom volt, amelyekről „Közgazdaság” rovatunkban kimerítően megemlékezünk. Itt csak azt fűzzük még hozzá, hogy a buza mellett a többi cikkekben, ha szilárd is, de meglehetősen nyugodt volt az irányzat, mi mellett mérsékelt ingadoztak az árfolyamok, kivéve a tengeri árfolyamát, amely gyöngült kevéssé. Októberi zabban ma sem volt forgalom, amiből könnyű a következtetést levonni, hogy eme cikkekben már alig lehetnek függő érdekeltségek. Az októberi ügyletekre ma 9000 mm. búzát, 1500 mm. rozsot és 3000 mm. zabot jelentettek be folyó hónap 28-iki szállításra. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképen ma az októberi buza negyven fillérrel, az októberi rozs hat fillérrel emelkedett, ellenben az áprilisi buza négy fillérrel, az áprilisi rozs szintén négy fillérrel, az áprilisi zab tizenhét fillérrel, a májusi tengeri hat fillérrel gyengült.

A készáru piacra ma eladtak:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 80 kg. 25.20 korona, felső, 100 mm. 80 kg. 25.10 korona, 400 mm. 80 kg. 25.05 korona, 400 mm. 80 kg. 25.—korona, 600 mm. 80 kg. 24.95 korona, 400 mm. 79.5 kg. 25.—korona, 500 mm. 79 kg. 25.20 korona, 1300 mm. 79 kg. 24.70 korona, 100 mm. 78.5 kg. 24.50 korona, felső, 1500 mm. 78 kg. 24.50 korona, felső, 300 mm. 78 kg. 24.70 korona, 200 mm. 78 kg. 24.—korona, hibás, 100 mm. 77 kg. 22.—korona, üszkös felső, 300 mm. 76 kg. 24.30 korona.

Pestvidéki: 125 mm. 78.5 kg. 24.75 korona, 100 mm. 77 kg. 24.60 korona, 300 mm. 76.5 kg. 24.50 korona, 100 mm. 76.5 kg. 24.—korona, 300 mm. 75 kg. 23.—korona.

Felsőmagyarországi: 100 mm. 79 kg. 24.60 korona, 300 mm. 78 kg. 24.40 korona, 200 mm. 78 kg. 24.60 korona, 100 mm. 77 kg. 24.20 korona, 100 mm. 77 kg. 24.05 korona, hibás, 100 mm. 76.5 kg. 24.—korona.

Bácskai: 100 mm. 80 kg. 25.05 korona, 4000 mm. 77.5 kg. 24.65 korona, 100 mm. 76.5 kg. 24.10 korona.

Rozs. 400 mm. 19.60 korona, 400 mm. 19.55 korona, 400 mm. 19.50 korona, 200 mm. 19.50 korona,

300 mm. 19.45 korona, kpf. par., 400 mm. 19.45 korona, 550 mm. 19.30 korona, 350 mm. 19.45 korona, kpf. par.

Árpa. 200 mm. 15.95 korona, kpf. par.

Zab. 200 mm. 17.20 korona, kpf.

Az árak 100 kilogr.-kint koronákban értendők.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki uj	75	—	79	24.30—24.80
"	76	23.60—24.05	80	24.50—24.95
"	77	23.90—24.20	81	24.60—25.10
"	78	24.—24.35	82	—
Fejérmegyeri uj	75	—	79	24.10—24.55
"	76	23.40—23.85	80	24.20—24.65
"	77	23.70—24.—	81	—
"	78	23.80—24.15	82	—
Pestvidéki uj	74	—	78	23.80—24.15
"	75	—	79	24.10—24.55
"	76	23.40—23.90	80	24.20—24.65
"	77	23.70—24.—	81	—
Bánsági uj	74	—	78	24.—24.35
"	75	—	79	24.30—24.75
"	76	23.50—24.05	80	24.40—24.95
"	77	23.90—24.20	81	24.60—25.10
Bácskai uj	74	—	78	24.—24.35
"	75	—	79	24.30—24.80
"	76	23.50—24.05	80	24.40—24.95
"	77	23.90—24.20	81	—
Rozs I.-rendű uj	—	—	—	19.70—19.85
" középminőségű uj	—	—	—	19.50—19.65
Árpa takarmány I.-rendű	—	—	—	16.05—16.20
" II.-rendű	—	—	—	15.70—15.95
Köles	—	—	—	13.75—14.—
Zab I.-rendű	—	—	—	16.85—17.15
" II.-rendű	—	—	—	16.35—16.65
Tengeri belföldi uj	—	—	—	17.60—17.80
Repce: Káposztarepce	—	—	—	—

A határidőpiacra kötött:

Dél előtt:

Előtördült kötések (50 kg.-kint):
Buza 1908. októberre 12.17, 12.36, 12.51, 12.41, 12.24, 12.35.

Buza 1909. áprilisra 12.17, 12.22, 12.18, 12.26, 12.18.

Rozs 1908. októberre 10.—, 10.11.

Rozs 1909. áprilisra 10.21, 10.25, 10.19.

Zab 1908. októberre 0.—, 0.—.

Zab 1909. áprilisra 8.49, 8.50.

Tengeri 1909. májusra 7.56, 7.59, 7.54.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

1908. októberi buza	12.35—12.36
1909. áprilisi buza	12.17—12.18
1908. októberi rozs	10.—10.02
1909. áprilisi rozs	10.20—10.21
1908. októberi zab	8.14—8.15
1909. áprilisi zab	8.46—8.47
1909. májusi tengeri	7.54—7.55

Budapesti gabonaforgalom.

1908. október 21-től október 22-ig.

	Erkezett:	Elszállított:
Buza	12062	7672
Rozs	3179	—
Árpa	520	—
Zab	985	—
Tengeri	619	101
Liszt	102	11253
Korpa	—	3399

Értéktözsde.

A mai tőzsde tartott árfolyamok mellett mérsékelt forgalommal indult. Az üzletmenet úgy az előtőzsdén, mint a déli tőzsdén meglehetősen vontatott

volt, sőt a nap folyamán, midőn a politikai helyzet kialakulásáról kedvezőtlenebb hírek érkeztek, a vezető értékek lassankint ellanyhultak. A bécsi tőzsdéről az Alpési és a Fegyvergyári részvények emelkedtek, de ezek árfolyása nálunk sem a Rimamurányi, sem a Fegyver- és gépgyár részvényeinek emelkedését nem hozta magával. A helyi értékek piacán mérsékelt volt a forgalom. Kötés volt a Concordia-malom s a Könyves Kálmán részvényeiben. Élénkbb üzlet volt a Közüti részvényekben, melyek valamivel magasabb árfolyamon zárultak. Átmenetelig érdeklődés mutatkozott a Czukoripari és a Weitzer-gyári részvények iránt, de kötés nem jött létre. A járadékpiac ma szilárdabb volt, de az előfordult kötések csekélyége nem volt nagyobb befolyással az árfolyamok javulására.

Előtőzsde.

Előtőzsde kedvtelen.

Kötettek: Osztrák hitelrészvény 632.25—632.75. Magyar hitelrészvény 740.—739.75. Osztrák-magyar államvasút 683.75—684.—. Jelzálogbank 426.75—426.50. Közüti vaspálya 553.50—555.50.

Déli tőzsde.

Déli tőzsde tartózkodó.

Kötött: Osztrák hitelrészvény 632.25—632.75. Magyar hitelrészvény 739.50—740.—. Osztrák-magyar államvasút 683.75—684.50. Jelzálogbank 426.50. Közüti vaspálya 554.—555.—. Magyar koronajáradék 92.—92.10. Hazai sorsjegy 99.—. Concordia malom 200.—. Könyves Kálmán 200.—.

Prémium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrákhitel részvényekért holnapra 4—5 K, 8 napra 8.—10.— K, 1908. október hó végére 26—28 K.

Utőtőzsde.

Az utőtőzsde üzletlenn volt. Kötött: Osztrák hitelrészvény 632.25.

BÉCSI GABONATÖZSDE.

Bécs, október 23. (Saját tudósítónk jelentése.)

A mai piacon buza a budapesti tőzsdével egyértelműen drágult s az áremelés itt 5 fillért tett ki, hasonlóképen rozs is javult 5 fillérrel, de mivel a konzum egyáltalán nem mutatott hajlandóságot a vásárlásra, gabonaművekben teljesen szünetelt az üzlet és takarmányárakban is nagyon csendes volt a forgalom. Tengeri és zab nyugodt irányzat mellett változatlan áron maradt, árpában az irányzat szilárd és csak elvétve fordult elő néhány kötés. A mértékadó külföldi tőzsdéken az árak nem változtak. Argentínából az utolsó héten 26.000 tonna búzát exportáltak, míg a múlt héten 47.000 tonnát rakta hajóra.

Jegyzetelt buza: uj tiszavidéki 12.60 13.10 korona, marosi 12.45—12.85 kor., bánáti 12.45—12.85 korona, tótfelvidéki 12.05—12.45 korona, mosoni 12.15—12.45 korona, uj déli vasúti 12.15—12.45, marchfeldi 11.85 12.25 korona.

Uj-rozs: tótfelvidéki 10.10—10.30 korona, csepeli 10.05—10.25 kor., pestmegyei 10.25—10.40, déli vasúti 10.05—10.30 korona, különféle magyar 10.05—10.30 kor., osztrák 10.15—10.35 korona.

Árpa: morvaországi 9.20—10.60 kor., marchfeldi 8.70—9.30 kor., bécsvidéki 9.—9.70 kor., tótfelvidéki 7.90—10.— kor., csepeli 7.80—8.70, győri —.— kor., déli vasúti 8.40—9.65 kor., tiszavidéki 7.60—8.50 kor., északmagyarországi 7.60—9.40 kor., középduinai állomások 8.30—9.— korona.

Tisztviselői kölcsön

állami, megyei, városi tisztviselők, katonatisztek és nyugdíjasok

részére 20—30 évre vagy tőketörlesztés nélkül, még eddig nem létezett előnyös módozatokkal kapható a 12 év óta fennálló és kizárólagosan tisztviselői kölcsönökkel foglalkozó:

«Országos Híradó» pénzügyi vállalat útján.

Budapest, VIII. kerület, Erzsébet-körut 20, szám.

Felvilágosítás díjtalan. Jutalék csak a pénzvétel után fizetendő. Előleget nem fogadunk el.

Magyar tengeri: régi 9.20 - 9.35, új ---
 --- korona, cinquantin 10. --- 10.20, új ---
 korona.
Magyar zab: minőség szerint 8.45 - 9.15 kor.,
 közepes --- kor., elsőrendű --- kor.,
 válogatott 9.05 - 9.45 korona, cseh-morvaországi
 és alsóausztriai --- korona.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE

Bécs, október 23. Az a kedvetlenség, melyet az itteni piac tegnap tanusított, a mai előtözsére is átment, mert a belpolitikai helyzetre vonatkozó aggodalmak a spekulációt ma is tartózkodásra indították. Az árfolyamok letöredezése folytatódott és különösen hitel- és államvasuti részvények szenvedtek. Déli vasuti részvényekben és 3%-os déli vasuti elsőbbségi kötvényekben realizációkat eszközöltek, míg ellenben alpesi bányarészvények emelkedtek. Württembergi töltényrészvények is emelkedtek. A déli tőzsde csendes forgalommal tartott árfolyamokkal indult. Később, minthogy Berlinből bányáértékek gyengülését jelentették, az irányzat még jobban elkedvetlenedett.

11 órákor : zárulnak

Osztrák hitel. 632.75. Magyar hitel. 739.50, Länderbank 433.50, Allamvasut 684.50 ---
 Elbavölgyi vasut ---, Déli vasut 191.25 ---
 Alpesi bányatársulat 654.75. Rimamurányi 558. ---
 Májusi járadék 95.85, Magyar koronajár. 92.10
 Orosz érték ---, Török sorsjegy 180.50, Német
 márka 117.36.

1 órákor jegyezték :

Osztrák hitel 633. ---, Magyar hitel 739. ---,
 Länderbank 433.50 Unio-bank 541.50, Allamvasut
 684.50, Anglo-bank 292. ---, Bankverein 513. ---,
 Déli vasut 119.25, Gőzhajó ---, Alpesi bányarészvény
 654.50, Májusi járadék 95.85, Magyar koronajáradék
 92.10, Török sorsjegy 180.50, Német
 márka 117.36, Elbavölgyi vasut ---, Rimamurányi
 558. ---, Orosz járadék ---, Keleti vasutak
 ---, Skoda ---, Magyar jelz. ---, Kárpáti
 petroleum ---.

Bécs, október 23. (Osztrák értékek zárlata)
 4-2 százalékos papír-járadék 96.10, 4 százalékos
 osztrák arany járadék 115.10, 1860-as sorsjegy
 151.50, Osztrák hitelsorsjegy 465. ---, Angol osztrák
 bankrészvény 292.50, Bécsi Bankverein 512.60,
 Osztrák-magyar bank 1737. --- Déli vasut 119.60
 Dunagőzhajózási társ. 970. --- Dohány rész. 377. ---
 Cs. k. arany (vert) 11.32 Német bankv. 117.35 Osztr.
 Lloyd 418. --- 4.2 száz. ezüst. jár 95.95 --- 99.05, Osztr.
 koronajáradék 96.40, 1864-es sorsjegy 261. ---, Osztrák
 hitelintézeti részvény 631.75, Union-Bank
 541.50, Osztrák Länderbank 432.70, Osztrák-magyar
 államvasut 683.25, Elbavölgyi vasut 448. ---,
 Alpesi részvény 652.50, 20 frankos 19.44, Londoni
 váltóár 239.62 Lipótkohó ---, Töröksorsjegy
 179. --- Tartózkodó.

Bécs, október 23. (Magyar értékek zárlata.)
 4 százalékos arany-járadék 110. --- Tiszai és szeg.
 kölc. sorsjegy 140. ---, Magyar hitelbank részvény
 739. ---, Magyar leszámítoló és váltó részvény ---,
 Rimamurányi 558. ---, Magyar cukoripar 1793. ---,
 Adria hajózási részvénytársaság 395. ---, Magyar koronajáradék
 92.10, 4 százalékos magyar földterh. kötv. 92.50,
 Magyar nyer.-k. sorsjegy 184.75, Kassa-Oderbergi
 vasut részvény ---, Magyar jelzálogbank 425.50,
 Magyar keresk. bank ---

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE

Berlin, október 23. (Tőzsdejelentés.) A tőzsde megnyitásokor nagyfokú üzleti kedvetlenség mellett az egész vonalon gyenge irányzat volt, főleg miután a spekuláció tartózkodását a Bulgária és Törökország közötti közvetlen tárgyalások állítólagos megszakításáról szóló hír fokozta. Általánosságban az összes piacokon megnyilvánult árfolyamesökkenések szűk határok között maradtak. Nagyobb veszteségeket csak egyes bányáértékek szenvedtek, mint bochumiak és Phönix-részvények, amelyek mintegy 1%-ot vesztek. Szintugy Lloyd-részvények, amelyek helyi eladások hatása alatt 2%-al estek és déli vasut, amelyek Béccsel egybehangzóan 0.3%-al estek. Szilárdabb volt a 3%-os birodalmi kölcsh.

amely 1/4%-al emelkedett. A további folyamatban az összstatus csekély forgalom mellett majdnem változatlan maradt. Az Iron Monger jelentése nem hatott. A készpénzpiac ipari értékei tulnyomórészt gyöngülésre hajlottak. Pénz, mint eddig, úgy most is bőségesen állott rendelkezésre. Magánleszámitolási kamatláb 2 1/2%, napi pénz 2%, ultimópénz 3 1/2%.

Zárlatok jegyezték : 4-2 százalékos papírjáradék ---, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98. ---, osztrák hitelrészvény 198.90, Déli vasut 22.60, orosz bankjegyek 214.95, 4 százalékos új orosz kölcsh 75.40, Disconto Commandit 177. ---, Dinamit-truszt ---, Harpeni 200.40, Unifikált török járadék 90.90, 4.2 százalékos ezüst-járadék 96.10, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.50, Magyar koronajáradék 92.40, Osztrák-magyar államvasut 146.90, Bécsi váltóár 85.15, Olasz járadék ---, Alt. villamosági Edison ---, Gelsenkircheni 186.80, Laurakohó 191.25, Gyenge. Frankfurt, (Zárlat.) október 23. 4-2 százalékos papírjáradék ---, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 97.75, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.40, Osztrák hitelintézeti részvény 198.50, Osztrák-magyar államvasut 146.40, Északnyugati vasut ---, Bustiehradi vasut ---, Londoni váltóár 204.07, Bécsi Bankverein 140. ---, Villamos részvény 144.25, 3 százalékos magy. aranykölcsh 75.50, 4-2 százalékos ezüstjáradék 99.15, Osztrák koronajáradék 96. ---, Magyar koronajáradék 92.30, Osztrák-magyar bank 124.10, Déli vasut részvény 22.50, Elbavölgyi vasut ---, Bécsi váltóár 85.15, Párisi váltóár 813.25, Union bankrészvény ---, Alpesi bányarészvény ---, Nyugodt.

Hamburg, (Zárlat) október 23. 4-2 százalékos ezüstjáradék 98.60, 1860. sorsjegy 154. ---, Déli vasut 22.60, 4 százalékos aranyjáradék 97.50, Osztrák hitelrészvény 198.75, Osztrák-magyar államvasut 147.25, Olasz járadék 103.40, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 92.30 Nyugodt.

London, október 23. Angol consol 84 1/4.

Páris, okt. 23. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 95.45, Osztr. aranyjáradék 97.25, Magyar aranyjáradék 93.50, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 484. --- százalékos Olasz járadék 103.95, Déli vasut elsőbbségi kötv. 288. --- 5 százalékos marokkói járadék 514. ---, 4 százalékos 1890. Román kölcsh ---, 4 százalékos Kons. amori. román járadék 88.40, 4 százalékos Amori. román járadék 1905. 89. ---, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 100.17, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 520. ---, 4 száz. Szerb járadék 1907. ---, 4 százalékos spanyol járadék 95. ---, 4 százalékos unifikált török jár. 89.30, Török sorsjegy 166.75, Török dohányrészvény 405. ---, Osztrák földhitelintézet 1121. ---, Osztr. Länderbank ---, Magyar jelzálogbank 456. ---, Banque de Paris 1495, Banque Ottomane 701. ---, Osztr. magyar államvasut ---, Déli vasut 126. ---, Meridional vasut 666, Keleti vasutak ---, Waggon Lits ---, Hartmann gépgyár 587. ---, Rio Tinto 17.26, Sucrerie d'Égypte 35. ---, Tula 269. ---, Thomson Houston ---, Urikányi kőszén 167, Chartered 23. ---, De Beers 336. ---, East Rand 106.50, Jagersfontein 108. ---, Transvaal Consols ---, Transvaal Land Company 61. ---, Váltó Amsterdamra (rövid) 208. ---, Váltó német piacokra (rövid) 122.87, Váltó Bécsre (rövid) 104.81, Váltó Belgiumra (rövid) 13.32, Olasz aranyváltó (rövid) 1/4. Váltó Svájcra (rövid) 15.32, Csek Londonra 251.05, Magánkamatláb 2 1/2, Ingadozó.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Vásárcsarnok.

1908. október 23-án.

Hirtelen, minden átmenet nélkül jött a hideg, ugyszólván a nyárból léptünk közvetlenül a télbe. Ez meglepetést okozott azoknak, kik egyes cikkekben még nem fedezték téli szükségletüket, különösen áll ez a burgonyára, hagymára, manderki szükségletét még az esetleges erősebb fagyok beállta előtt fedezni, mi az árak szilárdulását idézte elő. Fokozott a kereslet vágott baromfi-félékben, libában, kacsában, mely felküldését ajánljuk. Füstölt árukban is megfelelő érdeklődés mutatkozik. A szőlőszegen már a végét járja. Kereslet nincsen. Vaj változatlan. Vad állandóan kedvezően elhelyezhető, ajánljuk nyul, szarvas mind gyakoribb felküldését. Tojás igen szilárd, hozatalok a semmivel egyenlők, míg a kereslet élénk.

Mai árak:

Husneműk: Helybeli marhahús hátulja 120--140 K, eleje 96--108 K, vidéki borju, bőrben hosszan mérve súlylevonás nélkül 1.08--1.20 K helybeli borjúhús 120--128 K, sertéshús szalonnával 124--130 K, lehuzott sertés 116--128 K, szalonna friss 124--128 K, szalonna sózott 116--120 K, szalonna füstölt 136--148 K olvasztani való 132--136 K, hárj 140--144 K, sertészsír 144--150 K, mind métermázsanként. Füstölt hús (vidéki) kg.-ja 1.60--1.80 K, hazai sonka 1.80--2. --- K, szalámi magyar 3.20--4. --- K, nyári szalámi 1.20--1.40 K.

Vad: Öz 1.80--2. --- K, szarvas .70 --- .80 K, dámvad .80 --- .90 K, vaddisznó 80. --- 1. --- K, kg.-ként egészben, nyul nagy 2.80--3. --- K, nyul sült 1.80--2. --- K, fogoly .80--1.20 K, fácán 3. --- 3.20 K, szalonna --- K, darabonként. Fenyvesmadár kötegie ---.

Baromfi-félék: Élő rántani való csirke 1.40--2. --- K, sütni való 2. --- 2.60 K, kacsá sovány 2.80--3.60 K, kacsá hizott 5. --- 6. --- K, liba fiatal 5. --- 7. --- K, lud hizott 10. --- 14. --- K, tyúk 3.20--4. --- K, pulyka 5. --- 6. --- K páronként. Vágott: szépen tisztított baromfi: hizott lud 1.30--1.40 K, hizott rucza 1.40--1.50 K, hizott pulyka 1.30--1.50 K, levestyúk 1.30--1.50 K kg.-ként, Pulárd 1.80--2. --- darabonként.

Tojtermékek: Tevaj (centrifugált) I. 2. --- 2.20 K, II. 1.80--2. --- K, főzvaj (köpült) 1.40--1.70 K, tehénturó 10--20 K, kilogr.-ként. Valódi erdélyi juhturót és munkásturót igen jutányosan szállíthatunk.

Zöltségfélék: Burgonya (vagonáru) sárga 5.60--6.40 K, rózsá ujj 5. --- 6. --- K, fehér 4.40--4.80 K, kifli 8. --- 12. --- K, sárgarépa 8. --- 10. --- K, petrezselyem 8. --- 12. --- K, vöröshagyma makói 17. --- 18. --- K, közönséges hazai 8. --- 10. --- K, fokhagyma 30. --- 40. --- K, káposzta 5. --- 6. --- K 100 kg.-ként. Burgonya, új ---, K, kalarábé ---, K, 100 db., spárga solo K, közép ---, K, leves --- f kg.-ként. Zöldborsó hüvelyes ---, K, kifejtett ---, K, zöldborsó hüvelyes ---, --- K, kifejtett ---, K. Paradicsom 16. --- 20. --- K 100 kg.-ként. Uborka salátának ---, --- K, ecetbe 1.80--2. ---, savanyítani 2. --- 2.40 K 100 darabonként.

Gyümölcsfélék: Szőlő --- 26. --- 50 fillér kg.-kint Alma válogatott elsőrendű áru (aranypármén, ranett, jonathán, Törökbálint, batul stb.) 20--30 K, másodrendű 14--18 K, harmadrendű apró áru 6--12 K. Körte elsőrendű --- 40 --- 80 K, másodrendű 30--40 K, dió I. 36--40 K, II. 28--34 K.

Vegyesárak: Méz .94--1. --- K, gyümölcsíz ---, --- K, gomba száraz 2.50--3. --- kilogrammonként.

Tojás: bácskai 98--100 K, erdélyi apróbb áru 97. --- 98. --- K

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest--Kőbánya.

Budapest, október 23-án. (Hivatalos tudósítás) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) --- fillér. Közép (páronként 300--400 kilogrammig ferjedő súlyban) --- fillér. Fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 121--122 fillér. Fiatal közép (páronként 251--320 kilogrammig terjedő súlyban) 122--123 fillér. Könnyű (páronként 250 kg-ig) 123--125 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölül súlyban) --- fillérig, közép (páronként 240--260 kilogramm súlyban) --- fillérig.

Sertésleltár: 1908. évi október 21. napján volt készlet 31911 drb., 1908. október hó 22-én felhajtott 122 darab, 1908. október 22-én elszállított 245 darab, 1908 október 23. napjára maradt készletben 31788 drb. A hizott sertésleltár irányzata: lanyha.

Sertéskonzumvásár.

Budapesti, okt. 23. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 765 darab sertés, 16 darab süldő, --- darab malacz. Pótfelhajtás --- drb sertés, --- drb süldő --- malacz. Mai napi felhajtás 953 darab sertés, --- darab süldő, --- darab malacz, összesen 1718 darab sertés, 16 darab süldő. --- darab

SZÉN, koks, briket,
antracit összes gazdasági,
 ipari és házi célokra
 Telefon: Detall 26-27. 75-26, Engros 164.

Radnay Károly
 BUDAPEST, Váci-körut 78: szám.
 Sürgősség: ANTRACIT BUDAPEST

Szombathelyi
 malacz. El
 süldő, --- d
 532 drb se
 Mai árak:
 felül élels
 levonással
 350 kgr.-
 --- fillér
 fiatal közé
 fillér, életsu
 nyúl 220 kg.
 120--126 fi
 felül ---
 --- fillér
 Belföldi sü
 --- fillér
 minden levo
 ban értendő
 2--4 fillérre
 Kivonat
 Kinevezés
 Jézsei gyón
 szepesfalvi
 pád tamási
 róságához ir
 niszter Drasi
 paneki (volt
 rendes tanító
 Gabrovitz J
 budapesti it
 nevezte ki.
 Áthelyez
 niszter Gimn
 tanítót a kö
 sővási állam
 biróválglyi á
 törzslavicz
 óvodához ug
 Névma:
 Weiszberger
 sok Vértess
 saját, valami
 dolna Paulin
 Weisz Abrah
 Weisz Irén.
 koru gyerme
 pesti lakos
 és kiskoru g
 kab és Jenő
 és János J
 Obrovits Istv
 József szab
 Klein Géza t
 máramarossz
 Gyula szatm
 zalalövői lak
 pesti lakos I
 és Margit, M
 házra és S
 ládi nevének
 gedte.
 Pályázat
 bírói, a sáto
 csovai törvé
 bírói, a sáto
 szombathelyi
 késcsabai, a
 nál pedig eg
 pörölhivata

malacz. Eladatott 1186 darab sertés, 16 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 532 drb sertés, — darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirsértés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül ételsúlyban 96 — 103 fillér, ételsúlylevonással — fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig, 90-96 fillér, ételsúlylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül — fillér, ételsúlylevonással 116-126 fillér; fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — fillér, ételsúlylevonással 116-126 fillér, könnyű 220 kg.-ig — fillér, ételsúlylevonással 120-126 fillér. Hussértés, nehéz 300 kilogrammon felül — fill.-ig, könnyű 140-300 kgr.-ig. — fillér, ételsúlylevonással — fillér. Belföldi süldő 96-110 fillérig, horvát süldő — fillérig. Malacz — fillérig. Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, ételsúlyban értendő. A vásár irányzata közepes. Az árak 2-4 fillérrel hanyatlottak.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Október 23. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter dr. Guta József gyöngyösi járásbírói joggyakornokot a szepesfalvi járásbíróshoz jegyzővé, Szászvári Árpád tamási járásbírói díjnokot a felsőri járásbíróshoz irnokká; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Draskóczy Ilona okleveles tanítónőt a zsuppaneki (volt határörvidéki) községi elemi iskolához rendes tanítónővé; a budapesti itélőtábla elnöke dr. Gabrovitz József budapesti lakos, ügyvédjelöltet a budapesti itélőtábla területére díjas joggyakornokká nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Gimes János felsővisi állami elemi iskolai tanítót a körösmezői, Gimesné Steiger Erzsébet felsővisi állami elemi iskolai tanítónőt a körösmező-bíróvölgyi állami elemi iskolához és Czehenter Ilona tótrazlaviczi állami óvónőt a nagysárosi állami óvodához ugyanebben a minőségekben áthelyezte.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter kiskoru Weiszberger Lajos, Artur és Árpád budapesti lakosok Vértésre, Goldstein Miksa (Manó) monori lakos saját, valamint Sándor, Pál, Károly, László és Magdolna Paulina nevű kiskoru gyermekei Gellérre, Weisz Ábrahám (Adolf) budapesti lakos, valamint Weisz Irén, Nátán, Gyula, Jolán és Klára nevű kiskoru gyermekei Vajdára, Strasznoí Salamon budapesti lakos saját valamint Strasznoí Gizella, Julia és kiskoru gyermekei Strasznoí Ignác, Klára, Jakab és Jenő Szendreire, Scsaszní János czabaji lakos és János József nevű gyermeke Tordaira, kiskoru Obrovits István, János, Rozália, Mihály és Obrovits József szabadszállási lakosok Bognárra, kiskoru Klein Géza temesvári lakos Gellérre, Roska József máramaroszigeti lakos Rónára, kiskoru Marincsz Gyula szatmárnémeti lakos Magyarra, Seffer Imre zalalövői lakos Sáskára, Leuchtmann Odón budapesti lakos Lászlóra, Junasz János kispörubai lakos és Margit, Malvin, Tivadar nevű gyermekei Juhászra és Schoblocher György bezdáni lakos családi nevének Szirmaira kért átváltoztatását megengedte.

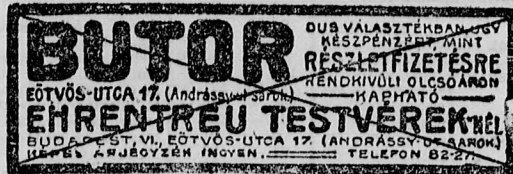
Pályázatok. A kolozsvári itélőtáblánál itélőtáblai bírói, a sátoralfajhelyi törvényszéknél egy, a pancsovai törvényszéknél pedig két (2) törvényszéki bírói, a sátoralfajhelyi járásbírósnál albirói, a szombathelyi törvényszéknél két (2) jegyzői, a békéscsabai, a jászberényi és gyónki járásbírósnál pedig egy-egy jegyzői, a besztercebányai, részpörlyhivatalnál bányatorvosi, a mitroviczai fővámi-

vatalnál vámgyakornoki, a besztercebányai adóhivatalnál díjas gyakornoki állásra 2 hét; — Frivaldná-dason (Trencsén várm.) postai ügynöki állásra 3 hét; — Domahidán (Szatmár várm.) Ipolykeszi községben (Nógrád várm.), Egerszalókon (Heves várm.) és Utczason (Ung várm.) postai ügynöki állásra 4 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

EGYETÉRTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJORMÁTYÁS

Most jelent meg:

Elméleti és gyakorlati NÉMET TANFOLYAM

magántanulók számára

Írta

TOEPLER TEOPHIL EDUÁRD

Második javított kiadás.

Ára kötve 2 korona 40 fillér.

Kapható:

Lampel R. könyvkereskedése

(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál

Budapest, VI., Andrásy-ut 21. szám

és minden könyvkereskedésben.

Sirámplák, sirkoszorúk

legelőbb és legnagyobb választékban

GUTTMANN L.-nél

Budapest, Városház-utca 2.

(Kossuth Lajos-utca mellett)

TELEFON 16. TELEFON 16.

Butor Ehrentreu és Fuchs

képezési, vagy részletfizetőre legelőbbban

testvéreknél

Budapest, VI., Torós-körút 8.

Képes árjegyzék ingyen. Telefon 68-69.

A törvény követelményeinek megfelelő

Alföldi fehérkeresztes

Sósborszesz

a legáltalánosabban kedvelt és nélkülözhetetlen háziszor, igen számos esetben kitűnő szolgálatot tesz, mert

erősítő! üdítő! edző!

Barack-pálinka

közkedvelt ital.

Radial Elixir

kitűnő gyomorkeserű páratlan hatása!!

Gyártja:

az Alföldi Cognacgyár

r.-társaság

KECSKEMETEN.

Mindenütt kapható!

Tessék mindenütt csakis eredeti

Alföldi Cognacgyár Kecskemét gyártmányt kérni.

ÉVŐESZKÖZÖK
 EZÜSTBŐL ÉS ALPACCA EZÜSTBŐL,
 DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK
 A LEGELŐNYÖSEBBEN
POLGÁR KÁLMÁN EKSZERTELEPÉN
 BUDAPEST, VIII. Erzsébet-körút 29.sz.

VIDÉKI MEGERENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK.
 ÁRJEJYZÉK 2000 PÁRZSAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

SZÍNHÁZAK

Szombaton, 1908. október 24-én

Nemzeti Színház

SIMONE.

Színmű 3 felvonásban. Irtá Brioux... Edouard de Sergeac Ivánfi... De Lorys Szacsavay... Sergeac apja Gál... Mihal Mihályfi... P. Markus E... Hermance Rákosi Sz... Georgotto Keczeri... Purján Szőke... Chaintreaux Pethes

Vigszínház

A pénz.

Színmű 3 felvonásban Irtá Garvay Andor.

Királyszínház

Hollandi lány.

Nagy operett 2 felvonásban. Szévegő Irtá Paul Rubens és Austen Hurgon. Zónófi szerzője Paul Rubens. Fordította Bródy Miksa.

Uránia-színház

Zárva

Apolló - Projektográf TELEFON 68-39. Automobilion Párisból New-Yorkig. — Gordon Bennet leghajóverseny. — Nevelőkuplé (enekli Hans Frey). — Buzgó politikusok. — Epizód a porosz-irancia háborúból. — Esküdtészi ülés.

Apolló - Projektográf

Magyar Színház

Figlia di Jorio.

KEZDETE: 8 órákor

BUDAPESTI CABARET

BONBONNIERE VI. Teréz-körút 28. Telefon 52-88.

Minden este pont 9/4 órákor a nagyszerű, elsőrendű októberi műsor:

3 kis bohózat, 4 színpadi tréfa, 27 nemzetközi cabaret-szám.

Fellépnek: Turóházy, Nyáray, Szalay, Virág és a már jól ismert, kitűnő ensemble.

Jegyek: 6, 5, 4 és 3 koronáért kaphatók Bárdnál, Kossuth Lajos-u. 4., Konflue térszéleken, Andrássy-út 29. és a Cabaret pénztáránál.

PARADICSOM KABARET

ÜLLŐI-UT 46. szám. — Telefonszám: 115-84.

Igazgató-tulajdonos: Windischl Rezső József, művezető: Adorján László, karigazgató: Nádor Mihály.

MEGNYILT: 1908. OKTÓBER HÓ 15-ÉN.

Fellépnek: Révész Ilonka, Nogrady Gigi, Sándor Stoll, Berényi Manózi, Eroskóczy Károly, Szabó Dezső, Lugosi Jenő, Dalnok Imre, Tarján Vilmos schauspieler rövid vendég szereplése. — Helytak: Páholylles 3 korona, támlászek 2 korona, üdöhely 1 korona

STEINHARDT MULATO

Telefon 84-23. Rákóczi-ut 63. Telefon 84-23.

Kezde 8 órákor. Ma es mindennap: eredeti ujdonságok

1/4 órákor DARTILOSKOPIA bohóság, 1 fel

11 órákor Tisztességes lakók 15v. életkép, 1 felv. irák: Glingor és Tauszig.

1/2 órákor Meztelen tények Bohózat, irák: 1 felv. Glingor és Tauszig.

1 órákor Főbáb: Bovió és Benedettó, Saranaua ballet csoport és Steinhardt, Gyárfás új slágerekkel.

Jegyek: 9-12-ig és 3-6-ig Rákóczi-ut 63. és Örv. Konfl Józsefné térszéleken Andrássy-ut 29.

A gyönyörűen átalakított (télközben láncos reggeliz, kitűnő attrakciók, nagyszóró zenekar.

Vasárnap délután mérnököt helytűr előadás. KEZDETE 1/4 órákor.

FOLIES CAPRICE

gazgatók: LEITNER és KELETI Főrendező: ROTT SANDOR

Budapest, Révai-utca 18. sz.

Az előadás kezdete fél 9 órákor

11 órákor: Ujdonság!

FREIE LIEBE

Érkezőkép, irák: Satyr. Rendező: Werner Ödön.

Ezt megelőzi: Fél 10 órákor:

A műlövés.

Bohózat, irák: Tábori Emil. Rendező: Rott Sándor

Továbbá: Türk Berta, Nanon, Gerő József és Zöldi Márton új szülő számaikkal. Trebitsch Sándor mint háremőr.

Nappali pénztár d. e. 9-1-ig és d. n. 3-6-ig. Az első emeleti Casino de Parisban elsőrangú tánc attrakciók.

— Kezde 12 órákor. —

Kalap-Király

a legelőzsebbe 50 új ujdonságok megérkeztek, a nagyérdemű közönség figyelmét felhívjuk saját gyártmányú 4, 5 és 6 kor. kalapjainkra. Nálunk vásárolt kalapok ingyen vasaltatnak

Különös gondot fordítunk Boccas pártfogásért eszedünk műhelyünkben Hársta-n 33. nőt kalapok átalakítására.

Osztermann és Stern kalapos mester

Szigoruan szabott árak! Eskü-ut 6. (Klotild-palota.)

FRANÇOIS TRANSYLVANIA SEC

St.-Galleni sveiczi csipkekülönlegességek... rendkívüli olcsó árban adatnak el... Budapest-Szálloda I. em 5, Bécsi-utca 2, HATSCHER ADOLF.

!! Női szabók és szabónők figyelmébe !!

Tévedés kikerülése végett vásároljon óvszer-különlegességet a GUMMI KIRÁLY-nál HATSCHER N. Csakis: Budapest, Károly-körút 6. ARJEGYZÉK TITOKTARTASSAL INGYEN.

Lábüd-czipőre Tisztelettel jelentem az eddig SARBÓ MIKSA czipő alatt vezetett czipőüzletnek IV. kerület, Koronaherczog-u. 5. sz. a., Pernespalotában való ujra- czipő megnyitását és felhívom a n. ó. közönség figyelmét az ismert Lábüd-czipőre mely mint kitűnő téli szükségleti cikk, világhírré lett szert. CZIPÓNAGYÁRHÁZ — SARBÓ M. UJÓDA. —

Női ruha divat-kelme eladás Oriasi készletünkben 120 cz. széles őszi angol kelmét méterenként 42 krtól kezdve a legfinomabb minőségig 2-3-4 frtig árusítunk. Rosenberg és Quitt női divat, szőnyeg és vászon árak nagy áruháza. Budapest, VI. Király-utca 32. Telefon 528. Alapított 1895

FÖVÁROSI ORFEUM WALDMANN IMRE Igazgató. VI., Nagymező-u. 17 TELEFON: Igazgató: 317. Jegypénztár: 93-96. Kévház: 17-27. Sajttörő: 81-71. Reklámozás: 49-52. Ma és minden este IFJABB SCHAEFFER SYLVESTER az artisták királyának vendégjátéka Budapestben első ízben lép fel. Nem tévedtetendő össze más hasonló nevű művészzel. Az előadás kezdete este 8 órákor. Jegyvételtől 10-1 és 8-6 óráig a nappali pénztáránál A téliközben reggeli 5 óráig VÖRÖS ELEK országos-nemzeti hangverseny.

ROYAL ORFEUM ERZSÉBET-KÖRUT 31. TELEFON 110-22 Ma és minden este 8 órákor Jansil Joskaronos Lella Selbini Partalla discuse ikárial játékok amerikai úrdíjelenet és az összes attrakciók. VERA VIOLETTA Eysler Ödön és Stein Leó operettje. (Főszereplők: Mezey Ilonka, Nádor Lilly, Szécsi Sári, Ujvári Károly, Csapó Jenő és Gerő József.) A téliközben reggeli 5 óráig tánc attrakciók és országos-nemzeti hangverseny. Jegyvétel a pénztárnál 9 óráig kezdve. (Telefon 110-22) és Bard jegyirodában.

BEKETOW CIRKUSZ Varosliget telefon 107-46 Ma szombaton, okt. 24-án este 9/4 órákor az utolsó XXVI. HIGH LIFE ESTELY. Az intelligencia találkozója. Folytatása a nagy nemzetközi díj és versenybirkózásnak. DIJ: 8000 KORONA. És az egész nagy műsor

MÜHLE ÁRPÁD RÓZSA NAGYTELEPE TEMESVÁR ÁRPÁD-TELEP.

Magasztörzsű rózsá-koronafécskák két éves példányokban, szép koronával, sima törzsszel és kitűnő gyökérzettel: I. választék: 5 legszebb rózsá 5 fajban --- 10 K II. > 12 > > 12 > --- 23 > III. > 25 > > 25 > --- 46 > IV. > 50 > > 50 > --- 90 > V. > 100 > > 100 > --- 170 > Alacsony bokor- vagy törpe-rózsá jól elágazott, dus gyökérzetű és igen erőteljes két éves, biztosan megfogamzó példányok: I. választék: 5 legszebb bokorrózsát 5 fajban --- 4 K II. > 12 > > 12 > --- 8 > III. > 25 > > 25 > --- 18 > IV. > 50 > > 50 > --- 32 > V. > 100 > > 100 > --- 60 > 25 koronán felüli megrendeléseknél csomagolás nem számítatik és az ország bármely állomására bérmentve szállítatnak. Das tartalma, tanulságos és illusztrált rózsá-katalógus kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

Vadászoknak!

Kiváló szakértők által belőtt és elfismert egy és kétszövű vadászfegyvereket, floberteket, karabélyokat, céllövő fegyvereket és revolvereket osekély havi

részletfizetésre

árfelemelés nélkül szállít

Aufrecht és Goldschmied

fegyveráruháza

Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Miután az előző sorsjátékban sok millió korona nyereeményt fizettünk ki nagybecsült vevőinknek, a most befejezett utolsó 22. sorsjátékban ismét szerencsénk volt nagybecsült vevőinket sok több más főnyereményen kívül a következő nagy nyereeményekkel meglepni és pedig:

200.000	koronával a 38236. számú sorsjegyre
80.000	koronával a 91433. számú sorsjegyre
40.000	koronával a 107374. számú sorsjegyre
25.000	K-val a 34345. számra
25.000	K-val a 123580. számra
20.000	K-val az 57078. számra
15.000	K-val a 107364. számra

Kisérelje meg tehát szerencsését nálunk

Könnnyen meglehet, hogy Ön is nemsokára azon ezrek közé fog tartozni, akik nálunk nagy nyereeményhez jutottak.

Az I. osztályú sorsjegyek árai:
 Egész sorsj. 12K, Fél sorsj. 6K, Negyed sorsj. 3K, Nyolczad sorsj. 1.50 K

Török A. és Tsa bankház r.-t.

Budapestben.
 Központ: Szervita-tér 3/A. Török-palota.
 Fiókok: Teréz-körut 46., Váci-körut 4. sz.

Kerber Henrik

ablak, lakástisztítási, padló-beerasztási, léregmentesítési és pormentesítési vállalat — porszívógéppel.

BUDAPEST,
 VIII., Gyöngylyuk-u. 7.

Pontos kiszolgálás!!
 TELEFON: 53-55.

958. sorozat Bon 028. szám

Polgár Sándor

m. kir. szab. nyart orvos m. kir. kötsz. orvos
 Budapest, VII., Erzsébet-körut 50. sz.
 köteles ezen utalvány beküldése mellett minden megrendelőnek 15% azaz tizenöt százaléknyi árkedvozményt adni az eredeti

F. Bergerand fils

párisi különlegességek
 fészereket gyártmányából. Kimerítő képes árjegyzék díjmentesen zárt levelekben küldetik.
 Kivágatott az „Egyetértés”-ből. 25705

Magyar királyi államvasutak. Üzletvezetőség Arad. 30842. 908-1. szám.

Verseny tárgyalási hirdetés

III-rangu talpfak szállítása iránt.

A magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetősége a vonalai szükségletének fedezésére 1909. évben szükséges 2 00 drb. III-rangu tölgy-talpa szállítására nyilvános pályázatot hirdet.

A szállításra vonatkozó részletes feltételeket magában foglaló ajánlati felhívás a m. királyi államvasutak aradi üzletvezetőségénél megszerezhető és a m. királyi államvasutak igazgatóságánál és üzletvezetőségénél megtekinthető. Ugyancsak az említett hivataloknál tekinthetők meg a hivatalos órák alatt a szállításra vonatkozó általános és különleges feltételek is, mely utóbbiak a magyar királyi államvasutak igazgatóságának budapesti nyomtatványtárából megszerezhetőek.

Az általános feltételek ára 50, a különlegeseké pedig 30 fillér darabonként, melyhez postaszállítás esetén bérmentesítésre 20 fillér is befűdendő a nevezett hivatalhoz.

Az ívenként 1 koronás magyar okmánybéllyel ellátott ajánlatok és az ívenként 30 filléres magyar okmánybéllyel ellátott ajánlati felhívások ezen külczim-mel: »Ajánlat a 30842/08. számú pályázati hirdetményben kiírt III-rangu talpfára» 1908. évi november hó 21. napjának déli 12 órájáig a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetősége általános osztályának főnökéhez benyújtandók, vagy postán beküldendők.

Fentírt napon déli 12 órakor a magyar kir. államvasutak aradi üzletvezetőségénél az ajánlatok fel fognak bontatni, mely alkalommal az ajánlattevők, vagy azok igazolt képviselői is jelen lehetnek.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiségek értékének megleelő 5% készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban 1908. november hó 20. napjának déli 12 órájáig az aradi üzletvezetőség gyűjtő-pénztáránál leteendő, esetleg postai feladó vevényi módjára.

Azon felek, kik a postatakarékpénztár cheque-ir-galmában bent vannak, a bánatpénzt a postatakarékpénztár utján is letehetik. Az ajánlatban a bánatpénz letételének megtörténte megemlíendő ugyan, de az erről nyert letéti jegy nem esatolandó, hanem igazolásul csak a bánatpénz feladását bizonyító postai feladó vevényi vagy esetleg a letéti jegy másolata melléklendő.

Az itt felsorolt feltételektől eltérő, szabálytalanul kiállított, az ajánlattevő, vagy meghatalmazottja által alá nem írt, javított vagy vakart szövegű, pecséttel le nem zárt, sérült borítékba helyezett, a kiűzött határidő után érkezett, a pótlólag vagy esetleg táviratilag tett és oly ajánlatok, melyekre nézve az előírt bánatpénz előlegesen le nem tőletett, figyelembe nem vétetnek.

Az üzletvezetőség.

HÁZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYGYÜRÜK, NŐSZAJÁNDÉK-TÁRGYAK

A LEGELŐNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN

ÉKSZERESZ-ÉS MŰORÁS-üzletében szerezhetőek be.

BUDAPEST, Erzsébet-körut 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDITOK.
 ÁRJEGYZÉK 20 00 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Miért vesz minden szegény és gazdag

egyaránt

DIANA sósborszeszt

Mert a fáradt test okvetlen megkíván egy jó

masszirozást.

Mert bedörzsölés által rögtön elmúlnak a meghűléstől és megerőltetéstől keletkezett és visszamaradt fájdalmak.
Mert különös előnye, hogy már a

masszirozás alatt

mulnak el a leghevesebb fájdalmak.

Nagyon sokan cseppenként cukorra vagy vízbe

veszik

mint étvágygerjesztőt és fájdalomcsillapítót.

Munkásoknak is

kincset ér egy üveg valódi

DIANA sósborszeszt

Urlovasok, zsoké, sportférflak

részére nélkülözhetlen szer, a DIANA-sósborszeszt. Bedörzsölés útján a fáradt, vagy elernyedtt izmok és idegek visszanyerik természetes frissességüket és rugékonyságukat.

Akik sokat utaznak

azok minden, az utazásnál elkerülhetetlen kellemetlenségektől és bajtól meg lesznek óva, ha DIANA-sósborszeszt visznek magukkal. Mert a DIANA-sósborszeszt ihatóvá és teljesen ártalmatlanná teszi a legrosszabb vizet is, hőségtől vagy az utazásnál más okból gyakran előforduló fejfájás és egyéb bajoknál kellemesen ható enyhítő és házi szer. **Hajón utazókat** megóvja a rettenetes tengeri betegségekből származó kellemetlen utóbajoktól.

Gyermekápolásnál

valósággal nélkülözhetlen. Meggátolja, mint óvszer, a test kipállását, a gyakori mandula és toroklobot; fogzásnál minimálisra redukálja a fájdalmakat.

Munkások

kik testi erejük útján szerzik meg a mindennapi kenyeret, utólérhetetlen, kiváló izomerősítő szert nyernek a DIANA-sósborszesztben. A fáradt testre üdítőleg hat, a gyakori hát és derékfájást meggátolja, néhány előzetes bedörzsölés által.

Hivatalnokok, díjnokok

szóval irodai munkát végző és sokat görnyedő egyének jobb, hálasabb szert nem találhatnak a DIANA-sósborszesztnél, amely a sok ülésből származó, elmaradhatlan bajok ellen a leghatályosabb, biztosan ható szer.

Mint arcápolószer

a legkiválóbb a DIANA-sósborszeszt, amely eltünteti a mitesszereket, az arcbőrt simává, tisztává varázsolja. Sikeresen alkalmazható izzadás ellen, valamint szájbűz megszüntetéséhez. Fürdővizben, mosdóvizben használva, a testnek bámulatos rugékonyságot, üdéséget kölcsönöz.

Egyedüli készítő: **Erényi Béla gyógyszerész, Budapest, Károly-körút 5.**

Minden üvegnek plombálva kell lenni Használt „DIANA sósborszeszt” üvegeket nem veszünk vissza.

Fejfájásban

szenvedők állítása szerint a DIANA-sósborszeszt biztosan ható és a legolcsóbb háziszer.

Esténként miért használják oly előszeretettel a DIANA sósborszeszt.

minden házban?

Aki egész nap dolgozik, jön-megy, kifáradt, testileg és szellemileg meg van erőltetve, annak okvetlen szükséges, hogy lefekvéskor jól bemasszirozza magát a

DIANA sósborszesztel,

Mert erősíti és edzi a testet.

Mert erősíti és edzi a csontokat.

Mert erősíti és edzi az inakat.

Mert erősíti és edzi az ereket.

Mert a bedörzsölés által a véredények mozgásba jönnek, miáltal felfrissül az egész szervezet.

Mert a has masszirozása által a székelet teljesen rendbe jön.

Mert a bágyság a homlok bedörzsölése által végképpen elmúlik.

Akik egész nap az asztal mellett ülnek, görnyednek, dolgoznak, olvasnak, irnak: rendszeren hátfájásuk van, ezeknek megfizethetetlen egy jó bedörzsölés a valódi

DIANA sósborszesztel,

mely a fájdalmat már a masszirozás alatt szünteti meg.

Miért van a legkomolyabb hivatása a

DIANA sósborszesztnek a fodrásztermekben

Mert köztudomású lett, hogy feltűnő kellemes illata végett az urak nagyon kedvelik.

Mert fejmosásnál DIANA-sósborszesztnél nincs jobb a világon.

Mert a fejbőrre hűsítőleg, frissítőleg és erősítőleg hat.

Mert a korpaképződést megszünteti a hajhullással együtt.

Mert a haj színét eleveníti, fényesíti.

Mert a borotválkozás utáni rossz érzéseket azonnal megszünteti.

Mert pattanások képződése ki van zárva.

Mert megvágás esetén a vérmérgezés ki van zárva.

Köztudomású, hogy a mindennapi életben a legveszedelmesebb bőrbajokat egyik ember a másiktól kapja tudtán kívül és pedig leginkább ott, ahol a legtöbb ember megfordul.

Nem csoda tehát, ha borotválkozás vagy hajvágás közben hozzá jutunk egy ilyen ragadós bőrbajhoz anélkül, hogy ennek bárki oka volna. Éppen ezért tanácsos a DIANA-sósborszeszt befecskenkezés minden borotválkozás és hajvágás után.

! Legerősebb sósborszeszt !

Az egész országban mindenütt kapható.

Postán legkevesebb 6 üveg szállítható utánvétel mellett.

Egy üveg DIANA-sósborszeszt

40 fillér

Egy nagy üveg DIANA-sósborszeszt

1 korona

Egy legn. üveg DIANA-sósborszeszt

2 korona

A hirdetési rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges...

Pénzszekrények használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható...

Gimnáziumi, polgári iskolai magánvizsgákra lelkiismeretesen előkészít...

Azonnali pénz-előleggel beraktározunk butort, kocsikat, varrógépeket...

Eladó birtok Hontmegyében 203 magyar hold szántó, 40 hold erdő...

Ha köhög vagy rekedt, Réthv-féle czukorkát vegyen 60 fillérért...

Magán építőiparosiskola előkészít építő, közműves és kőfaragó vizsgához...

Egyéves önkéntes lehet minden fiatal ember, aki az egyéves önkéntességre képes...

Házilag főzött cukorédes szilvalekvárnak kilóját 1 korért...

Cukorédes szilvalekvárnak kilója 80 fill, mézédes baracklekvárnak...

Téli elrakásra csemegeszőlőt kintő izli táblakörte 25 kilónként...

Mézédes csemegeszőlőt téli elrakásra, cukorédes télkörte 25 kilónként...

Grammofonok szakszerűen javíthatnak zenélő vendéglős részére...

Pénzszekrények és amerikai irodabútorok használtak és újak...

Gyümölcsfa diszta stb. őszi árjegyzékek ingyen szolgálnak...

Pótvizsgákra, Polgári, gimnáziumi, kereskedelmi, reál, magánvizsgálatra...

Asztalosok új jövedelmi forrását leíró képes nagy árjegyzéket...

Gépészet című ajándékos rovat van a hetenként megjelenő „Molnárók Lapja”...

Gépészeket készítésére ugyancsak gazdasági szemlélyzetű, szakértelem és jószansággal...

Skaktanárok vezetésére alkalmi előkészítőknek felelősséggel, legrövidebb idő alatt...

Parlamentari gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíró-iskola...

Parlamentari gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíró-iskola...

Jogtudományi és államtudományi szigorlatokra, alapvizsgákra, államvizsgákra előkészítő közönséges...

Dr. Erős Vilmos jogi szeminárium, Budapest, Wesselényi-utca 18 szám.

Jogi, politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra...

SZENZACIÓS KÖNYV! IRODALMI CSEMÉGE! A nemi kérdés és a társadalom.

BUTOROK háló-, ebéd-, szalónberendezések, lovász-urizsoba, irodai berendezések...

Wechsler Károlyné VII. Király-utca 23. szám I. emelet 263

THE ROYAL beszélgépeket a legnagyobb modellokat szigorúan az eredeti gyári áron...

ELEKTRO-MOTOROK minden nagyságban, Alkalmi vagy rakéta Laub Lipót, BUDAPEST, Liszt Ferenc-tér 17. sz.

Jogtudományi és államtudományi szigorlatokra, alapvizsgákra, államvizsgákra előkészítő közönséges...

Dr. Erős Vilmos jogi szeminárium, Budapest, Wesselényi-utca 18 szám.

Magánnyomozó tdev. bejegyzett cég elvállal bírsámi, házassági örökségi és egyéb kényes ügyekben...

30 forint. Varrógépek egy új valódi csatlós SINGER varrógép...

Zalogcédulákat vesznek. Elzálogosított, briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt...

Legelőnyösebb részletfizetésre zongorát, pianót, czimbalmot, hegedűt...

Stenográfia Rákóczi ut 60. Magyar, német gyorsírási oktatás...

Modern urasági butorok háló-, ebéd-, szalónurizsoba és irodai teljes berendezések...

GROSZ SÁNDOR és társa Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. exelótt Gyár-utca Telefon 14-09.

Villamos világítás szítt dynamóval, lakóházak, gazdaságok részére...

Zalogcédulákat vesznek. Elzálogosított, briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt...

Butorok a legegyszerűbbtől a legfinomabbig, modern stílusban...

Vadászfegyver gyűlötemény, részben örököséből származó egyenként...

Saját gyártmányú vas-és rézbutorok Rézgyap 45.-, Vasgyap matracszal 8.50...

Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása háló-, ebéd-, szalónurizsoba...

GROSZ SÁNDOR és társa Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. exelótt Gyár-utca Telefon 14-09.

MEGHODÍTOTTUK A VILÁGOT! FREBEN BELA KRISTOF

Soványáság. Az egyedüli eredménytől kisért háziasor a dr. William Hartley tanár...

INGYEN. GUMMI

NAKIRA törvényesen védett férgummi-különlegesség...

Uterus-Spray legelőnyösebb nőgyógyászati szer...

INGYEN DRAGÁBA MINT NÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP NAGYÍTÁSOK...